Plan i menaxhimit social dhe mjedisor

Për nën projektin: “Mavrovo Free Ride”

Kompania e trafikut dhe shërbimeve – “ZARE LAZAREVSKI”
Ski Qendra - Mavrovë, Hanet e Mavrovës, Maj 2019

Përmbajtja

1HYRJA DHE QËLLIMI I ZHVILLIMIT 5
1.1Projekti i konkurencës lokale dhe rajonale 5
1.2Sektori ligjor kombëtar 5
1.2.1Legjislacioni relevant kombëtar 7
1.3Politika mjedisore e bankës botërore 8
2PËRSHKRIMI I PROJEKTIT 10
2.1Pajisja e parkut sportiv dhe të rekracionit 10
2.2Magazina për ruajtjen e pajisjeve 15
2.3Rekonstruksioni i restoranit ekzistues “Trifkova Koliba” – “Kabina e Trifkos” 15
2.4Sigurimi i pajisjeve për skijim 31
2.5Vendi i realizimit të projektit 31
2.6Materiale të papërpupunuara dhe të tjera 35
3VLERËSIMI I NDIKIMIT NË MJEDISIN 37
3.1Emetimet e ajrit 37
3.1.1Faza e ndërtimit 37
3.1.2Faza operative 38
3.2Emetimet në ujë dhe ndikimi në ujin 39
3.2.1Faza e ndërtimit 39
3.2.2Faza operative 39
3.3Emetimet e tokës dhe ndikimet në tokë 39
3.3.1Faza e ndërtimit 39
3.4Gjenerimi i mbeturinave 40
3.4.1Faza e ndërtimit 40
3.4.2Faza operative 41
3.5Zhurma dhe dridhjet 42
3.5.1Faza e ndërtimit 42
3.5.2Faza operative 42
3.6Ndikimet në biodiversitetin 42
3.6.1Faza e ndërtimit 42
3.6.2Faza operative 43

4Shëndeti dhe siguria në punë si dhe siguria e vizitorëve....44
4.1Sektori ligjor kombëtar....44
4.2Masat për shëndetin dhe sigurinë në punë....44
4.2.1Faza e ndërtimit....45
4.2.2Faza operative....45
5ZBUTJA (MITIGIMI) I/E NDIKIMIT NË MJEDIS....45
6MONITORIMI I MENAXHIMIT TË MJEDISIT....87
7VLERËSIMI DHE MONITORIMI I NDIKIMIT SOCIAL....95
7.1Shëndeti dhe siguria e komunitetit....95
8APPENDIX....98

Appendices

Appendix 1 – Opinion nga MMPF në lidhje me dorëzimin e letrës së qëllimit....98
Appendix 2 – Vendim për miratimin e elaboratit për mbrojtjen e mjedisit....101
Appendix 3 – Letër nga institucioni publik – parku kombëtar “Mavrovë”....104
Appendix 4 – Procedura për asbestin....106

Figures

Figura 1 Elementet / pengesat në shtegun e biçikletës "Flow"....11
Figura 2 Elementet në shtegun e biçikletës “Family”....12
Figura 3 Rrugët e shtigjeve të biçikletave "Flow" dhe "Family”....12
Figura 4 “Trim track”....13
Figura 5 Pamja skematike e ”Trim track”....14
Figura 6 Paraqitja e gjendjes aktuale të restorantit "Trifkova Koliba"....15
Figura 7 Baza e restorantit "Trifkova Koliba" (situata aktuale)....16
Figura 8 Interiori i restorantit "Trafkova Koliba"....17
Figura 9 Pamja e jashtme e restorantit "Trifkova Koliba"....17
Figura 10 Restoranti i ri-dizajnuar “Trifkova Koliba”....18
Figura 11 Bazat e restorantit të rikonstruktuar në nivel 0.0....20
Figura 12 Bazat e restorantit të rikonstruktuar me pajisje të mbrendshme....21
Figura 13 Baza e galerisë (situatë e re)....22
Figura 14 Baza e galerisë me pajisje (situatë e re)....23

Figura 15 Seksioni 1-1 (situatë e re) 24

Figura 16 Seksioni 2-2 (situatë e re)..... 25

Figura 17 Pamja e fasadës së re (nga dy anët)..... 26

Figura 18 Pamja e fasadës së re (nga ana e parme dhe e pasme)..... 27

Figura 19 Pamja e re e restorantit “Trifkova Koliba”..... 28

Figura 20 Tanku septik (seksioni transversal dhe kryq-gjatësor)..... 28

Figura 21 Rruga ekzistuese e hyrjes në vendndodhjen e projektit..... 29

Figura 22 Kabina e pasagjerëve në ratrak..... 31

Figura 23 Lokacioni i Komunës së Mavrovës dhe Rostushes në Republikën e Maqedonisë së Veriut si dhe mapë nga komuna dhe vendbanimet..... 32

Figura 24 Rrethina e zonës së projektit..... 33

Figura 25 Vendndodhja e zonës së projektit në Parkun Kombëtar “Mavrovo”. Zonimi i parkut është në përputhje me Planin Hapësinor të Parkut Kombëtar “Mavrovo” nga viti 1988 i zhvilluar nga Instituti për Planifikim Urban dhe teknika të veprimtarisë rezidenciale dhe komunale..... 34

Figura 26 Bari dhe shkurre (Juniperus communis) përgjatë shtegut të biçikletave..... 38

Figura 27 Opsione të dëshiruara dhe të padëshiruara për zbutjen e ndikimit mjedisorë..... 45

Tabelats

Tabela 1 Materialet të cilat do të përdoren për ”Trim track”, “Flow” dhe“Family” shtigjet e biçikletave..... 35

Tabela 2 Materialet e papërpunuara të nevojshme për rekonstruimin dhe zgjërimin e restorantit “Trifkova Koliba”..... 35

Tabela 3 Kriteret e përdorura në vlerësimin e ndikimit në mjedis..... 37

Tabela 4 Zhurma e pritur nga mekanizmi i përfshirë..... 42

Tabela 5 Plani i zbutjes të mjedisit..... 47

Tabela 6 Masat nga elaborati i mbrojtjes të mjedisit..... 63

Tabela 7 Plani monitorues..... 88

Tabela 8 Plani i menaxhimit të shëndetit dhe sigurisë në komunitet..... 96

Tabela 9 Plani i monitorimit të shëndetit dhe sigurisë në komunitet..... 97

HYRJA DHE QËLLIMI I ZHVILLIMIT

Ky Plan i Menaxhimit Social dhe Mjedisor[1] është i zhvilluar në përputhje me Kuadrin e Menaxhimit të Mjedisit[2] i adaptuar për Projekti i Konkurrencës Lokale dhe Rajonale dhe i referohet "Mavrovo – Free Ride"[3] nën-projekt i cili do të implementohet nga investitori -– Kompania e trafikut dhe shërbimeve – "ZARE LAZAREVSKI" Ski Qendra SHPK Mavrova, Hanet e Mavrovës. Ky dokument është rezultat i procedurës së shqyrtimit të aktiviteteve të projektit të kryer në përputhje me politikat e Bankës Botërore.

Qëllimi i planit është të identifikon ndikimin e pritur mjedisor dhe social të cilët mund të nxiten gjatë implementimit të aktiviteteve të nën-projektit, për të propozuar masa për lehtësimin e ndikimeve të tilla (përfshirë udhëzimet për raportim dhe bashkëpunimin me institucionet përkatëse) si dhe të sigurojë udhëzime për monitorimin e implementimit të masave të propozuara.

PMSP përmban përshkrimin e nën-projektit, lokacionin, zonën përreth si dhe mjedisin, në bazë të të cilave po vlerësohen rreziqet mjedisore dhe sociale dhe po propozohen masa se si të shmangen dhe zbuten ato rreziqe. Implementimi i masave për zbutjen apo zvoglimin e rreziqeve të identifikuara në PMSP është e domosdoshme si dhe është obligim i investuesit.

Projekti i Konkurencës Lokale dhe Rajonale

Projekti i Konkurencës Lokale dhe Rajonale[4] është operacion investues katër-vjeçar i mbështetur nga Unioni Evropian duke përdorur fondet IPA II të destinuara për konkurencë dhe inovacion në Maqedoninë e Veriut. PKLR do të menaxhohet si një Fond Hibrid i Besueshëm, i cili do të përbëhet nga katër komponente, i cili do të drejtohet nga Banka Botërore dhe Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut përmes një zyreje të projektit. Projekti do të sigurojë fonde për investime dhe ndërtim të kapaciteteve për të mbështetur rritjen e sektorit të turizmit, investim në destinacione të caktuara, si dhe duke krijuar prosperitet në ato destinacione. Në nivelin rajonal dhe lokal, Projekti do të mbështesë destinacionet turistike në vend përmes një kombinimi të ndihmës teknike për të përmirësuar menaxhimin e destinacionit, investimet në infrastrukturë dhe investimet në lidhje me infrastrukturën, si dhe inovacionin. Investimet do të ndërmerren përmes një skeme granti për aktorët rajonalë të turizmit, siç janë bashkitë, institucionet, OJQ-të dhe sektori privat.

STRUKTURA LIGJORE KOMBËTARE

Llojet dhe kriteret e projektit të përdorura për të vërtetuar nevojën për kryerjen e VNM janë përcaktuar me Kapitulli XI nga Ligji për Mjedisin ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" no. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 192/15, 39/16, 39/16, 28/18, 65/18 and 99/18) dhe Dekreti që përcakton projektet për cilat dhe kriteret mbi bazën e të cilave do të kryhet shfaqja për një VNM ("Gazeta

1 Që këtu i referuar si PMSP

2 Që këtu i referuar si KMM

3 Referuar poashtu si "FREE-MAV"

4 Që këtu i referuar poashtu edhe is PKLR

Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” no. 74/05, 109/09, 164/12 and 202/16). Dekreti përcakton dy kategori projektesh:

- Projektet për të cilat është e detyrueshme ndërmarrja e një VNM para se të jepet një vendim për zbatimin e projektit;;
- Projektet e përcaktuara në përgjithësi që mund të kenë ndikim domethënës mjedisor dhe për këtë arsye i nënshtrohen VNM-së para se të nxirret një vendim për zbatimin e projektit.

Bazuar në karakteristikat e tij, Projekti përfshihet në Shtojcën II të Dekretit Përcaktimi i Projekteve për Cilat dhe Kriteret mbi bazën e të cilave do të kryhet shfaqja për një VNM ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 74/05, 109/09 164/12 dhe 202/16), d.m.th projekte për të cilat përcaktohet nevoja e kryerjes së një vlerësimi të ndikimit në mjedis (projekte të përcaktuara përgjithësisht), nën pikën 11: Turizëm dhe Rekreacion: (e) Parqe Temash (argëtim, sport dhe parqe rekreative).

Proçedura fillon kur zhvilluesi (aplikuesi i projektit) i cili pretendon të implementon një project, paraqet letrën e qëllimit në formë të shkruar dhe elektronike tek Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Fizik (MMPF) – Administrimi i mjedisit, e cila është përgjegjës për proçedurën e Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis (VNM). MMPF-ja është e obliguar të jep opinionin në lidhje me tematikën se a është e nevojshme apo jo fillimi i proçedurës për vlerësimin e ndikimit në mjedis të projektit.

Për projektet e vogla, nuk është e nevojshme nisja e proçedurës për VNM të projektit. Për këto projekte, është e nevojshme të përgatitet një elaborate për mbrojtjen e mjedisit – raport i vlerësimit të ndikimit në mjedis (VNM raporti) - i zbatueshëm për projektet e kategorisë B nën procedurën e vlerësimit mjedisor OPA 4.0.1 të Bankës Botërore.

Projektet për të cilat përgatitet elaborati për mbrojtjen e mjedisit (Raporti i VNM) përcaktohen nga:

- Rregullorja për listën e projekteve për të cilat Elaborati për Mbrojtjen e Mjedisit (Raporti i VNM) duhet të përgatitet nga Investitori dhe Elaborati duhet të miratohet nga Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Fizik ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 36/12);
- Rregullorja për listën e projekteve për të cilat duhet të përgatitet një Elaborat për mbrojtjen e mjedisit (Raporti i VNM) nga Investitori dhe Elaborati duhet të miratohet nga Kryetari i Komunës ose Kryetari i Qytetit të Shkupit ("Gazeta Zyrtare e Republikës e Maqedonisë ”nr. 32/12).

Për nën-projektin aktual, një Letër e Qëllimit për aktivitetet e propozuara është përgatitur dhe dërguar Ministrisë së Mjedisit dhe Planifikimit Fizik (MMPF), me një hark. nr. 11-4204 / 1 nga 10.07.2018, dhënë në Shtojcën 1.
Bazuar në Letrën e Qëllimit, MMPF lëshoi një mendim se nuk është e nevojshme të zbatohet një procedurë e plotë për vlerësimin e ndikimit mjedisor të projektit, do të thotë që duhet të përgatitet një elaborat për mbrojtjen e mjedisit.

Ky nën projekt i përket Kreut XVI – Art, argëtim dhe rekreacion, pika 2. Aktivitetet e argëtimit dhe parqet me temë të rregullores në listën e projekteve për të cilat Elaborati për ruajtjen e mjedisit (Raporti VNM) duhet të përgatitet nga Investitori dhe Elaborati duhet të miratohet nga Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Fizik ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 36 / 12).

Elaborati për ruajtjen e mjedisit natyror është përgatitur dhe dorëzuar tek MMPF, me hark nr. UP1-11/4 628/19 nga 23.04.2019. MMPF aprovoi/pranoi Elaboratin për ruajtjen e mjedisit me vendimin nr. UP1-11/4 628/19 nga 06.05.2019 i dhënë në shtojcën 2.

Investitori është i detyruar të zbatojë masa për mbrojtjen e mjedisit dhe mbrojtjen e komunitetit të përcaktuara në elaboratin për mbrojtjen e mjedisit, në këtë PMSP si dhe detyrimet nga procedura e administrimit të asbestit të dhënë në aneksin e këtij dokumenti..

Legjislativa Relevante Kombëtare

Më poshtë është një listë e akteve përkatëse të legjislacionit kombëtar që ndikojnë dhe / ose mund të ndikojnë në procedurën dhe menaxhimin e mjedisit në kontekstin e këtij nën-projekti:

- Ligji për mjedisin ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr.). 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 192/15, 39/16, 28/18, 65/18 and 99/18);
- Dekret për përcaktimin e projekteve për cilat dhe kriteret mbi bazën e të cilave do të kryhet shqyrtimi për një VNM ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 74/05, 109/09, 164/12 and 202/16);
- Ligji për Ujërat ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr.). 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15, 52/16);
- Ligji për Menaxhimin e Mbeturinave ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr.). 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 134/08, 124/10, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13, 27/14, 51/15, 146/15, 192/15, 39/16 and 63/16);
- Ligji për menaxhimin e paketimit dhe mbeturinave të paketuara ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr.). 161/09, 17/11, 47/11, 136/11, 6/12, 39/12, 163/13, 146/15, 39/16);
- Lista e llojeve të mbeturinave ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr.). 100/05);
- Rregullore për rregullat e përgjithshme për trajtimin e mbeturinave komunale dhe llojet e tjera të mbeturinave jo të rrezikshme ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 147/07);
- Rregullore për procedurat dhe metodën e grumbullimit, transportit, përpunimit, magazinimit, trajtimit dhe shkatërrimit të naftës, mënyra e mbajtjes së regjistrimit dhe dorëzimit të të dhënave ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 156/07, 109/14);

- Rregullore për kushtet specifike të trajtimit të mbeturinave të rrezikshme dhe mënyrën e paketimit dhe etiketimit të mbeturinave të rrezikshme ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 15/08);
- Rregullore për mënyrën e trajtimit të mbeturinave të asbestit dhe mbeturinave nga produktet që përmbajnë asbest ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr.)89/06).
- Ligji për cilësinë e ajrit të ambientit ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr.). 67/04, 92/07, 35/10, 47/11, 59/12, 100/12, 163/13, 10/15, 146/15);
- Ligji për mbrojtjen nga zhurma mjedisore ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr.) 79/07, 124/10, 47/11, 163/13, 146/15);
- Ligji për mbrojtjen e natyrës ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr.). 67/06, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 27/14, 41/14, 146/15, 39/16, 63/16);
- Ligji për Kullotat ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr.). 3/98, 89/08, 105/09, 42/10, 116/10).
- Ligji për Planifikimin Hapësinor dhe Urban ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr.). 199/14, 44/15, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 90/17, 64/18 and 168/18);
- Ligji për ndërtimin ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr.). 130/09, 124/10, 18/11, 36/11, 54/11, 59/11, 13/12, 144/12, 79/13, 137/13, 163/13, 27/14, 28/14, 42/14, 44/15, 129/15, 39/16, 71/16, 103/16, 132/16, 35/18, 64/18);
- Dekret për shpalljen e peizazheve pyjore rreth fushës së Mavrovës për Park Kombëtar ”(Gazeta Zyrtare e Republikës Popullore të Maqedonisë, Nr.. 10/1949);
- Ligji për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për shpalljen e peizazheve pyjore rreth fushës së Mavrovës për Park Kombëtar (Gazeta Zyrtare e RSFJ-së, Nr.23/1952).

Politika Mjedisore e Bankës Botërore

Banka Botërore zbaton politika mbrojtëse që synojnë përshpejtimin e identifikimit efikas të ndikimeve potenciale negative mjedisore dhe sociale të projektit, si dhe mitigimin e tij. Këto politika zbatohen paralelisht me politikat kombëtare, ku si paracak, mbizotëron politika më e rreptë.

Meqenëse Banka Botërore është administratori i fondit të besueshëm i Projektit të Konkurencës Lokale dhe Rajonale, kërkesat e politikës së bankës për vlerësimin e ndikimit në mjedis duhet të përmbushen.

Në përputhje me procedurën operative / **Procedurën e Bankës OP / BP 4.01 Vlerësimi i Ndikimit në Mjedis**, hapi i parë është të përcaktohet niveli i detajeve që duhet të aplikohen gjatë kryerjes së vlerësimit. Bazuar në skriningun, projektet mund të klasifikohen në njërën nga kategoritë e mëposhtme:

- *Kategoria A* – projekte të cilat priten të kenë ndikim të madh negativ;

- *Kategoria B* – projekte të cilat priten të kenë ndikim më të vogël negativ për dallim nga ato të Kategorisë A, të cilat shpesh janë të natyrës përsëritëse. Dallim mund të bëhet në mes projekteve të kategorisë B+ të cilët priten të kenë ndikim shume më të madh (më afër kategorisë A) dhe projekte të kategorisë B- të cilët priten të kenë ndikim negative më të vogël (më afër kategorisë C)
- *Kategoria C* – projekte për të cilët nuk ka pritje që të kenë ndikim negative, ose nëse kane, të njejtat mund te prevenohen duke implementuar rutinat proçedurale në vijim:
- *Kategoria FI* – projekte të cilët janë investim i Bankës Botërore përmes ndërmjetësuesi financiar dhe që pritet të ketë ndikim negativ mjedisor dhe social

Banka Botërore ka zhvilluar listat indikative të projekteve që mund të përfshihen në njërën nga kategoritë e dhëna.

Me 22/05/2018, njësia për zbatimin e RLCP dorëzoi letrën me ref. nr. 05-176/2 duke informuar investitorin – Kompaniae trafikut dhe shërbimeve – “Zare Lazarevski” Ski Centre SHPK Mavrovo, Hanet e Mavrovës – mbi rezultatet nga shfaqja e projektit në drejtim të vlerësimit të ndikimit në mjedis. Sipas raportit të shqyrtimit, “Mavrovo Free Ride FREE-MAV” nën projekti bie në **kategorinë B+**, ku rekomandohet, ndër të tjera, të hartohet një **Plan i Menaxhimit Social dhe Mjedisor (PMSM).**

Procedura e vlerësimit të ndikimit në mjedis duhet të përfshijë gjithashtu publikun e gjerë përmes një debati publik. Plani i Menaxhimit Social dhe Mjedisor duhet të jetë i disponueshëm në faqen në internet të PKLR, Ski Qendrës "Zare Lazarevski" në Mavrovë, në faqen e internetit të Mavrovës dhe Komunës Rostushe dhe në faqen në internet të Parkut Kombëtar "Mavrovo". Kopjet e shtypura të këtij plani duhet të jenë të disponueshme për publikun në ambientet e qendrës së skijimit dhe ndërtesën e Komunës. Çdo palë e interesuar e mundshme duhet të lejohet të përfshihet në procedurë duke dhënë mendime dhe komente.

PËRSHKRIMI I PROJEKTIT

Nën projekti përfshinë:

1. Pajisjen e parkut tematik për sport dhe rekracion me: a) shtigje të biçikletave (të ashtuquajtura “Flow” dhe “Family”) dhe b) vend të hapur për fitness trajnim në lartësi mbitedare (e ashtuquajtur “Trim track”),
2. Rekonstruim dhe zgjërim të restoranit ekzistues Kabina e Trifkos; dhe
3. Sigurimin e pajisjeve për skijim free-ride.

Aktivitetet e përfshira në këtë nën project jane të ndara në dy faza të implementimit – faza e ndertimit dhe faza operative.

Pajisja e parkut Sportiv dhe të Rekreacionit

- **Shtigjet e biçikletave**

Rrugët për shtigjet e biçikletave janë shtigje ekzistuese, të cilat do të organizohen, shënohen dhe pajisen me elementët / pengesat e nevojshme. Nën-projekti përfshin rregullimin e dy shtigjeve të biçikletave të ashtuquajturat shtigjet e biçikletave "Flow" dhe "Family".

Shtegu i biçikletave "Flow" do të ketë një gjerësi prej 0,9 m dhe një gjatësi prej 1000 metra. Aktivitetet e nën-projektit në lidhje me këtë shteg biçikletash përfshijnë: shënjimin e tokës, pastrimin e bimëve nga shtegu, gërmimet dhe argjinaturën në tokë, me qëllim të arritjes së pjerrtësisë së nevojshme, ngjeshjes manuale të shtresës përfundimtare, gërmimit manual dhe vendosjes së betonit MB 25 (4 m3) për ndërtimin e një kthese, instalimin e pengesave, tabelave të informacionit, sfungjer mbrojtës dhe instalimin e një tubi betoni Ø600 në gjatësi prej 3 metrash.

Elementet / pengesat e shtegut “Flow” janë:

- 0% deri 15% pjerrtësi (në pozicionin: 2-3; 3-4; 4-5; 6-7; 7-8; 9-10; 12-13; 17-18[5]);
- 15% deri 30% pjerrtësi (në pozicionin: 1-2; 5-6; 10-11; 14-15; 15-16);
- 30% dhe më shumë pjerrtësi (në pozicionin: 8-9; 11-12; 13-14; 16-17);
- Vozitje përgjatë lakesës të murit (në pozicionin: 1-6; 1-9);
- Gunga (në pozicionin: 3-4; 7-8; 12-13);
- Poligoni prej druri (në pozicionin: 2-3; 10-11; 14-15);
- Urë (at position: 16-17);
- Info tabelë.

Disa nga elementet/pengesat e shtegut të biçikletave “Flow” janë dhënë më poshtë

5 Këto pozicione janë dhënë në figurën më poshtë.

Figure 1 Elements/obstacles on the bike trail "Flow"

Shtegu "Family" do të jetë i gjërë 2 metra dhe do të ketë gjatësi prej 750 metrave. Kjo rrugë ka një pjerrësi të vazhdueshme të butë, pengesa minimale, kthesa të buta për t’u përdorur nga të gjithë anëtarët e familjes (dhe për fëmijët mbi 10 vjet). Aktivitetet e projektit për këtë rrugë çiklizmi përfshijnë: vendosjen dhe pastrimin e rrugës së barit dhe shkurreve, gërmimeve dhe argjinaturës tokësore për arritjen e pjerrësisë së kërkuar, mbingarkesat manuale të shtresës përfundimtare, pastrimin manual dhe formimin e një kanali kullimi në gjatësi 250 m dhe prokurimin, transportimin dhe instalimin e një tubi betoni Ø600 në gjatësi prej 1 metër.

Elementet / pengesat e shtegut të biçikletës “Family” janë:

- Gunga (në pozicionin: 2-3; 9-10);
- Poligoni prej druri (në pozicionin: 5-6; 9-10; 14-15);
- Ura prej druri (në pozicionin: 7-8; 13-14);
- Pompa (në pozicionin: 4-5; 11-12; 12-13);
- Info tabelë.

Elementet e shtegut të biçikletave “Family” janë të paraqitura në figurën në vijim.

Figure 2 The elements of the bike trail "Family"

Lokacioni i shtigjeve të biçikletave “Flow” dhe “Family”, drejtimi i lëvizjes dhe pozicionet ku elementet e përmendura më lart planifikohen të vendosen janë paraqitur në figurën vijuese.

Figure 3 Routes of the bike trails “Flow" and" Family"

- **“Trim track“**

“Trim track” është një terren i hapur për shumë qëllime, ku njerëzit mund të kryejnë trajnime të fitnesit në të njëjtën kohë ose ai mund të përdoret nga një sportist ambicioz që dëshiron të testojë mundësitë e tyre fizike. Poligoni i hapur ka formën e rrethit (me dimenzione 100x50m) dhe do të ketë dy rrugë identike për garim nga dy persona në të njëjtën kohë. Gjatësia e plotë e

një rruge është diku 320 m ku gjërësia e pistës nga 2 deri 4m. Pista është e ndarë në 15 segmente/seksione ku pengesa të ndryshme do të instalohen.

Figure 4 The “Trim track”

Gjithmonë do të jenë 12 pengesa në pistë, kurse 3 pengesat të mbetura do jenë opsionale dhe do të vëndohen në përputhshmëri me nevojat. Pengesat/ elementet të cilat do të vëndohen në “Trim Track” janë si vijojnë..

1. Pengesa murë		2. Kërcimi i tabelës	
3. Ecje balansimi		4. Pengesa e gomave	
5. Lëkundje me litar		6. Ngjitje me litar	

7. Ninja Warrior		8. Kërcimi mbi trungje	
9. Lart-Poshtë		10. ADV Ninja	
11. Balansim me litar mbi uj		12. Ngjitje vertikale me litar	
13. /		14. /	
15. /		Info tabelë	

Pamja skematike e ”Trim track” është dhënë në pikturën në vijim.

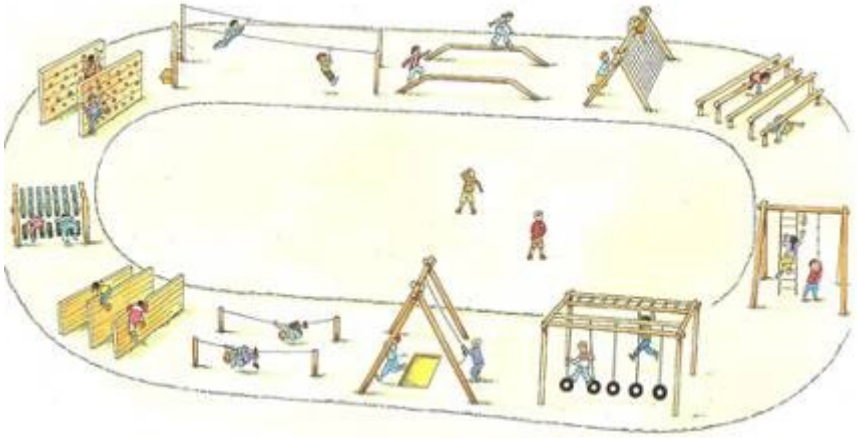

Figura 5 Pamja skematike e ”Trim track”

Pajisjet dhe montimi i “Trim track “ përfshinë:

- Shënimin e tokës;
- Pastrimi i barit dhe bimësisë së ulët dhe materialit tjetër organik (humus);
- Gërmimet manuale të tokës deri në një thellësi prej 30 cm (1500 m^3);
- Heqjen e gurëve;
- Vendosja e një tamponi - zhavorri në një shtresë prej 10 cm (total 100 m^3);
- Përfshirja e shtresës së përfunduar nga toka në një shtresë 20 cm, me ngjeshje makine (total 200 m^3);
- Vendosja e betonit MB 25 për themelet me aditivë hidrofobik dhe hidrozim (5,8 m^3);
- Montimi i pengesave;
- Montimi i litarëve, dorëzave të plastikës, gomave, zinxhirëve etj.

Magazina për ruajtjen e pajisjeve

Disa pengesa, të domosdoshme për terrenin e hapur, do të ruhen në një depo tashmë ekzistuese dhe aktivitetet e ndërtimit ose rindërtimit nuk do të kryhen. Ky objekt do të jetë në përdorim vetëm kur është e nevojshme. Magazina ndodhet ngjitur me terrenin e trajnimit.

Rekonstruimi i restorantit ekzistues “Kabina e Trifkos”

Aktivitetet e nën-projektit parashikojnë rindërtimin dhe zgjërimin e restorantit ekzistues "Kabina e Trifkos", i cili ndodhet në pikën përfundimtare të një teleferiku me dy ulëse. Lehtësia e restorantit “Kabina e Trifkos” nuk ka status mbrojtës. Investuesi “Kompania e Trafikut dhe Shërbimeve – “Zare Lazarevski Ski Qendra ShPK Mavrovë, Hanet e Mavrovës ka një marrëveshje për përdorimin e objektit të restorantit, si dhe të gjitha objektet e tjera në Ski Center. Toka është në pronësi të shtetit, por PK Mavrovo mbështet realizimin e këtij projekti.

Restoranti është i vendosur në një lartësi prej 1500 metrash dhe gjendja e tij aktuale tregohet në figurën tjetër.

Figura 6 Pamja e gjendjes aktuale të restorantit “Trifkova Koliba”

Objekti aktual është i ndërtuar me mure prej guri, dhe struktura prej druri e çatisë është e mbuluar me pllaka çimentoje asbesti. Restoranti përbëhet nga: zona hyrëse, një zonë e madhe kryesore për vizitorët me oxhak, ndërsa kuzhina dhe tualetet janë të vendosura në nivelin -0,75 cm.

Sipërfaqja e përgjithshme e restorantit është 220 m^2 (pjesa e brendshme), e cila është e ndarë në njësitë hapësinore në vijim:

- Zona kryesore për vizitorët është 135 m^2;

- Kuzhina 31 m^2;

- Objektet sanitare me hapësirë para-hapësinore 35 m^2 (2 për meshkuj dhe 2 kabina për femra);

- Vëndi teknik 16 m^2.

Kapaciteti i mysafirëve në gjendjen aktuale të ndërtesës është gjithsej 140 ulëse, nga të cilat 120 ulëse janë në tryeza prej druri me stola, dhe ulëse bar-i ~ 20.

Baza e restorantit (me paraqitjen e ambienteve) dhe dimensionet e objektit ekzistues janë paraqitur në figurën vijuese.

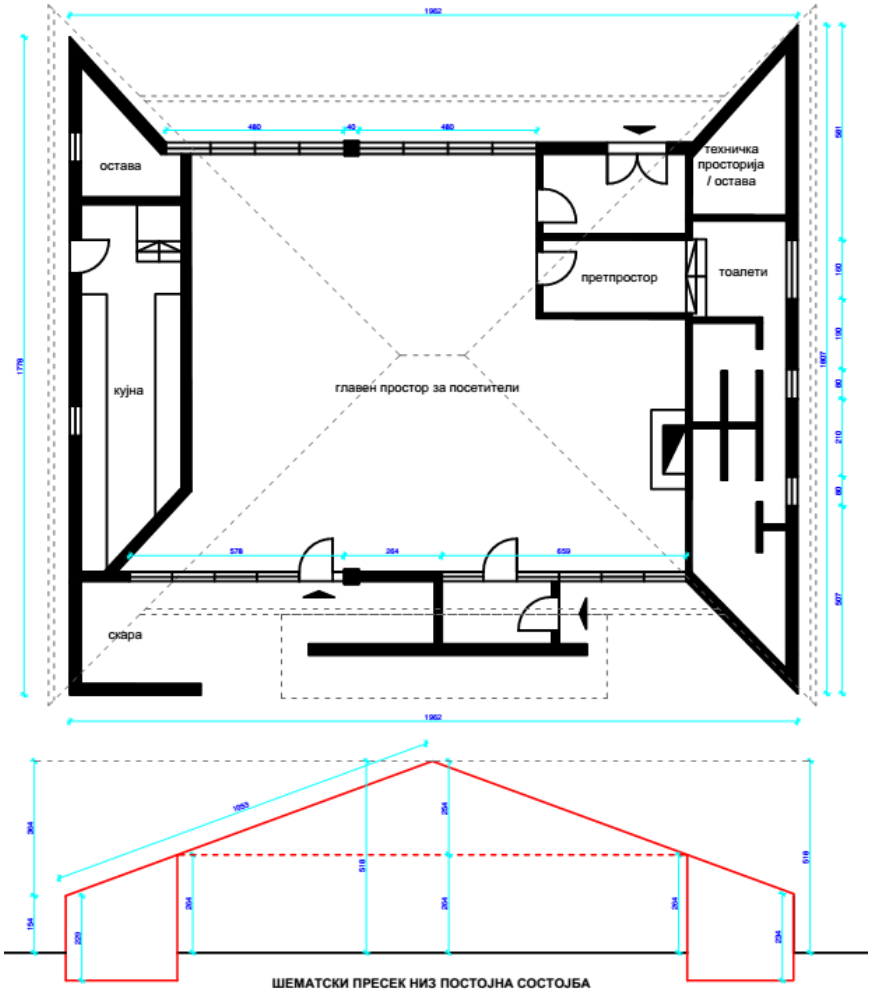

Figura 7 Bazat e restorantit “Trifkova Koliba” (gjëndja momentale)

Fotografitë në vijim tregojnë gjëndjen aktuale të restorantit “Koliba e Trifkos” Brenda dhe jashtë.

Figura 8 Interiori i restorantit "Trafkova Koliba"

Figura 9 Eksteriori i restorantit "Trifkova Koliba"

Aktivitetet e nën-projektit përfshijnë heqjen e 8 mureve ekzistuese, çmontimin e çatisë dhe rindërtimin e ambienteve sanitare me qëllim të zgjerimit dhe pasurimit të restorantit, të gjitha aktivitetet që synojnë modernizimin dhe pasurimin (kuzhina, toaletët, vëndi për vizitorët) me të gjithë përmbajtjet e nevojshme për vizitorët.

Figura e mëposhtme tregon muret që duhen hequr (shënuar me të kuqe) dhe zgjerimin e ndërtesës (gri).

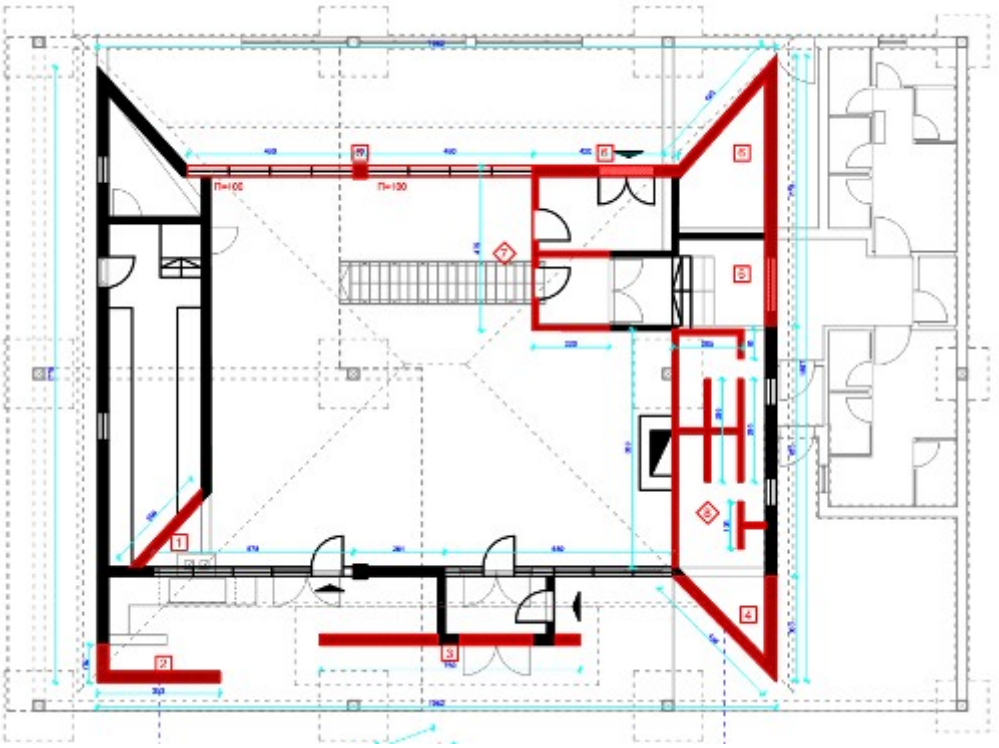

Nënprojekti përfshin një ngritje të sipërfaqes kryesore për vizitorët duke rritur bazën e katit përdhes me vendosjen e një galerie (në lartësinë 3 + 30) nga ku vizitorët mund të dalin në tarracë, gjithashtu të destinuara për mysafirë.

Sipërfaqja e përgjithshme e objektit të rikonstruktuar dhe modernizuar të restorantit është 430 m2 (hapësirë e brendshme) dhe sipërfaqe 250 m2 për tarraca (në përdhesë dhe në katin e parë / galerinë).

Kapaciteti total i tapicave në ndërtesën e rikonstruktuar dhe të përfunduar është 375 vizitorë.

Situata e restorantit të rikonstruktuar dhe të azhurnuar "Trifkova Koliba" është paraqitur në figurën vijuese.

Figura 10 Restoranti i ri-dizajnuar “Trifkova Koliba”

Fotografitë e mëposhtme përshkruajnë themelet e katit përdhes dhe galerisë, pajisjet që do të vendosen në restorant, si dhe seksionin gjatësor të objektit të rikonstruktuar dhe të zgjeruar të restorantit.

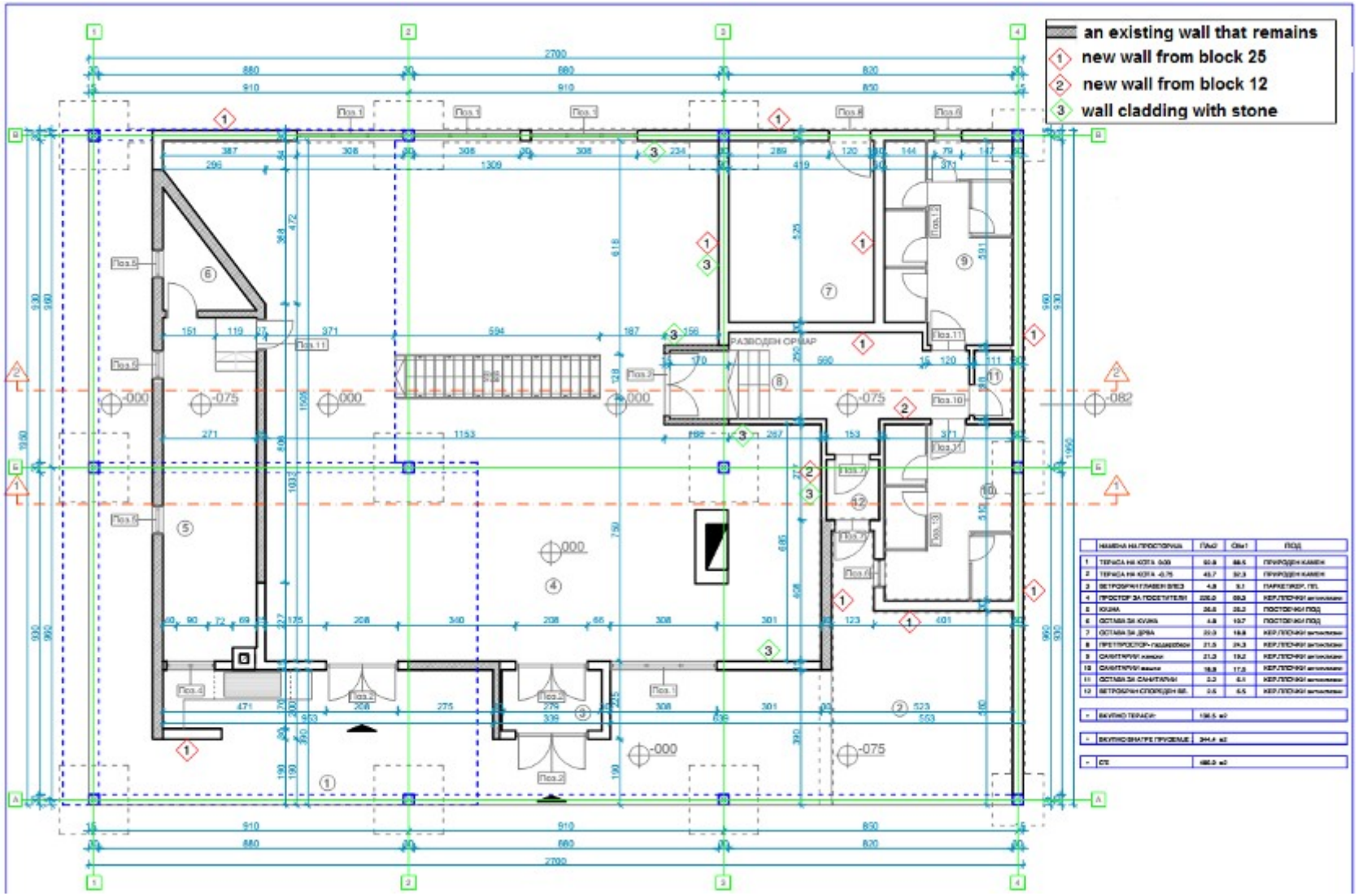

Figura 11 Bazat e restorantit të rekonstruktuar në nivel 0.0

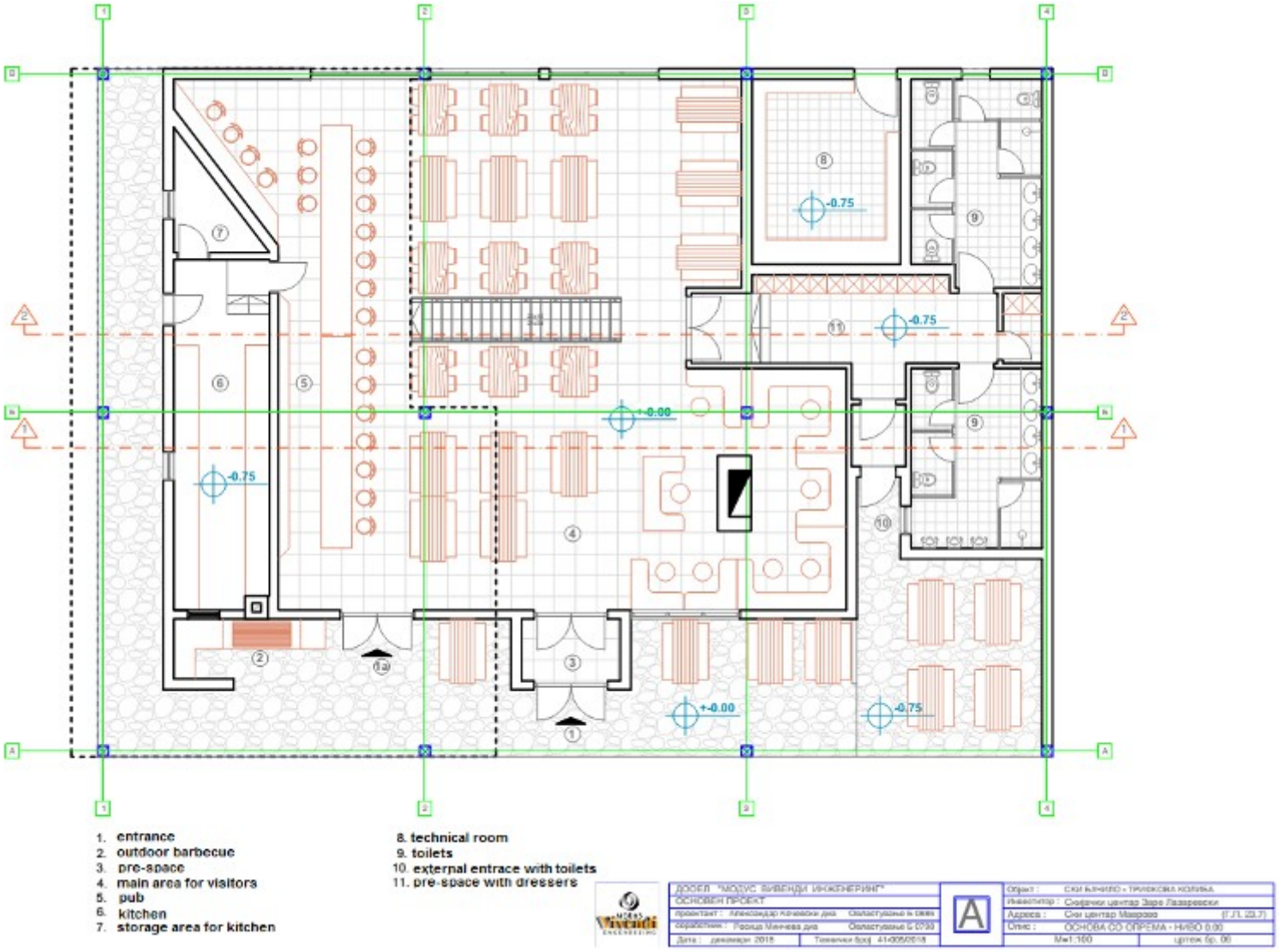

Figura 12 Baza e restorantit të rekonstruktuar me pajisje brenda

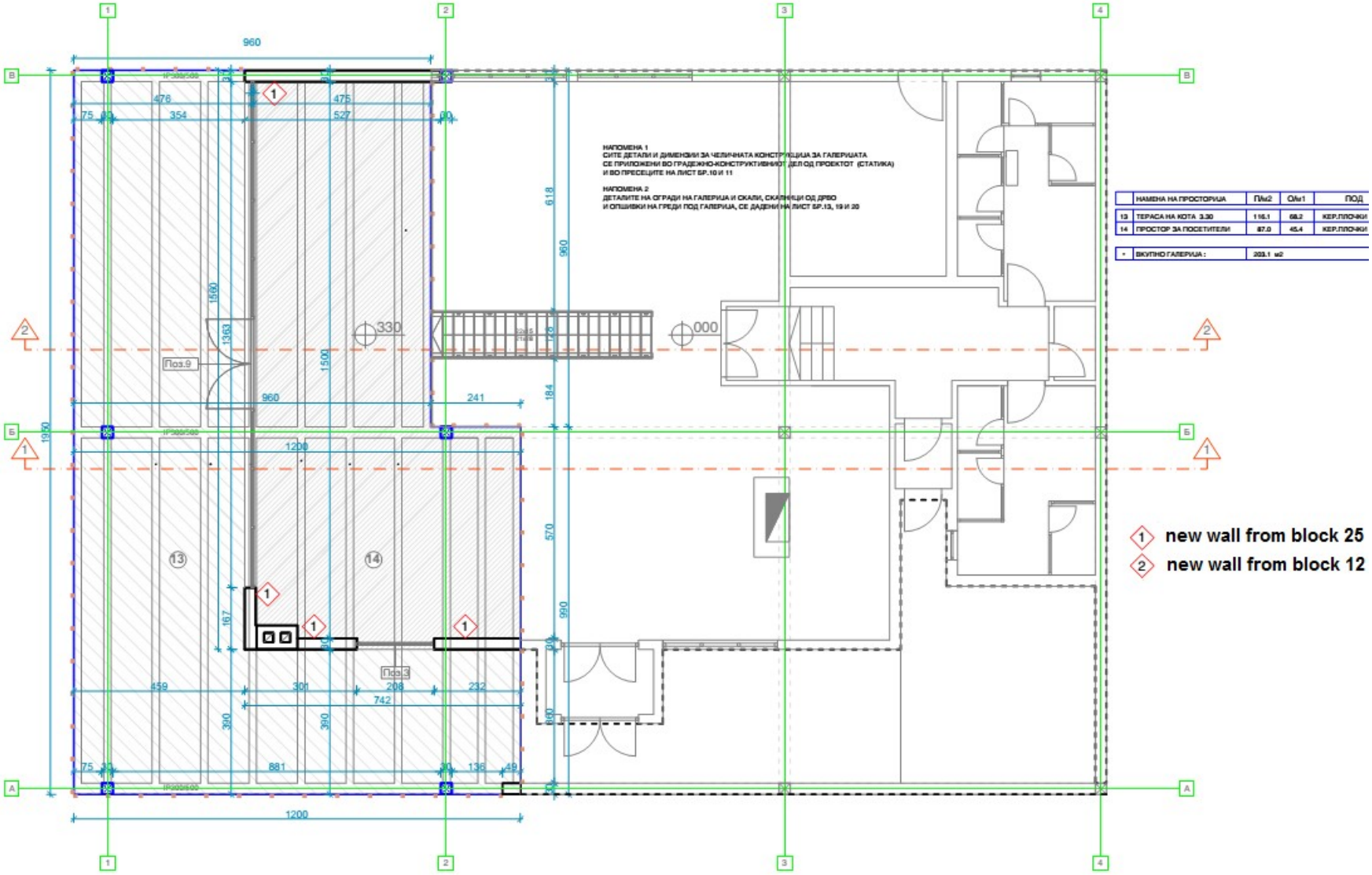

Figura 13 Bazat e galerisë (situacion i ri)

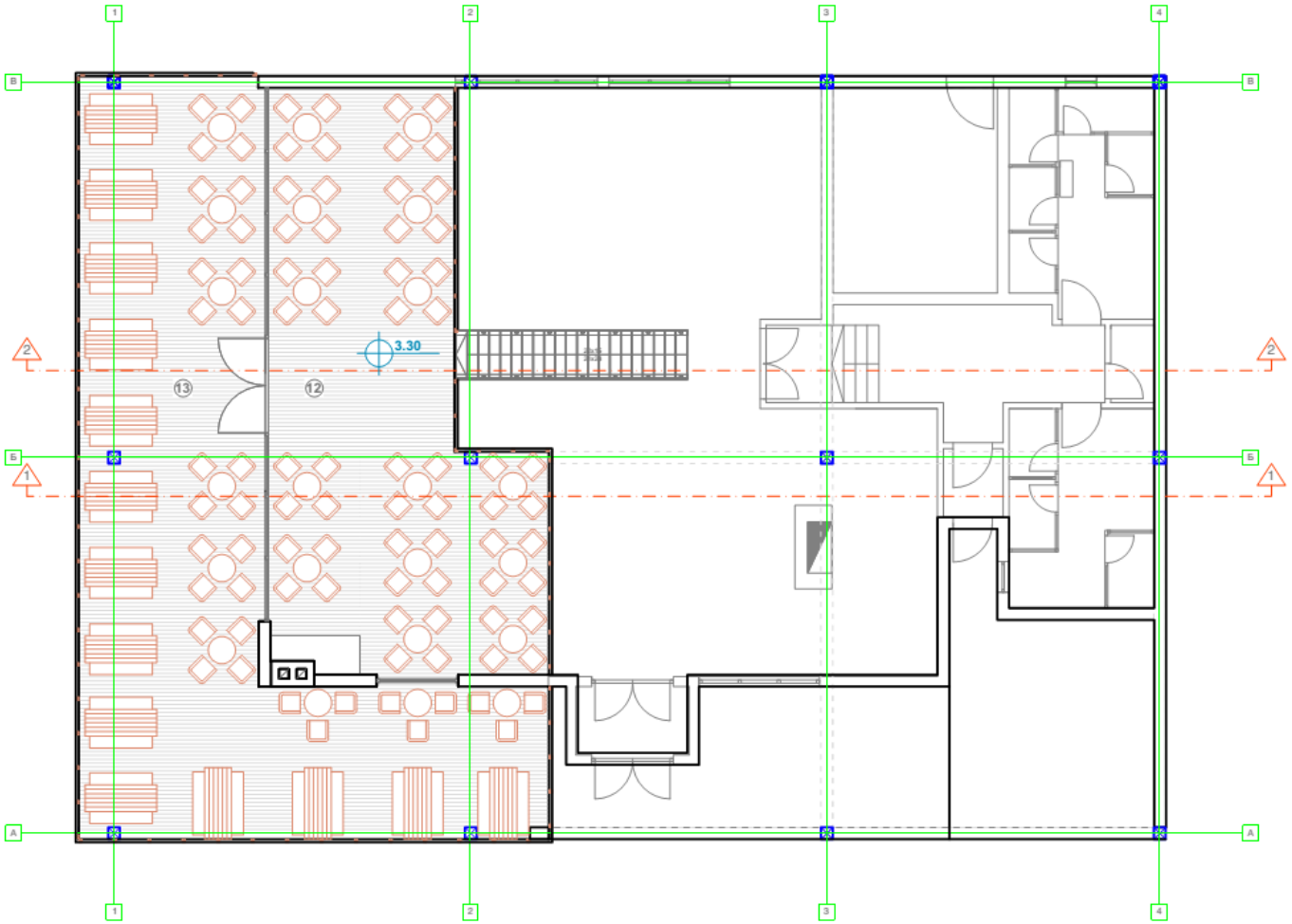

Figura 14 Bazat e galerisë me pajisje (situacion i ri)

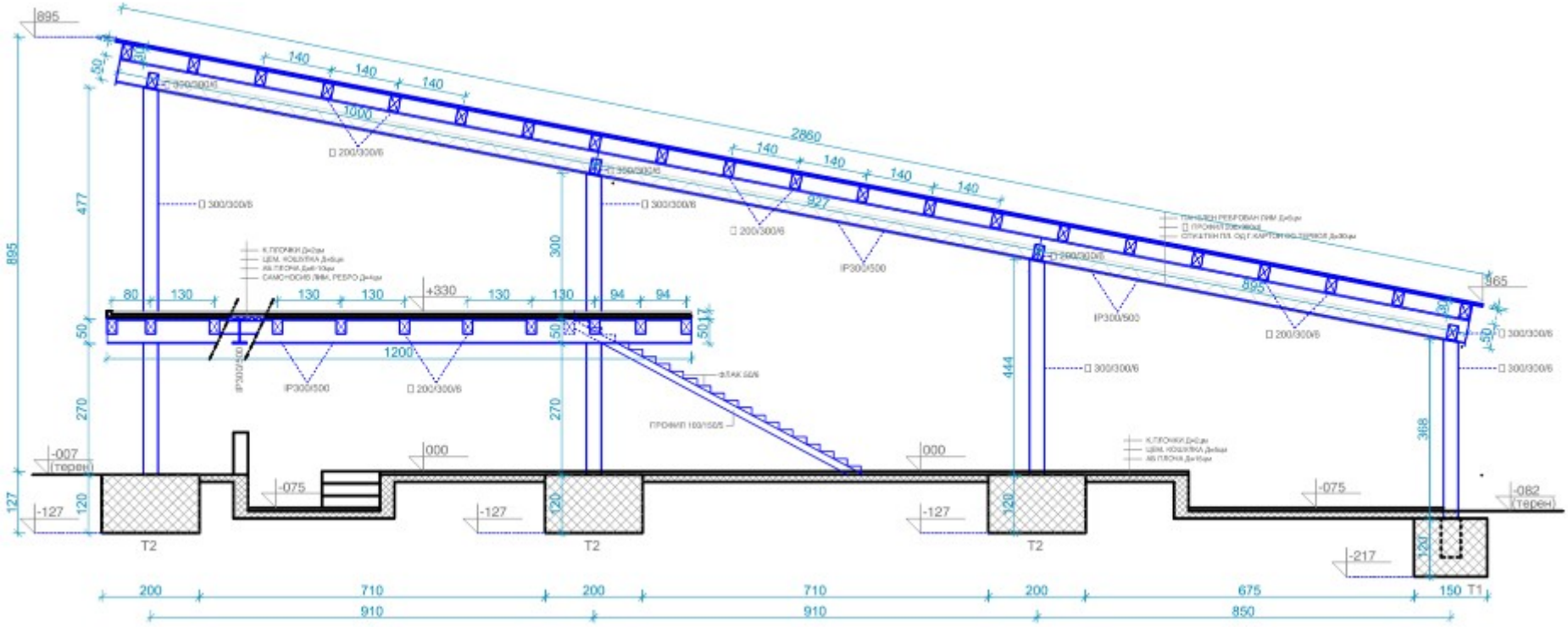

Figura 15 Seksioni 1-1 (situacion i ri)

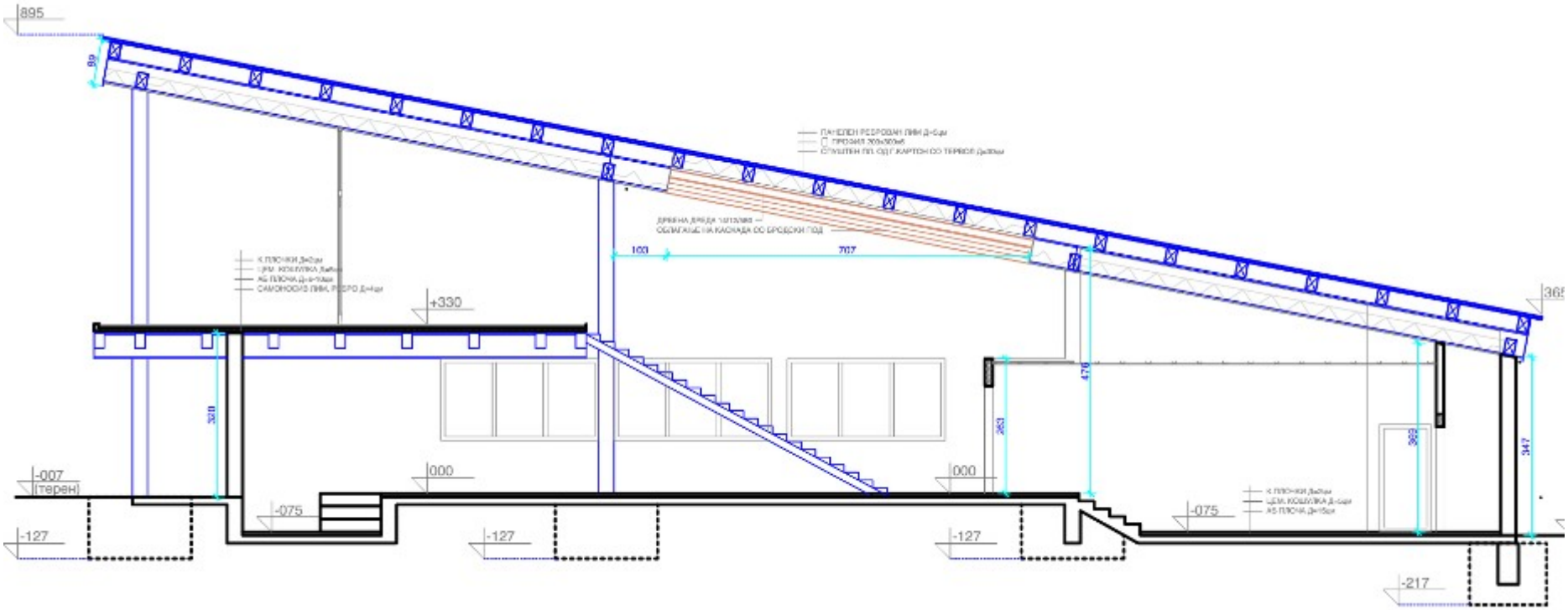

Figura 16 Seksioni 2-2 (situacion i ri)

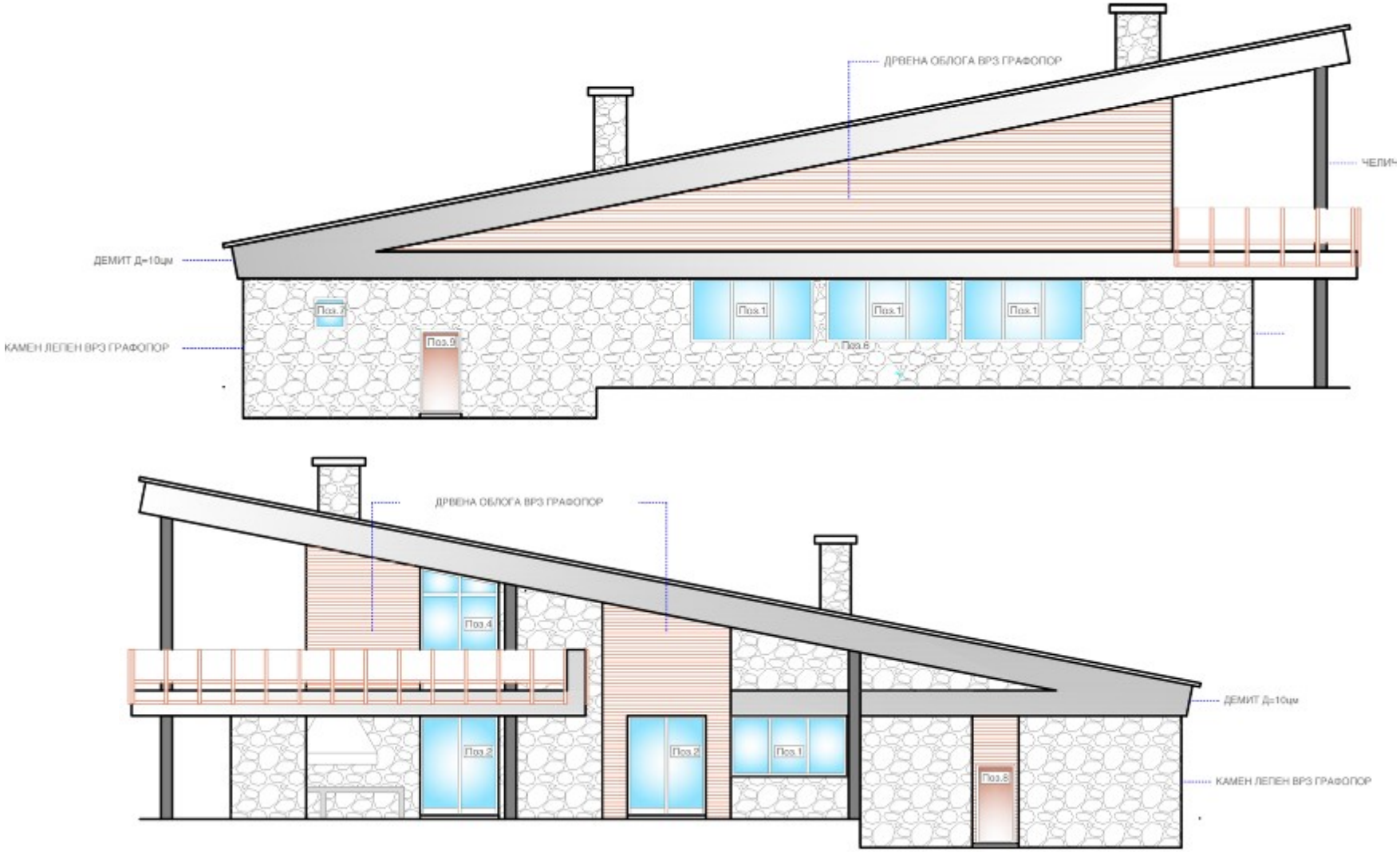

Figura 17 Pamja e fasadës së re (nga dy anët)

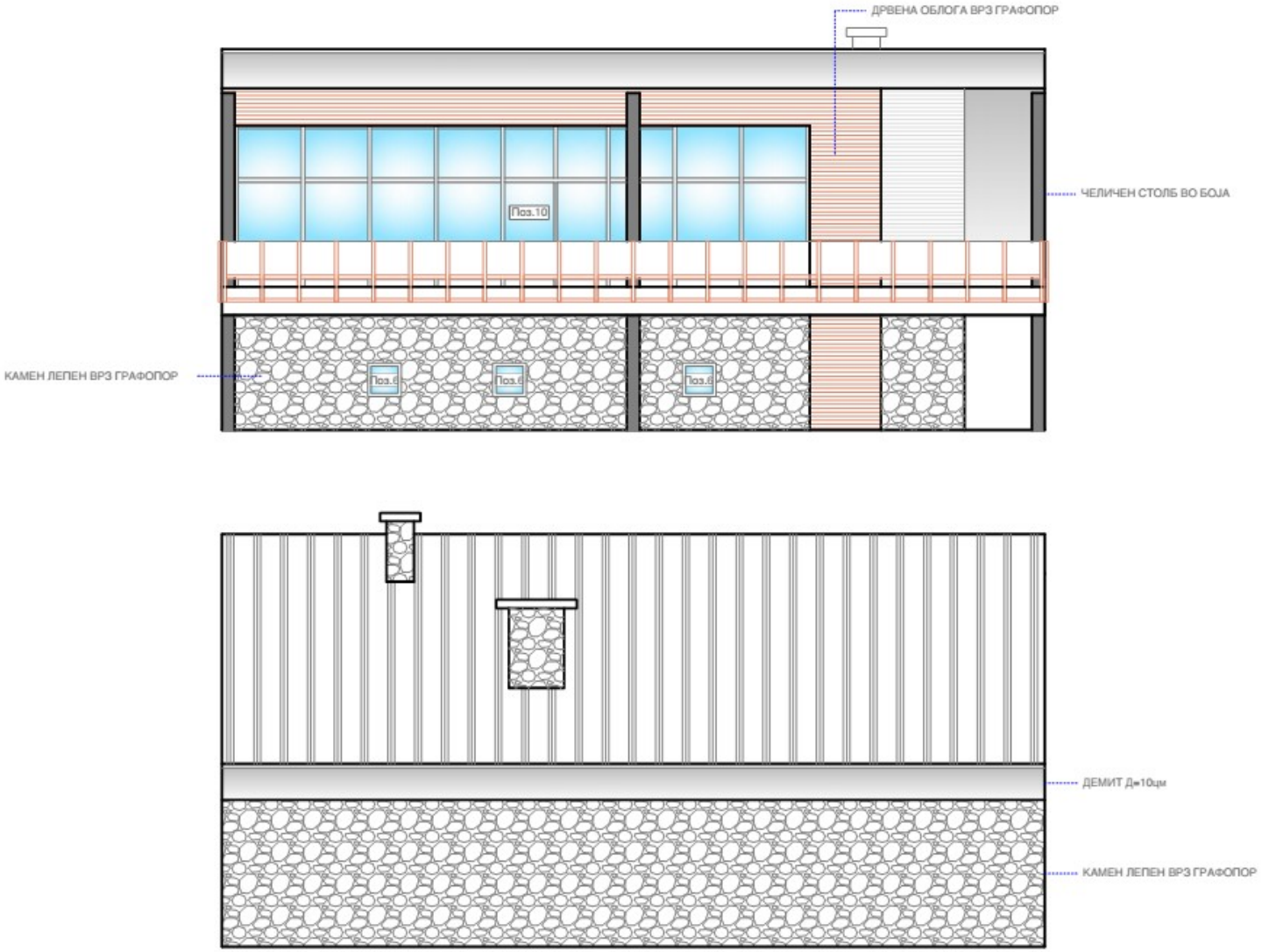

Figura 18 Pamja e fasadës së re (para dhe pas)

Figure 19 New outlook of the restaurant “Trifkova Koliba”

Për momentin, restoranti është i furnizuar me ujë nga struktura ekzistuese e marrjes së ujit e cila do të vazhdojë të përdoret.

Ujërat e mbeturinave sanitare dhe fekale, të cilat do të gjenerohen nga restoranti "Trifkova Koliba" përmes një rrjeti të jashtëm të kanalizimeve (nga tubat PVC), do të mblidhen në një rezervuar septik të papërshkueshëm nga uji. Rezervuari septik është planifikuar të ndërtohet prej betoni të përforcuar, me tre hapje (me dimenzione 6x6x2 m) me një vëllim prej 72 m^3 dhe një trashësi muri prej 25 cm.

Figura e mëposhtme përshkruan bazën e rezervuarit septik, si dhe seksionin gjatësor të rezervuarit septik.

Figure 20 Septic tank (longitudinal and transversal cross section)

Në procesin e rindërtimit të restorantit, rruga ekzistuese e hyrjes është planifikuar të përdoret për automjete dhe makineritë, përfshirë kamionë për transport materialesh, mbeturinash, punëtorë etj. Rruga ekzistuese e hyrjes e quajtur "Galiçki Pat" – “Rruga e Galiçnikut” (rrugë lokale tokësore) është paraqitur në figurën vijuese.

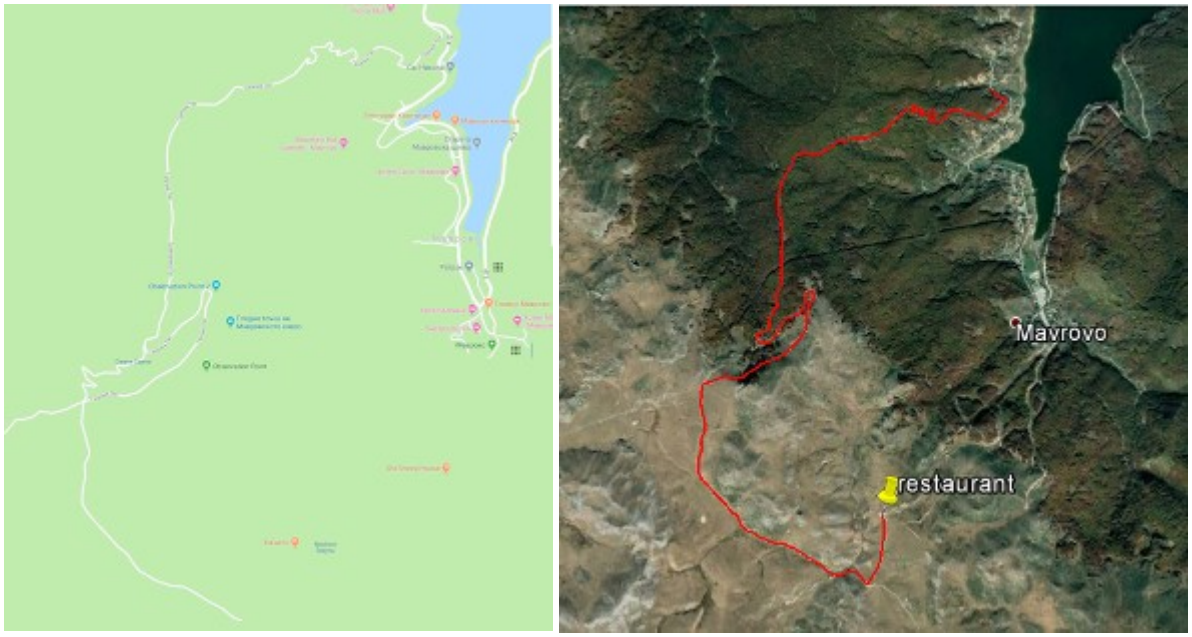

Figure 21 Existing access road to the project location

Nën projekti përfshin përdorimin e materialeve natyrore si druri, guri, përveç kësaj edhe metal dhe qelq të gjitha këto për rekonstruimin e restorantit “Trifkova Koliba” – “Kabina e Trifkos”.

Aktivitetet për rekonstruimin dhe zgjërimin e restorantit “Kabina e Trifkos” përfshin:

<u>Çmontimi</u>

- Çmontimi i kulmit të ekzistueshëm (Dismantling of an existing roof construction (trarëve prej druri dhe pllaka asbesti) – 420 m^2;
- Heqjen e 6 murëve ekzistuese nga guri (gjithësej 69,5 m^3);
- Heqjen e 2 murëve me blloqe qeramike 12 (gjithësej 16,3 m^3);
- Çmontimi i fasadës (10 dyer dhe dritare);
- Çmontimi i dyshemesë ekzistuese nga pllakave qeramike dhe çimentoje (14 m^3);
- Çmontimi pajisjeve ekzistuese të toaletit si dhe tubave në të.

Punimet në tokë

- Gërmimi i tokës në një shtresë prej 30 cm në një zone të 320 m^2 (gjithësej 96 m^3);
- Vendosja e tamponit (gjithësej 64 m^3).

Punimet me beton

- Betonimi i themelëve dhe pllakave (124,5 m^3);
- Armaturë (lloji GA-RA 400/500 dhe MAG 500/560–Q188) për përforcimin e betonit (2250 kg);

Punimet muratorike

- Punime të fasadës dhe mureve nga brenda (515 m^2);
- Suvatimi i murëve të brendshëm (1440);
- Instalimi i çimentos së përforcuar (988 m^2);

Punime izoluese

- Instalimi i izolimit hidroizolues horizontal në tualetet (560 m^2);
- Instalimi i izolimit termik në çati (420 m^2);

Punimet me hekur

- Instalimi i konstruksionit të çelikut (49320 kg).

Montimet

- Montimi i dritareve me dimensione të ndryshme (10 dritare);
- Montimi i dyerve me dimensione të ndryshme (11 dyer);
- Montimi i ekraneve për toaletë (gjithësej 8 kabina me dyer);
- Montimi i një gardhi për një galeri me profil alumini dhe xhami (55 m`).

Punët për mbulimin e çatisë

- Instalimi i fletës plastike dhe metalit për mbulimin e çatisë (570 m^2);

Punime të dyshemesë

- Shtrimi i pllakave të qeramikës (503 m^2 and 297 m`);

- Montimi i gurit në tokë në pjesën jashtë restorantit (140 m^2).

Tavani i ulur

- Tavan i ulur nga pllaka gipsi i papërshkueshëm nga uji (370 m^2);
- Tavan i ulur me pllaka të paneleve ujore (371 m^2);
- Lidhje me pllaka të paneleve ujore në çatinë (90 m`).

Lyerjet

- Lyerja e murëve (1280 m^2).

Punimet e fasadimit

- Montimi i fasadës DEMIT (system i izolimit termal) (495 m^2);
- Ngjitja e gurëve të rafshët në fasadë (285 m^2);
- Konstruimi i fasadës së gurit (105 m^2).

Punime hidraulike

- Montimi ekzistues: lavamanë dhe predha WC, çezmat dhe valvulat ekzistuese, tubat e ujit dhe kanalizimeve;
- Instalimi i lavamanëve, tualeteve, pasqyrave, ngrohtësëve elektrik të ujit etc.
- Instalimi i tubave të ujit PPE me dimension të ndryshëm (gjatësi totale 168 m`);
- Instalimi i valvulave (gjithësej 6 copa);
- Instalimi i pusetave të betonit të armuar dhe kapakëve të ujërave të zeza (gjithësej 3 copa);
- Instalimi i PVC tubëve me dimensione të ndryshme (gjatësija totale prej 106m) etj.

Punimet elektrike

- Instalimi i instalaconit elektrik;
- Instalimi i çelsave të dritës, llambave etj.
- Instalimi i instalacionit të ndriçimit dhe mbrojtjes nga rrufeja.

Sigurimi i pajisjeve për skijim

Me qëllim që të mundësohet free ride skijimi (skijimi i lirshëm), investuesi planifikon blerjen e pajisjeve të nevojshme, si p.sh kabinë për ratrakun ekzistues, system navigimi, si dhe sistem të kontrollit dhe sigurimit nga orteku.

Me instalimin e kabinës për pasagjerë në ratrakun, automatikisht do të mundësohet transportimi i vizitorëve në ato pjesë të malit që nuk mund të arrihet me ski lift ose teleferik.

Figura 22 Kabina e pasagjerëve në ratrakun

Sistemi i navigacionit është i pajisur me ndjekësin e ashtuquajtur / Beacon, pajisje digjitale e signalizimit e cila mundëson lokimin e dy ose më shumë personave në rast të aksidentit.

Sistemi i sigurisë dhe kontrolimit të ortekut përbëhet nga dy airbag-a të cilët përdoren në rast të ortekut, cilindër i ajrit i cili pompon ajër, lopatë, sondë, si dhe radio stacion.

Zona e projektit

Projekti do të implementohet në teritorin e komunës së Mavrovës dhe Rostushes. Komuna është e lokuar në pjesën perëndimore të Republikës së Maqedonisë së Veriut (figura22). Qendra administrative ndodhet në fshatin e Rostushes. Mbulimi i këtij teritori është 663.19km2 dhe pjesa më e madhe e këtij teritori bie brenda kornizës së Parkut Kombëtar “Mavrovë”.

Në veri kufizohet me komunën e Gostivarit, në lindje me komunën e Kërçovës, në jug me komunën e Dibrës dhe në perëndim me Republikën e Shqipërisë. Komuna ka populsi prej 8.618 banorë.

Figura 23 Lokacioni i Komunës së Mavrovës dhe Rostushës në Republilën e Maqedonisë dhe mapë e komunës

Zona e projektit është e lokuar në malin Bistra, brenda kufirit të Parkut Kombëtar “Mavrovë”, në zonën mbi rripit pyllor. Zona kryesisht është e përbërë nga livadhe malore. Lokacioni i zones së projektit dhe rrethinës së tij janë të paraqitura në fotografinë nga Google më poshtë.

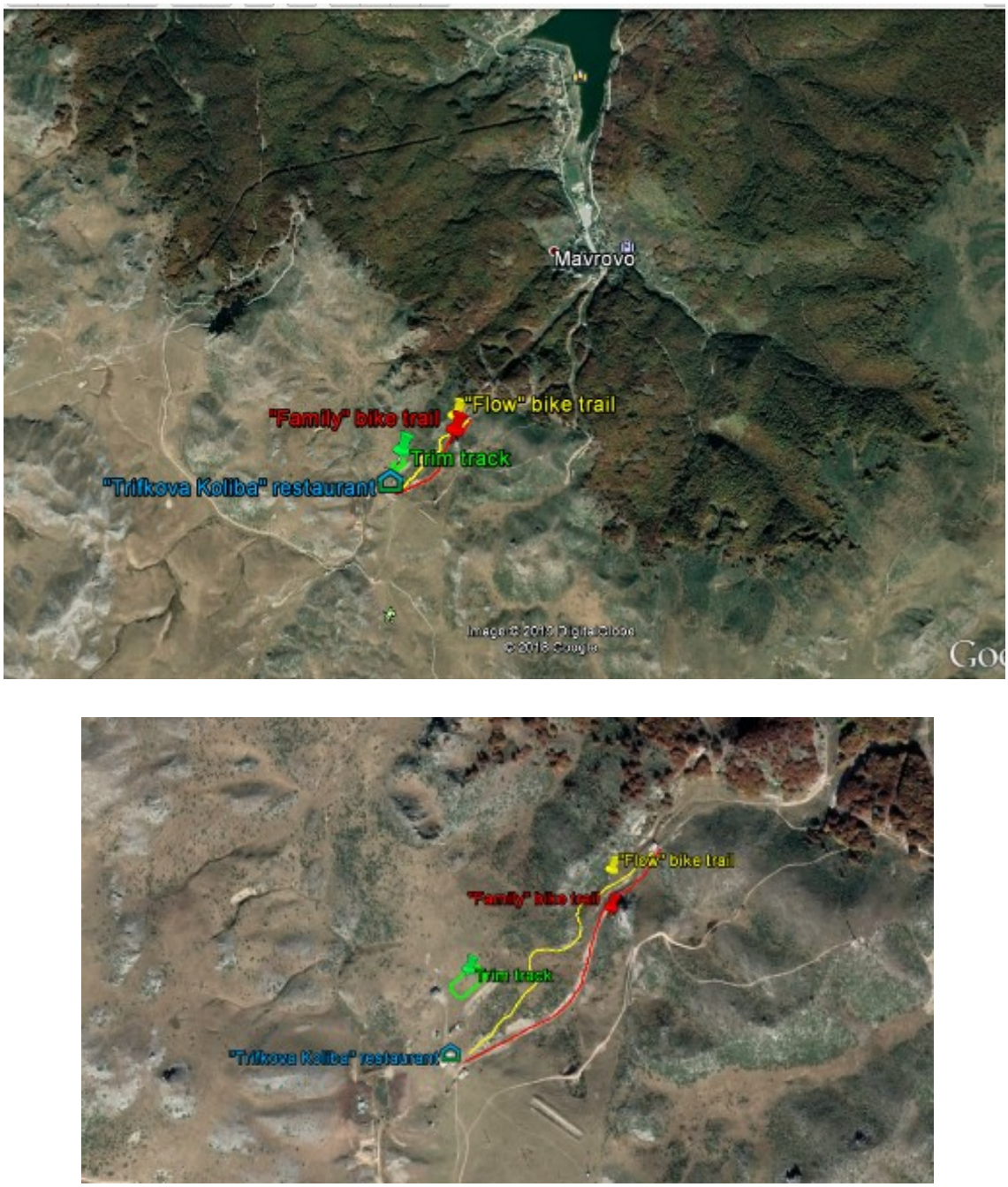

Figura 24 Rrethina e zonës së projektit

Sipas zonimit aktual të Parkut Kombëtar "Mavrovo", zona e projektit nuk i përket një zone të mbrojtjes së rreptë, por përkundrazi është në zonën e meliorimit dhe zonës rekreative turistike të Parkut Kombëtar "Mavrovo".

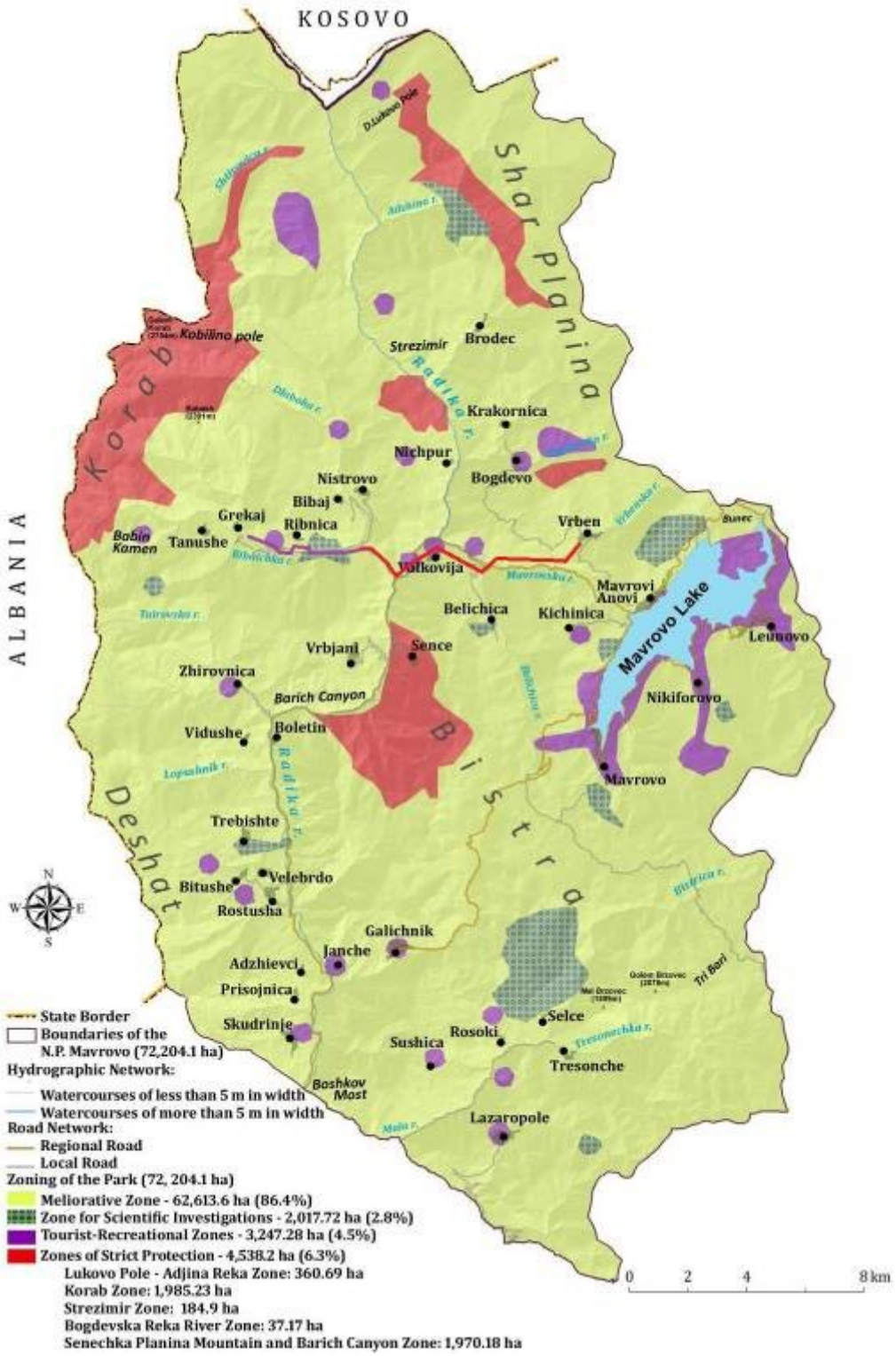

Figura 25 Lokacioni i zonës së projektit brenda Parkut Kombëtar “Mavrovë”. Zonimi i parkut është në vijë me planin hapësinor të Parkut Kombëtar “Mavrovë” nga 1988 i zhvilluar nga Instituti i Planifikimit Urban dhe Teknikat e Veprimtarisë Rezidenciale dhe Komunale

Projektligji i ri për Parkun Kombëtar “Mavrovo” që nga shkurti 2015, i cili është harmonizuar me Ligjin për mbrojtjen e natyrës, është ende në zhvillim e sipër. Ai përfshin vendosjen e zonave të reja në Parkun Kombëtar "Mavrovo" duke krijuar tre zona: zonë të mbrojtjes së rreptë, zonë të menaxhimit aktiv dhe zonë të menaxhimit të qëndrueshëm. Në përputhje me zonimin e

propozuar, e gjithë zona e projektit do të jetë brenda zonës së menaxhimit të qëndrueshëm, ku lejohen aktivitetet e mëposhtme: eko-turizmi, ndërtimi i restoranteve, zhvillimi i aktiviteteve, çiklizëm malor në shtigje të zhvilluara, si dhe trafiku me mjet motorik.

Gjatë përgatitjes së elaboratit për mbrojtjen e mjedisit për këtë nën-projekt, një letër e qëllimit iu dorëzua Drejtorisë së Ndërmarrjes Publike "PK Mavrovë" për marrjen e miratimit. Ata konfirmojnë që zona e projektit është e vendosur në zonën turistike-rekreative të Parkut Kombëtar “Mavrovë” ku aktivitetet e propozuara lejohen të zbatohen. Mendimi i marrë nga Ndërmarrja Publike "PK Mavrovo" është dhënë në Shtojcën 3.

Materiale të papërpunuara dhe të tjera

Lëndët e para dhe materialet ndihmëse që do të përdoren në fazën e ndërtimit tregohen në tabelat më poshtë.

Tabela 1 Materialet që do të përdoren për ”Trim track” si dhe shtigjet e biçikletave “Flow” dhe “Family”

Lenda e parë	Sasia
Shtresa (gurë i coptuar)	100 m^3
Beton MB 25	9,8 m^3
Elementet nga metali për pengesat	20 copa
Litar	200 m`
Dorëza të plastikës	12 copa
Zinxhir	50 m`
Goma	12
Thasë për rërë	222 copa
Litar nga metali	70 m`
Rrypa për dorëzat e plastikës	50 m`
Tubë betoni ø600	4 m`
Sfungjer mbrojtës d=10cm	7 m^2
Info tabelë	12 pieces

Tabela 2 Materiale të nevojshme për rekonstruimin dhe zgjërimin e restorantit “Trifkova Koliba”

Raw material	Quantity
Shtresa (gurë i coptuar)	64 m^3
Beton MB 30	124,5 m^3
Armaturë	2250 kg
Llaç për fasadat dhe muret e brendshme	1935 m^2
Çimento	988 m^2
Izolim termal me armaflex	420 m^2
Konstruksion i hekurit nga profila të mbështjellë	49320 kg
Fletë metalike e galvanizuar	2650 kg
Dritare me dimensione të ndryshme	10 pieces
Dyer me dimensione të ndryshme	11 pieces
Profilë aluminiumi për gardhin e galerisë	55 m`
Fletë metalike e plastifikuar dhe galvanizuar për çatinë	570 m^2
Pllaka metalike për dëborë (2x2 m)	95 pieces
Pllaka qeramike	503 m^2
Pllaka qeramike	297 m`
Pllaka gipsi	370 m^2
Pllaka aqua panel	316 m^2 85 m`
Lyerje të murëve	1280 m^2

Grafopor	495 m^2
Gurë i rrafshët	285 m^2
Dru për fasadë	105 m`
Dysheme druri	61 m`
PP tuba uji me dimensione të ndryshme	168 m`
Valvula	6 пар.
Puseta të betonit të armuar (lloji i montimit) me mbulesa prej gize	3 copa
PVC tuba për kanalizim	106 m
Kabllo për rrymë të forte dhe të dobët	170 m`
Llamba	116 copa
Kabinete elektrike	13 copa
Pajisjet e tualetëve	Sipas modelit kryesor

Në fazën e ndërtimit si një material ndihmës do të përdoren këto: uji i pijshëm, karburanti, vaji vajosës, vaji motorik dhe hidraulik i nevojshëm për funksionimin e mekanizmit. Sasitë e këtyre materialeve ndihmës nuk mund të përcaktohen në këtë fazë.

Në fazën operative, për një funksionim të duhur, restoranti pritet të përdorë: energji elektrike, ujë, dru për ngrohje, pije joalkoolike, pije alkoolike, artikuj ushqimorë, produkte higjene, etj. Konsumi i tyre nuk mund të përcaktohet në këtë fazë dhe do të varet nga numri i vizitorëve. Në këtë fazë, mund të jetë e nevojshme të zëvendësohet një element i "Trim track" ose shtigjeve të biçikletës në rast dëmtimi, të tilla si muri prej druri, litarë, rripa, doreza plastike, etj. Sasitë e tyre nuk mund të përcaktohen në këtë fazë.

VLERËSIMI I NDIKIMIT MJEDISOR

Ndikimet e pritura mjedisore janë vlerësuar për dy fazat e zbatimit të projektit - faza e ndërtimit dhe faza operative. Që nga aktivitetet e mëposhtme të projektit: a) instalimin e kabinës në ratrakun i cili i përket ski qendrës i cili do të përdoret për transportimin e vizitorëve dhe, b) prokurimi i pajisjeve të navigimit dhe shpëtimit, nuk pritet të ketë ndikim negativ në mjedis, ato nuk i nënshtrohen vlerësimit në këtë pjesë të Planit.

Faza e ndërtimit mbulon të gjitha aktivitetet ku do të përdoren pajisjet e ndërtimit dhe automjetet për transportimin e materialeve nga dhe në vendndodhjen, çdo veprimtari punuese në tokë, siç është nivelim i shtigjeve të biçikletave, rindërtimi dhe zgjerimi i restorantit, zgjerimin e terrenit të hapur të trajnimit me pajisje dhe me barriera. Vlerësimi është kryer gjithashtu në lidhje me dështimet e pritura dhe incidentet që mund të ndodhin gjatë zbatimit të kësaj faze.

Faza operative mbulon aktivitetet e furnizimit me ushqim të restorantit dhe çdo aktivitet tjetër që shfaqet në të, përdorimin e shtigjeve të biçikletave dhe terrenin e hapur, si dhe mirëmbajtjen e tyre të rregullt dhe shfaqjen e mundshme të dështimeve ose incidenteve.

Vlerësimi i ndikimit në mjedis u krye me karakterizimin e aktiviteteve të planifikuara me nën-projektin kundër kritereve të caktuara që përdoren më shpesh në këtë procedurë, si p.sh.: madhësia e ndikimit, rëndësia e ndikimit, probabiliteti i ndodhjes, shtrirja e ndikimit, kohëzgjatja e tij, etj. (Tabela 1). Në vlerësimin e ndikimit në mjedis të nën-projektit u vendos që për të gjitha ndikimet e identifikuara është e mundur të aplikohen masa për zbutjen dhe / ose eleminimin e tyre. Këto masa janë dhënë në këtë PMMM.

Tabela 2 Kriteri i përdorur në këtë vlerësim të ndikimit në mjedis

Kriterium	Vlerësimi i ndikimit bazuar në kritere		
Karakteri i ndikimit	Pozitiv (+)	Negativ (-)	Neutral 0
Lloji i ndikimit	Direkt	Indirekt	Grumbulluese
Intensiteti i ndikimit	I madh	I mesëm	I ulët
Koha e paraqitjes	Menjëherë	I përsëritur	I prolonguar
Kohëzgjatja e ndikimit	E shkurtë	E mesme	E gjatë
Reversibiliteti i ndikimit	I kthyeshëm	I pakthyeshëm	
Probabiliteti i ndodhjes	E sigurtë	E mundur	E pamundur
Rëndësia	Lokale	Kombëtare	Ndërkufitar/global

Emetimet e ajrit

Faza e ndërtimit

Në fazën e ndërtimit, burimet e emetimeve të ajrit do të jenë aktivitetet e mëposhtme:

- Pastrimi i bimësisë përgjatë trasesë së shtigjeve të biçiklizmit malor;

Figura 26 Bari dhe shkurre (Juniperus communis) përgjatë shtigjeve të biçikletave

- Gërmimi dhe kompaktimi i një tamponi përgjatë rrugës së “Trim track”;
- Demontimi dhe heqja e pjesëve të objektit të restorantit (ndërtimi i çatisë dhe disa prej mureve ekzistuese));
- Përdorimi i makinerisë dhe makinave;
- Transportimi i materialeve të ndërtimit, mbeturinave dhe punëtorëve;
- Magazinimi i lëndëve të para dhe materialeve ndihmëse;
- Montimi dhe ndërtimi i elementeve në “Trim Track” dhe dy shtigjeve të çiklizmit malor.

Këto aktivitete do të gjenerojnë emetimet e mëposhtme të ajrit:

- Pluhur;
- Gazrat nga motorët me djegie të brendshme (SO_2, NOx, CO, CO_2).

Emetimet e ajrit nga aktivitetet e nën-projektit do të gjenerohen brenda zonës së projektit dhe përgjatë rrugës ekzistuese të hyrjes.

Sidoqoftë, këto janë sasi afatshkurtra dhe minimale të emetimeve të ajrit që nuk mund të kenë një ndikim të rëndësishëm në cilësinë e ajrit të ambientit, madje edhe më shumë nëse merret parasysh se nuk ka veprimtari të tjera të gjenerimit të ajrit në vend.

Vlerësimi i ndikimit: negativ, i drejtpërdrejtë, me intensitet të ulët, do të ndodhë menjëherë, me kohëzgjatje të shkurtër, të kthyeshme, të sigurt për sa i përket probabilitetit të ndodhjes, dhe me rëndësi lokale.

Faza operative

Në këtë fazë, burime të emetimeve të ajrit do të jenë automjetet që përdoren për dërgimin e lëndëve të para dhe materialeve të tjera në restorant, automjetet që mbledhin mbeturinat komunale nga vendi, dhe makineria për mirëmbajtjen e rastit të shtigjeve të biçikletave. Këto ndikime janë të parëndësishme dhe afatshkurtra (të përkohshme).

Ngrohja e restorantit është planifikuar të kryhet duke përdorur dru. Si rezultat i djegies së drurit, emetimet e ajrit (grimcat e ngurta, CO dhe NOx) priten të gjenerohen.

Nga grumbullimi i ujërave të zeza sanitare në një rezervuar septik të mbyllur dhe ventilimi i tij pritet: emetimi i metanit (CH4), monoksidit të karbonit (CO), si rezultat i dekompozimit të lëndës organike në kushte anaerobe. Pritet gjithashtu të gjenerojë hidrogjen të sulfurit, domethënë një erë të pakëndshme.

Vlerësimi i ndikimit: negativ, i drejtpërdrejtë / indirekt, me intensitet të ulët, do të ndodhë menjëherë / e prolonguar, kohëzgjatje e gjatë, e kthyeshme, e mundshme / e sigurt për sa i përket probabilitetit të ndodhjes dhe rëndësisë lokale.

Emetimet në ujë dhe ndikimi në ujin

Faza e ndërtimit

Në fazën e ndërtimit do të gjenerohet uji sanitar nga punëtorët. Kjo mund të mblidhet në rezervuarin septik ekzistues. Në rast të administrimit dhe mirëmbajtjes joadekuate të rezervuarit septik, atëherë kjo mund të ketë ndikim në cilësinë e sipërfaqes dhe ujërave nëntokësore.

Emetimet e ujit sipërfaqësor mund të ndodhin si rezultat i sedimentimit të grimcave të ajrit, shkarkimit të materialeve ndihmëse, lëndëve të para dhe mbeturinave nga era ose reshjet, menaxhimi jo adekuat i mbeturinave të krijuara, rrjedhjet e rastësishme të vajit të motorit, vajrave të tjerë dhe karburanteve të lëngshëm nga mekanizimi dhe automjetet; larja e makinerive dhe pajisjeve në zonën e projektit ose parkim jashtë zonës së caktuar të parkimit.

Vlerësimi i ndikimit: negativ, i drejtpërdrejtë / i tërthortë, me intensitet të ulët, do të ndodhë menjëherë, me kohëzgjatje të shkurtër, të kthyeshme, të mundshme për sa i përket probabilitetit të ndodhjes dhe të rëndësisë lokale.

Faza operative

Në fazën operative do të gjenerohen ujërat e zeza sanitare nga punëtorët dhe vizitorët. Me mbledhjen e ujërave të zeza në një rezervuar septik të përforcuar nga betoni dhe të papërshkueshëm nga uji, këto ujëra do të menaxhohen siç duhet dhe ndikimi negativ në mjedis do të parandalohet.

Për më tepër, cilësia e sipërfaqeve dhe ujërave nëntokësorë mund të ndikohet në rast të administrimit jo të duhur të mbeturinave të krijuara.

Vlerësimi i ndikimit: negativ, i drejtpërdrejtë / i tërthortë, me intensitet të ulët, me kohëzgjatje të shkurtër, të kthyeshme, të mundshme për sa i përket probabilitetit të ndodhjes dhe rëndësisë lokale.

Emetimet e tokës dhe ndikimi në tokën

Faza e ndërtimit

Përdorimi dhe lëvizja e makinerive të rënda dhe aktiviteteve kompaktuese të tokës për rregullimin e shtigjeve të biçikletave dhe pistën "Trim Track" pritet të shkaktojnë ndikime në karakteristikat e tokës si rezultat i ngjeshjes dhe ndryshimeve në hidroizolimin.

Cilësia e tokës dhe e ujërave nëntokësore mund të dëmtohet nëse :

- Karburantet dhe derivatet, të cilat do të përdoren për pajisjet dhe mekanizimin, ruhen në mënyrë jo të duhur dhe vendosen jashtë vendit të sigurt dhe të caktuar. ;
- Trajtimi i papershtatshëm i vajrave dhe lubrifikantëve ;
- Menaxhimi jo adekuat i ujërave të zeza dhe i mbeturinave ;
- Gjatë reshjeve atmosferike, zonat e parashikuara për ruajtjen e mbeturinave, lëndëve të para dhe materialeve ndihmëse janë shpëlarë;
- Rrjedhjet e rastësishme të vajrave, yndyrnave dhe lubrifikantëve nga mekanizimi të cilët kishin ndodhur si rezultat i defektit të mekanizmit .

Vlerësimi i ndikimit: negativ, i drejtpërdrejtë, me intensitet të ulët, do të ndodhë menjëherë, me kohëzgjatje të shkurtër, të kthyeshme / të pakthyeshme, të mundshme për sa i përket probabilitetit të ndodhjes dhe rëndësisë lokale.

Gjenerimi i mbeturinave

Faza e ndërtimit

Në fazën e ndërtimit, pritet që të gjenerohen këto lloje të mbeturinave[6]:

13 Mbeturinat e naftës dhe mbetjet e karburanteve të lëngshëm

- **13 01 11*** vajra sintetikë hidraulikë
- **13 02 06*** motor sintetik, ingranazhe dhe vajra vajosës

15 Paketimi i mbeturinave; absorbuesit, materiale për fshirje, materialet e filtrimit dhe veshja mbrojtëse që nuk specifikohet ndryshe

- **15 01 01** paketim letre dhe kartoni
- **15 01 02** paketim plastike
- **15 01 10*** paketimi që përmban pjesë të ndotura nga/ose substanca të rrezikshme
- **15 02 02*** aabsorbues, materiale filtri (përfshirë filtrat e vajit që nuk specifikohen ndryshe), materiale për fshirje, veshje mbrojtëse të ndotura/kontaminuara nga substanca të rrezikshme.

16 Mbeturinat që nuk specifikohen ndryshe në listë

- **16 01 03** goma në gjendje të papërdorshme

17 Ndërtimi dhe demolimi i murëve (duke përfshirë tokën e gërmuar nga vendi i ndotur/kontaminuar

- **17 01 01** beton
- **17 01 02** tulla
- **17 01 03** pllaka dhe qeramikë
- **17 02 01** dru

6 Numri tek mbeturinat, tregon kodin e duhur të mbeturinave nga Lista e mbeturinave në ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 100/05).

- **17 02 02** qelq
- **17 02 03** plastikë
- **17 04 02** aluminium
- **17 04 11** kabllo përveç atyre të përmendura në 17 04 10
- **17 05 04** tokë dhe gurë përveç atyre të përmendura në 17 05 03
- **17 05 05*** materiale shkëmbore dhe tokë e ekstraktuar gjatë zhytjes dhe hedhjes
- **17 05 06** materiale shkëmbore dhe tokë e ekstraktuar gjatë zhytjes dhe hedhjes përveç atyre të përmendura në 17 05 05
- **17 06 05*** materiale ndërtimi të cilët përbëhen prej asbestit
- **17 08 02** materiale ndërtimi me bazë gipsi, përveç atyre të përmendura në 17 08 01

20 Mbeturinat Komunale (Mbeturinat shtëpiake dhe mbeturinat e ngjashme tregtare, industriale dhe institucionale) duke përfshirë fraksione të grumbulluara veçmas

- **20 03 01** Mbeturinat e përziera komunale ;
- **20 02 01** Mbetjet organike nga pastrimi i bimësisë (sshkurre dhe bar).

Menaxhimi jo i duhur i llojeve të ndryshme të mbeturinave të krijuara mund të shkaktojë ndikime të pafavorshme mbi shëndetin e njeriut, cilësia e tokës dhe e ujërave nëntokësore, ndikimet vizuale në zonë, etj.

Vlerësimi i ndikimit: negativ, i drejtpërdrejtë dhe i tërthortë, me intensitet të ulët, do të ndodhë menjëherë ose zgjatet, me kohëzgjatje të shkurtër, të kthyeshme, të mundshme për sa i përket probabilitetit të ndodhjes dhe rëndësisë lokale.

Faza operative

Në fazën operative, pritet të gjenerohen mbeturinat në vijim:

15 Paketimi i mbeturinave; absorbuesit, materiale për fshirje, materialet e filtrimit dhe veshja mbrojtëse që nuk specifikohet ndryshe

- **15 01 01** paketim letre dhe kartoni
- **15 01 02** paketim plastik
- **15 01 07** paketim qelqi
- **15 01 10*** paketim që përmbajnë mbetje ose të ndotura nga substanca të rrezikshme

16 Mbeturinat që nuk specifikohen ndryshe në listë

- **16 01 03** goma në gjendje të papërdorshme
- **16 02 14** pajisje të nxerrë nga puna përveç atyre 16 02 09 deri 16 02 13

17 Ndërtimi dhe demolimi i murëve (duke përfshirë tokën e gërmuar nga vendi i ndotur/kontaminuar)

- **17 02 01** dru

20 Mbeturinat Komunale (Mbeturinat shtëpiake dhe mbeturinat e ngjashme tregtare, industriale dhe institucionale) duke përfshirë fraksione të grumbulluara veçmas

- **20 01 01** Letër dhe karton
- **20 01 02** Qelq
- **20 01 25** Vaj ushqimor dhe yndyrë nga kuzhina ;
- **20 01 41** Mbeturinat nga oxhaku
- **20 03 01** Mbeturina të përziera nga komuna;
- **15 01 02** Paketim plastike;
- **15 01 04** Paketim metali;
- **15 01 01** Paketim nga letra dhe kartoni;
- **15 01 07** Paketim nga qelqi;
- **20 02 01** Mbeturina të biodegradueshme; nga mirëmbajtja e shtigjeve të biçikletave dhe ”Trim track”;
- **20 03 01** Mbeturina të përziera nga komuna
- **20 03 04** Llum nga rezervoari septik

Menaxhimi jo i duhur i llojeve të ndryshme të mbeturinave të krijuara mund të shkaktojë ndikime të pafavorshme mbi shëndetin e njeriut, cilësinë e tokës dhe ujërave nëntokësore, duke përfshirë përfshirë ndikimet vizuale në zonë, etj .

Vlerësimi i ndikimit: negativ, i drejtpërdrejtë dhe i tërthortë, me intensitet të ulët, do të ndodhë menjëherë ose prolongohet, me një kohëzgjatje të gjatë, të kthyeshme, të mundshme për sa i përket probabilitetit të ndodhjes dhe rëndësisë lokale.

Zhurma dhe dridhjet

Faza e ndërtimit

Emetimet e zhurmës dhe dridhjeve në fazën e ndërtimit priten nga automjetet për transportin dhe shtrirjen e restorantit, si dhe nga mekanizimi i përfshirë. Sidoqoftë, ato pritet të jenë afatshkurtra (disa orë në ditë, gjatë fazës së ndërtimit).

Table 3 Expected noise from the involved mechanization

Burimi i zhurmës	Intensiteti i emitimit të zhurmës (dB)
Eskavator	85
Bulldozer	85
Ngarkues	82-90

Zhurma dhe dridhjet e gjeneruara më së shumti do të ndikojnë negativisht në faunën (kafshët e egra), të cilat mund të migrojnë nga habitatet e tyre pranë vendit të ndërtimit gjatë ekzekutimit të punimeve. Këto ndikime vlerësohen si afatshkurtra, me karakter lokal dhe me intensitet të ulët, sepse pas përfundimit të punës ndërtimore, kafshët e egra do të rivendosin habitatet e tyre. **Vlerësimi i ndikimit:** negativ, i drejtpërdrejtë, me intensitet të ulët, do të shfaqet menjëherë, me kohëzgjatje të shkurtër, të kthyeshme, me një gjasë të caktuar të shfaqjes dhe të një rëndësie lokale.

Për të shmangur folezimin e kafshëve, këshilla është të mos zhvillohen aktivitete ndërtimore gjatë pranverës dhe verës. Kjo mund të mos jetë e mundur për shkak të lartësisë së madhe të zonës së projektit dhe dimrave të fortë dhe të gjatë.

Prandaj, ndërtimi do të realizohet në bashkëpunim me PK Mavrovë dhe Investitori duhet të ndjekë udhëzimet e tyre.

Faza operative

Në fazën operative, burimet e zhurmës kryesisht janë:

- Zhurma nga numri i madh i turistëve/vizitorëve;
- Muzika nga restoranti;
- Makinat e transportit.

Emetimet e zhurmës në fazën operacionale mund të ndikojnë në biodiversitetin në afërsi të menjëhershme. Në afërsi të gjerë të zonës së nën-projektit, nuk ka vendbanime dhe receptorë të ndjeshëm të zhurmës.

Vlerësimi i ndikimit: negativ, i drejtpërdrejtë, me intensitet të ulët, do të ndodhë menjëherë, me kohëzgjatje të gjatë, të kthyeshme, me një gjasë të mundshme të shfaqjes dhe të një rëndësie lokale.

Ndikimi në biodiverzitetin

Faza e ndërtimit

Ndikimet në biodiverzitetin priten nga aktivitetet në vijim

1. Pastrimi i bimësisë, përgjatë shtigjeve të biçikletave, si rezultat i rregullimit të rrugës.

2. Largimi i shtresës së humusit përgjatë shtigjeve të biçikletave dhe “Trim track”.

3. Gjatë zbatimit të aktiviteteve të projektit, do të gjenerohen zhurma të mëdha dhe intensitet i dridhjeve do jet poashtu i madh . Intensiteti i shtuar i zhurmës dhe dridhjes do të ndikojë në jetën e egër, veçanërisht zogjtë dhe gjitarët. Një ndikim i tillë mund të shkaktojë shqetësim dhe migrim të këtyre grupeve të kafshëve dhe të ndikojë në procesin riprodhues .

4. Emetimet e arratisura të pluhurit, të cilat mund të kenë një ndikim negativ në bimë, më saktë në procesin e fotosintezës .

5. Metalet e rënda në gazrat - të krijuara nga automjetet mund të shkaktojnë efekte të dëmshme në bimët dhe shfaqjen e sëmundjeve tek ato si rezultat i depozitimit të metaleve të rënda në sipërfaqen e gjetheve .

6. Në rast incidenteve (ndodhja e zjarrit, rrjedhjet e vajrave, yndyrat, karburantet) .

7. Gjenerimi i zhurmave nga makinerija dhe mekanizimet.

Vlerësimi i ndikimit: negativ, i drejtpërdrejtë dhe i tërthortë, me intensitet të mesëm, do të ndodhë menjëherë ose të prolonguar, me kohëzgjatje të shkurtër, të kthyeshme, me një gjasë të caktuar / të mundshme të shfaqjes dhe të një rëndësie lokale / kombëtare .

Faza operative

Në fazën operative, ndikime të konsiderueshme negative mbi biodiversitetin nuk priten, për shkak të llojit të aktiviteteve dhe faktit që restoranti është një aktivitet ekzistues në vend . Me mënyrën e parashikuar të grumbullimit të ujërave të zeza sanitare në rezervuarin e papërshkueshëm nga uji do të menaxhohet siç duhet dhe do të përmirësojë mënyrën aktuale të administrimit të ujërave të ndotura dhe ndikimet në tokën dhe cilësinë e ujit nëntokësor, si dhe ndikimet në biodiversitetin . Emetimi i ajrit do të jetë i njëjtë sikur deri më tani dhe nuk pritet ndikim negativ në mjedis dhe biodiversitet . Prodhimi i nivelit të zhurmës mund të rritet si rezultat i një numri më të madh të turistëve (megjithëse jo domethënës për të ndikuar në biodiversitetin) në zonën e projektit ose të jetë i njëjtë dhe nuk pritet të ketë ndikim domethënës në biodiversitetin, sepse ekziston një burim tjetër më i madh i zhurmës (teleferikë, delet etj.) në zonën turistike-rekreative të Parkut Kombëtar "Mavrovë" lejohet të kryejë këto aktivitete.

Vlerësimi i ndikimit: neutral/negativ, i drejtpërdrejtë dhe i tërthortë, me intenzitet të ulët, paraqitet menjëherë, me kohëzgjatje të gjatë, të kthyeshme, me një mundësi të mundshme të shfaqjes dhe me rëndësi lokale / kombëtare.

SHËNDETI DHE SIGURIA NË PUNË SI DHE SIGURIA E VIZITORËVE

Pjesa që merret me shëndetin dhe sigurinë në punë[7] duhet të identifikojë rreziqet e mundshme për punëtorët, veçanërisht ato që mund të rrezikojnë jetën e punëtorit. Gjithashtu, masat parashikojnë veprime parandaluese dhe mbrojtëse (ndryshimi, zëvendësimi ose eleminimi i

7 Që tani: SHSP.

kushteve të rrezikshme ose substancave që janë të pranishme në mjedisin e punës) , trajnimi i punëtorëve dhe mbajtja e regjistrave, regjistrimi dhe raportimi i aksidenteve në punë, sëmundje dhe incidente, gatishmëri emergjente dhe reagim në rast të ndikimeve negative siç janë dëmtimet në punë, vdekjet, aftësitë e kufizuara dhe sëmundjet që ndodhin në vendin e punës.

Sektori ligjor kombëtar

Ligji themelor që adreson aspektet e SHSP është ligji mbi Shëndetin dhe Sigurinë në Punë, nga i cili nën-ligjet tjera vinë si rregullore. Vetem legjislativa relevente kombëtare e këtij nën projektit do të jetë e listuar më poshtë.

- Ligji mbi Shëndetin dhe Sigurinë në Punë ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 92/07, 136/11, 23/13, 25/13, 137/13, 164/13, 158/14, 15/15, 129/15, 192/15 and 30/16);
- Rregullore për kërkesat minimale për sigurinë dhe shëndetin në punë të vendeve të ndërtimit të përkohshëm dhe të lëvizshëm (“Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” nr. 105/08);
- Rregullore për sigurinë dhe shëndetin në përdorimin e pajisjeve për punë ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” nr. 116/07);
- Rregullore për pajisjet mbrojtëse personale të përdorura nga punonjësit në punë (“Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” nr. 116/07);
- Rregullore për shenjat për sigurinë dhe shëndetin në punë (“Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” No. 127/07);
- Rregullore për sigurinë dhe shëndetin në punën e punonjësve në rrezik të zhurmës (“Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” No. 21/08);
- Rulebook on safety and health at work of the employees at risk of mechanical vibration ("Official Gazette of the Republic of Macedonia" No. 26/08).

Masat për shëndetin dhe sigurinë në punë

Strategjia e SHSP duhet jetë elaboruar dhe duhet të merret me ndërtimin dhe fazën operative të zbatimit të nën-projektit. Marrësi duhet të jetë i angazhuar të krijojë një sistem për komunikimin e çështjeve të SHSP, në të cilin ai do të emërojë një person përgjegjës për SHSP. Personi përgjegjës për SHSP do duhet të raportojë tek menaxhmenti si dhe tek ndonjë tjetër trup relevant ekstern në të gjitha aspektet ku preken çështjet e SHSP-së, të cilet ata do ti shohin gjatë implementimit, duke përfshire suksesin e implementimit të masave të vëna, përdorimin e mjeteve mbrojtëse nga lëndimet ose aksidentet e mundshme. Për atë arsye, është rekomanduar që të mbahet një ditar për të gjitha aspektet e SHSP-së, i cili do të mbushet në përputhje me planin e SHSP-së i cili do të zhvillohet.

Faza e ndërtimit

Kontraktuesi duhet marrur të gjitha masat në përputhje me legjislativën kombëtare:

- Organizimin e trajnimit të punëtorëve për SHSP;

- Zhvillimin e planit të SHSP. Ky plan do duhet identifikuar risqet dhe të propozojë masa specifike dhe gjenerale për reduktimin e risqeve si dhe/ose eliminimin e tyre..

Faza operative

Marrësi do duhet marrur të gjitha masat e nevojshme në përputhje me legjislativën kombëtare:

- Krijimin e një koncepti dhe deklarate sigurie me vlerësimin e rrezikut për të gjitha pozicionet e punës ;
- Trajnim për ndihmë të pare;
- Përgatitjen e rregullores për mbrojtje nga Preparation of a rulebook for protection azjari dhe eksplodimet;
- Vlerësimi i kërcënimeve nga katastrofat natyrore dhe incidentet tjera;
- Plan për mbrojtje dhe shpëtim në rast të ndonjë katastrofe natyrore dhe incidente tjera;
- Plan për mobilizim;
- Zhvillim dhe vënien e planeve të evakuimit – A3 format;

Në secilën fazë të zbatimit të projektit, pajtueshmëria me masat e përcaktuara dhe shenjat e përcaktuara të SHSP është e detyrueshme.

ZBUTJA (MITIGIMI) I/E NDIKIMIT NË MJEDISENVIRONMENTAL IMPACT MITIGATION

Kompleksiteti i masave të parashikuara në këtë plan është në përputhje me ndikimet e vlerësuara mjedisore që mund të shkaktohen nga aktivitetet për zbatimin e nën-projektit. Kjo nënkupton që ndikimet, të cilat vlerësohen si të rëndësishme, kërkojnë angazhim më të madh nga marrësi, ndërsa ato ndikime që vlerësohen me pak rëndësi mund të zbuten nga masat dhe aktivitetet rutinë në vazhdim. Në parim, në mitigimin e ndikimeve në mjedis, opsioni më I preferuar është të shmanget vetë ndikimi.

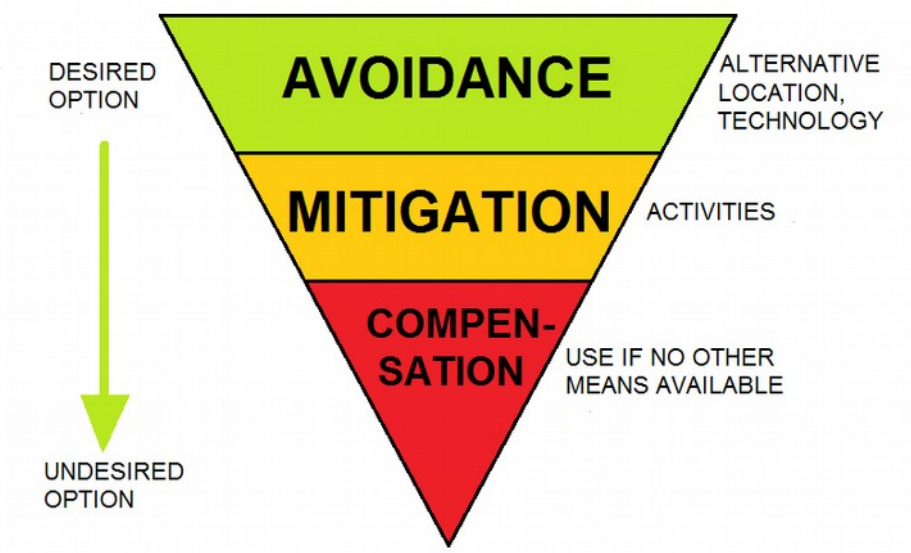

Figura 27 Opsionet e dëshiruara dhe të padëshiruara për mitigimin e ndikimit në mjedis

Masat që parashikohen në PMSM janë kryesisht të një natyre parandaluese, domethënë ato përbëhen nga aktivitete që Marrësi dhe / ose Kontraktuesi duhet të ndërmarrin gjatë ekzekutimit të punimeve, të cilat do të parandalojnë ose zbusin një ndikim të caktuar negativ. Një numër i vogël i tyre janë masa korrigjuese, d.m.th., masa që zbatohen pasi shkaktohen dëme në një mjedis të caktuar mjedisor (në rast aksidenti)

Për të siguruar gatishmërinë e Përfituesit për t'u marrë me ndikime të caktuara që do të ndodhin gjatë fazës së **ndërtimit** dhe **funksionimit** të nën-projektit, plani përfshin masa të cilat duhet të zbatohen në fazën e **para-ndërtimit**, d.m.th., para fillimit të të punëve ndërtimore në vendet specifike. Me planifikimin në kohë të menaxhimit të qëndrueshëm të mjedisit dhe aspekteve shoqërore, në fazën para-ndërtimit, sigurohet që Marrësi të jetë i përkushtuar në menaxhimin cilësor të mjedisit dhe aspektet sociale, duke aplikuar njohuritë dhe teknikat më të mira në dispozicion.

Sipas kërkesave të përcaktuara në Kornizën e Menaxhimit Mjedisor dhe Social të PKLR-së[8]. Në planin e masave që duhen ndjekur janë dhënë plani kohor për zbatimin e masave të mitigimit (zbutëse), përgjegjësia për zbatimin e masave, si dhe kostot që lidhen me to.

Meqenëse nën-projekti do të zbatohet në territorin e Parkut Kombëtar "Mavrovo", si dhe me qëllim që të përputhet me procedurën kombëtare për vlerësimin e ndikimit në mjedis, parashtruesi i kërkesës paraqiti një kërkesë për aktivitetet që do të kryhen nga Institucioni Publik Parku Kombëtar "Mavrovo". Në bazë të kërkesës së paraqitur, Institucioni Publik dorëzoi një letër (nr. 03-608/2 nga 19.07.2018) se është e hapur për bashkëpunim të mëtejshëm të ndërsjellë në lidhje me këtë nën-projekt. Letra është e bashkangjitur në Shtojcën 3 të këtij dokumenti.

8 Plani i masave respekton mënyrën e paraqitjes e dhënë në Shtojcën 4 të Kornizës së Mjedisit. TNdikimet në faktorët mjedisorë janë përcaktuar në pjesë të ndara të tabelës.

Tabela 4 Plani mjedisor i mitigimit

Aktiviteti	Ndikimi mjedisor i pritur	Masa e propozuar e mitigimit	Përgjegjësia për zbatimin e masës së mitigimit	Periudha për implementimin e masave të mitigimit	Kostot në lidhje me implementimin e masave të mitigimit
FAZA PARA-NDËRTIMORE					
EMETIMET E AJRIT					
1. Puna e mekanizmit në fazën e para-ndërtimit	Përkeqësimi i cilësisë së ajrit nga emetimet, nga pluhuri i arratisur dhe gazrat në fazën e para-ndërtimit	Contracting with an authorized repairer (in the immediate vicinity of village Mavrovo) for maintenance and servicing of mechanization and vehicles	Kontraktuesi	Paraprakisht me fillimin e punëve ndërtimore	Kostoja do të definohet në vetë kontratën. Aktiviteti në vete në këtë fazë nuk ka kosto financiare.
NDIKIMI NË UJIN					
1. Gjenerimi i ujërave të zeza në fazën e para-ndërtimit	Përkeqësimi i cilësisë së ujërave nëntokësorë dhe ujërave sipërfaqësorë nga emetimet e ujërave të zeza në fazën e para-ndërtimit	Kontraktimi me një kompani të autorizuar për shkarkimin e rregullt të gropës septike ose vendosjen e tualeteve të lëvizshëm dhe shkarkimin e tyre të rregullt	Kontraktuesi	Paraprakisht me fillimin e punëve ndërtimore	Kostoja do të definohet në vetë kontratat. Aktiviteti në vete në këtë fazë nuk ka kosto financiare.
		E rëndësishme para fazës së ndërtimit dhe funksionimit : Marrësi duhet të zgjedhë një zgjidhje për trajtimin e ujërave të zeza nga restoranti i parashikuar: • Përcaktimi i vendndodhjes për gërmimin e gropës septike, caktimi i një afati kohor për kryerjen e punimeve, si dhe	Marrësi	Paraprakisht me fillimin e punëve ndërtimore është e nevojshme të definohet cili opsion do të jetë i selektuar dhe të përgatitet dokumentacioni i duhur teknik për të njejtën.	Kostot do të jenë precizisht të definuara në kontratën me dizajnerët dhe/ose kontraktuesit. Aktiviteti në vete në këtë fazë

Aktiviteti	Ndikimi mjedisor i pritur	Masa e propozuar e mitigimit	Përgjegjësia për zbatimin e masës së mitigimit	Periudha për implementimin e masave të mitigimit	Kostot në lidhje me implementimin e masave të mitigimit
		kontraktimin e një kompanie të autorizuar për shkarkimin e rregullt të rezervuarit septik		Ndërtimi i impiantit të trajtimit të ujërave të ndotura ose gërmimi i rezervuarit septik duhet të bëhet para se të funksionojë restoranti.	nuk implikon kosto financiare.
MENAXHIMI ME MBETURINAT					
1. Aktivitetet përgatitore për heqjen e strukturave ekzistuese – restorant, rregullimi i shtigjeve të biçikletave dhe punëve të tjera tokësore (në fazën e ndërtimit)	Ndotja e ajrit, tokës dhe ujit nga gjenerimi i mbeturinave të rrezikshme nga azbesti i cili përfshin fibrat e azbestit (në fazën e ndërtimit)	Kontraktimi me një kompani të autorizuar për çmontimin e çatisë nga azbesti ; Kontraktimi me një kompani të autorizuar për transportin e mbeturinave të azbestit ; Kontraktimi me një kompani të autorizuar për asgjësimin e mbeturinave të azbestit;	Kontraktuesi	Jo më vonë se 15 ditë para fillimit të ndërtimit	Kostoja do të definohet në vetë kontratat. Aktiviteti në vete në këtë fazë nuk ka kosto financiare.
	Gjenerimi i mbeturinave inerte nga toka dhe gurët e gërmuar, të cilët rezultojnë në: • Ndotjen e ajrit • Përkeqësim të ujit në siperfaqe • Modifikim i peizazhit lokal Air emissions in case of improper management with organic waste from vegetation clearing.	Define locations for disposal with the municipality of Mavrovo and Rostushe and the management of NP "Mavrovo"; Define soil with favourable characteristics for natural composting of organic waste together with NP Mavrovo.			
DIVERZITETI BIOLOGJIK					

Aktiviteti	Ndikimi mjedisor i pritur	Masa e propozuar e mitigimit	Përgjegjësia për zbatimin e masës së mitigimit	Periudha për implementimin e masave të mitigimit	Kostot në lidhje me implementimin e masave të mitigimit
1. Aktivitetet e ndërtimit	Ndikimi negativ në biodiverzitet	Para fillimit të aktiviteteve të ndërtimit të informohet PK Mavrova; Aktivitetet e ndërtimit të realizohen në bashkëpunim me PK Mavrovë;	Kontraktuesi	Jo më vonë se 15 ditë para fillimit të ndërtimit	Vetë aktiviteti në këtë fazë nuk implikon kosto financiare
2. Gjuetia dhe vrasja e paligjshme e kafshëve me mekanizim ose për shkak të padurimit ,	Humbje të biodiverzitetit	Edukimi (me trajnim) i punëtorëve në rëndësinë e zonës së mbrojtur – Parku Kombëtar “Mavrova” në përputhje me Ligjin e Mbrojtjes së Natyrës dhe konsekuencat e gjuetisë dhe vrasjes së paligjshme të kafshëve.	Kontraktuesi	Jo më vonë se 15 ditë para fillimit të ndërtimit	18,000 denarë (kompensim për ekspertët e biodiversitetit) Trajnimi poashtu mund të mbahet nga drejtoria e renxherëve të PK “Mavrova”.
FAZA E NDËRTIMIT					
NDIKIMET NË AJRIN E AMBIENTIT					
1. Puna e mekanizmit dhe lëvizja e automjeteve për transportin e punëtorëve dhe materialeve	Përkeqësimi i cilësisë së ajrit nga emetimet e gazrave dhe pluhuri i arratisur	• Zbatimi i praktikës së mirë të ndërtimit . • Sipërfaqet e spërkatura me ujë në rast të motit të thatë dhe me erë . • Stabilizacioni i grumbujve të tokës për të parandaluar përhapjen e pluhurit . • Mbulimi i kamionëve të përdorur për transportin e materialeve ose mbetjeve që mund të jenë burim i	Kontraktuesi	Vazhdueshëm gjatë fazës së ndërtimit	Kostot për zbatimin e masave llogariten në Kontratë për kryerjen e aktiviteteve me ofertuesin më të mirë

Aktiviteti	Ndikimi mjedisor i pritur	Masa e propozuar e mitigimit	Përgjegjësia për zbatimin e masës së mitigimit	Periudha për implementimin e masave të mitigimit	Kostot në lidhje me implementimin e masave të mitigimit
		emetimeve të pluhurit të arratisur ; Kufizimi i shpejtësisë për automjetet e transportit dhe mekanizimin, si dhe shmangien e automjeteve dhe makinave sa më shumë që të jetë e mundur ; • Ngarkimi dhe shkarkimi i materialeve dhe mbeturinave duhet të kryhen në lartësinë më të ulët të mundshme ; • Planifikimi i kujdesshëm i transportit të automjeteve të rënda dhe shmangia e trafikut të automjeteve të rënda sa më shumë që të jetë e mundur; • Toka e gërmuar me një dinamikë të përcaktuar duhet të hidhet në vendin e përcaktuar nga drejtoria e PK “Mavrova” dhe komuna e Mavrovës dhe Rostushes.			
NDIKIMI NË UJIN					
1. Gjenerimi i ujërave të zeza sanitare	Përkeqësimi i cilësisë së ujërave sipërfaqësorë dhe cilësisë së ujërave nëntokësorë të ujërave të zeza	• Vendosja e tualeteve të lëvizshme dhe shkarkimi i rregullt i tualeteve mobile nga një kompani e	Kontraktuesi	• Vazhdueshëm për gjatë fazës së ndërtimit	Kostot do të definohen në kontratën në

Aktiviteti	Ndikimi mjedisor i pritur	Masa e propozuar e mitigimit	Përgjegjësia për zbatimin e masës së mitigimit	Periudha për implementimin e masave të mitigimit	Kostot në lidhje me implementimin e masave të mitigimit
	menaxhohet në mënyrë jo të duhur	autorizuar me kontratë ose • Mbledhja e ujërave të zeza në rezervuarin ekzistues septik të restorantit “Trifkova Koliba” dhe shkarkim i rregullt nga kompani e autorizuar.			mes të Kontraktuesit dhe kompanisë së autorizuar
		NDIKIMET NË TOKË			
1. Puna e mekanizmit dhe lëvizjes së automjeteve për transportimin e punëtorëve, mbeturinave dhe materialeve	Rrjedhja e karburanteve të lëngshëm, motorëve dhe / ose vajrave të tjerë, të cilat do të ndikojnë në cilësinë e tokës	• Përdorimi i mekanizmit dhe automjeteve që rregullohen rregullisht dhe riparohen ; • Në secilin vend ndërtimi, duhet të vendosen koshat me material absorbues, për reagim të shpejtë në rast të rrjedhjeve ; • Parkimi i automjeteve dhe mekanizimave në një sipërfaqe të papërshkueshëm nga uji në një vend të caktuar më parë; • Mbushja e karburantit dhe / ose vajrave në mekanizim duhet të kryhet në vendndodhjen e papërshkueshëm nga uji me masat e sigurisë të marra për të parandaluar rrjedhjet .	Kontraktuesi	Vazhdueshme përgjatë fazës së ndërtimit	Kostot e masave të implementimit janë kalkuluar në kontratë për kryerjen e aktiviteteve me ofertuesin më të mirë
1. Magazinimi i lëndëve të para (karburanti dhe vajrat)	Përkeqësimi i cilësisë së tokës nga rrjedhjet e vajrave, yndyrave, karburanteve.	• Magazinimi i lëndëve të para (karburanti dhe vajrat) në një sipërfaqe betoni dhe të papërshkueshëm nga uji, në vendndodhjen e sigurt të	Kontraktuesi	Vazhdueshme përgjatë fazës së ndërtimit	Aktiviteti në vete nuk implikon kosto financiare

Aktiviteti	Ndikimi mjedisor i pritur	Masa e propozuar e mitigimit	Përgjegjësia për zbatimin e masës së mitigimit	Periudha për implementimin e masave të mitigimit	Kostot në lidhje me implementimin e masave të mitigimit
		përcaktuar më parë ; • Përdorimi i rezervuarëve mobil për mbledhjen e rrjedhjeve të shkaktuara aksidentalisht .			
MENAXHIMI I MBETURINAVE					
1. Gjenerimi i mbeturinave të përziera komunale për shkak të pranisë së punëtorëve të ndërtimit	Mbeturinat e grumbulluara dhe të depozituara në mënyrë jo të duhur do të ndikojnë në cilësinë e tokës, ujërave nëntokësore, aspekteve vizuale dhe biodiversitetit	• Hedhja e mbeturinave të përziera komunale në kontejnerë dhe grumbullimi i rregullt i tyre nga Ndërmarrja e Shërbimeve Publike (e themeluar nga komuna e Mavrovës-Rostushes), në bazë të një kontrate të nënshkruar	Kontraktuesi	Vazhdueshme përgjatë fazës së ndërtimit	Kostot e masave të implementimit janë kalkuluar në kontratë për kryerjen e aktiviteteve me ofertuesin më të mirë
1. Gjenerimi i llojeve të ndryshme të mbeturinave të paketuara (plastikë, letër dhe karton	Ndikimi negaativ në peizazhin në rast të keqmenaxhimit.	• Seleksionimi dhe separacioni i mbeturinave të plastikës, letrës dhe kartonit në kontejnerë të caktuar; • Reciklimi i fraksioneve të përdorueshme dhe reduksioni i numrit të mbeturinave në tokë; • Kontrate me një kompani të autorizuar për dorëzimin e këtij lloji të mbeturinave .	Kontraktuesi	Vazhdueshme përgjatë fazës së ndërtimit	Kostot e masave të implementimit janë kalkuluar në kontratë për kryerjen e aktiviteteve me ofertuesin më të mirë
1. Gjenerimi i mbeturinave inerte nga toka dhe gurë të gërmuar nga rregullimi	Ndikimet negative në cilësinë e ajrit, cilësinë e tokës dhe ujit, peizazhin dhe biodiversitetin në rast të një menaxhimi jo adekuat	• Largimi nga kantieri i ndërtimit me një dinamikë të vendosur, të rregulluar me Drejtorinë e PK “Mavrovë"; • Të hidhet në sitin legal për	Kontraktuesi	Vazhdueshme përgjatë fazës së ndërtimit	Kostot do të definohen në kontratën në mes të Kontraktuesit – komunës

Aktiviteti	Ndikimi mjedisor i pritur	Masa e propozuar e mitigimit	Përgjegjësia për zbatimin e masës së mitigimit	Periudha për implementimin e masave të mitigimit	Kostot në lidhje me implementimin e masave të mitigimit
i shtigjeve të biçikletave dhe punimeve të tjera tokësore .		mbeturina inerte, të dakorduar midis Kontraktuesit, komunës Mavrovë-Rostushe dhe menaxhmentit të PK "Mavrovë" ose të përdoret për shtigjet e biçikletave dhe elementet/pengesat në të ose për pistën “Trim track”.			Mavrovë-Rostushe dhe me pëlqim të drejtorisë të PK “Mavrovë”
1. Gjenerimi i mbeturinave të biodegradueshme nga bimësia e pastruar	Ndikimet negative në mjedis në rast të menaxhimit jo adekuat .	• Të vendosen në tokë me karakteristika të favorshme (në marrëveshje me PK Mavrovë) ose t'i dorëzohen një kompanie të autorizuar që mund të menaxhojë këtë lloj mbeturinash; • Ndalohet depozitimi i mbeturinave të tilla në një enë ose tokë deponuese : • Për t'u përdorur për rivegjetim në zonën e projektit	Kontraktuesi	Vazhdueshme përgjatë fazës së ndërtimit	Aktiviteti në vetvete nuk nënkupton kostot financiare ose kostot do të përcaktohen në Kontratë
1. Gjenerimi i mbetjeve inerte (gurë, qeramikë, tulla, beton, gips, etj.) nga rindërtimi dhe	Mbeturinat e grumbulluara dhe të depozituara në mënyrë të duhur do të ndikojnë në cilësinë e tokës, ujërave nëntokësore, aspekteve vizuale dhe biodiversitetit .	• Të hidhet në sitin legal për mbeturina inerte, të dakorduar ndërmjet Kontraktuesit, Komunës Mavrovo-Rostushe dhe menaxhmentit të PK "Mavrovo "	Kontraktuesi	Vazhdueshme përgjatë fazës së ndërtimit	Kostot do të definohen në kontratën në mes të Kontraktuesit – komunës Mavrovë-

Aktiviteti	Ndikimi mjedisor i pritur	Masa e propozuar e mitigimit	Përgjegjësia për zbatimin e masës së mitigimit	Periudha për implementimin e masave të mitigimit	Kostot në lidhje me implementimin e masave të mitigimit
shtrirja e restorantit “Trifkova Koliba”.					Rostushe dhe me pëlqim të drejtorisë të PK “Mavrovë”
1. Heqja e asbestit nga çatija e restorantit “Trifkova Koliba”	Ndotja e mundshme me mbeturinat e rrezikshme nga azbesti, cilësia e dëmtuar e tokës dhe ujit	• Kulmi i hequr i asbestit duhet t'i dorëzohet ndërmarrjes profesionale të kontraktuar të asbestit në përputhje me Rregulloren për trajtimin e mbeturinave të asbestit dhe produkteve dhe mbeturinave të cilat përmbajnë asbest (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 89/06); • Heqja e çatisë së asbestit duhet të bëhet nga persona që do të përdorin pajisje të përshtatshme për mbrojtje personale dhe kanë trajnim të duhur në heqjen e azbestit në përputhje me Rregulloren për kërkesat për sigurinë dhe shëndetin e punëtorëve nga rreziqet që lidhen me ekspozimin ndaj azbestit në punë (Gazeta Zyrtare e R. Maqedonisë nr. 50/09); • Ngjitja duhet bërë shumë me	Kontraktuesi	E vazhdueshme	Kostot e implementimi të masave janë kalkuluar në kontratën për kryerjen e aktiviteteve me ofertuesin më të mirë.

Aktiviteti	Ndikimi mjedisor i pritur	Masa e propozuar e mitigimit	Përgjegjësia për zbatimin e masës së mitigimit	Periudha për implementimin e masave të mitigimit	Kostot në lidhje me implementimin e masave të mitigimit
		kujdes, jo të gjuhet por të shtrihet; • Këto mbeturina duhet të transportohen në kontejnerë ose çanta të mbyllura, ose në automjete të mbyllura, për të parandaluar emetimin e fibrave të azbestit në mjedis. : • Për të siguruar shenjat e nevojshme paralajmëruese për vizitorët ; • Për të parandaluar përhapjen e pluhurit të asbestit ose pluhurit nga materiali që përmban azbest jashtë ambienteve ose vendit të punës; • Investitori duhet të marrë detyrimisht të gjitha masat e përcaktuara për administrimin e azbestit, si dhe plotësisht për të marrë detyrimet e përcaktuara në procedurën e administrimit të asbestit të zbatuar të dhënë në Shtojcën 4.			
1. Gjenerimi i mbeturinave të qelqit, plastikës	Ndikimet negative të cilësisë së ajrit, cilësisë së tokës dhe ujit, peizazhit, biodiversitetit në rast të një	• Riciklimi i fraksioneve të dobishme dhe zvogëlimi i sasisë së mbeturinave të deponuara ;	Kontraktuesi	E vazhdueshme	Kostot e implementimi të masave janë

Aktiviteti	Ndikimi mjedisor i pritur	Masa e propozuar e mitigimit	Përgjegjësia për zbatimin e masës së mitigimit	Periudha për implementimin e masave të mitigimit	Kostot në lidhje me implementimin e masave të mitigimit
dhe aluminit nga rindërtimi	administrimi jo adekuat.	• T'i dorëzohet një kompanie të autorizuar, në bazë të një kontrate të nënshkruar .			kalkuluar në kontratën për kryerjen e aktiviteteve me ofertuesin më të mirë.
1. Gjenerimi i mbeturinave me vaj	Ndikimet negative (cilësia e tokës dhe ujërat nëntokësorë) në rast të menaxhimit jo adekuat.	• Vajrat e mbeturinave të grumbullohen në koshat e duhur, të cilat do të parandalojnë rrjedhjen në tokë dhe do të ruhen në vendin me sipërfaqe të papërshkueshëm nga uji; • Dorëzohet në një kompani të autorizuar, në bazë të një Kontrate të nënshkruar.	Kontraktuesi	E vazhdueshme përgjatë fazës së ndërtimit	Kostot e implementimi të masave janë kalkuluar në kontratën për kryerjen e aktiviteteve me ofertuesin më të mirë.
1. Gjenerimi i mbeturinave të paketimit ose llojeve të tjera të mbeturinave që kanë karakteristika të rrezikshme (absorbues dhe materiale	Ndotja e tokës dhe ujërave nëntokësore në rast të menaxhimit jo adekuat.	• Të mblidhen në koshat e duhur, të cilat do të parandalojnë rrjedhjen në tokë dhe do të ruhen në vendin me sipërfaqe të papërshkueshëm nga uji; • Dorëzohet në një kompani të autorizuar, në bazë të një Kontrate të nënshkruar	Kontraktuesi	E vazhdueshme përgjatë fazës së ndërtimit	Kostot e implementimi të masave janë kalkuluar në kontratën për kryerjen e aktiviteteve me ofertuesin më të mirë.

Aktiviteti	Ndikimi mjedisor i pritur	Masa e propozuar e mitigimit	Përgjegjësia për zbatimin e masës së mitigimit	Periudha për implementimin e masave të mitigimit	Kostot në lidhje me implementimin e masave të mitigimit
filtri)					
1. Ndotja e mundshme e tokës me substanca të rrezikshme	Ndikimet negative në rast të menaxhimit jo adekuat.	• Tokat dhe / ose gurët e kontaminuar duhet të mblidhen në një enë të veçantë dhe t'i dorëzohen një kompanie të kontraktuar për trajtimin e mbeturinave të rrezikshme.	Kontraktuesi	Vazhdimisht, në rast rrjedhjeje	Kostot e implementimi të masave janë kalkuluar në kontratën për kryerjen e aktiviteteve me ofertuesin më të mirë.
ZHURMA DHE DRIDHJET					
1. Puna e mekanizmit dhe lëvizjes së automjeteve për transportin e punëtorëve dhe materialeve	Gjenerimi i zhurmës dhe dridhjeve që do të prekin speciet e kafshëve në zonë - shkaktojnë zhvendosjen e tyre të përkohshme.	• Zbatimi i praktikës së mirë të ndërtimit; • Aktivitetet ndërtimore që do të realizohen në bashkëpunim me Mavrovo PK • Periudha e punës do të definohet sëbashku me Mavrovo PK; • Përdorimi i automjeteve, mekanizmave dhe pajisjeve që shërbehen dhe riparohen rregullisht; • Kufizimi i shpejtësisë së lëvizjes së makinerive dhe pajisjeve; • Fikja e automjeteve dhe mekanizimi kur nuk ka nevojë për punën e tyre; • Rekomandohet respektimi i vlerave të zhurmës në kufi të saj[9],	Kontraktuesi	E vazhdueshme përgjatë fazës së ndërtimit	Kostot e implementimi të masave janë kalkuluar në kontratën për kryerjen e aktiviteteve me ofertuesin më të mirë.

Aktiviteti	Ndikimi mjedisor i pritur	Masa e propozuar e mitigimit	Përgjegjësia për zbatimin e masës së mitigimit	Periudha për implementimin e masave të mitigimit	Kostot në lidhje me implementimin e masave të mitigimit
		si vijon: • *Periudha ditore*: 50 dBA; • *Periudha në mbrëmje*: 50 dBA; • *Periudha e natës:* 40 dBA[10]. Vlerat kufi janë në përputhje me Rregulloren për vlerat kufi të nivelit të zhurmës në mjedis ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 147/08)			
BIODIVERSITETI					
1. Aktivitete për adaptimin dhe zgjerimin e restorantit, si dhe pajisjen e shtigjeve të biçikletave dhe pistës "Trim Track"	Generating increased levels of noise and vibration that will cause temporary displacement of animals	• Aktivitetet e adaptimit që do të kryhen gjatë ditës (07:00 - 19: 00 pasdite) me bashkëpunim me PK Mavrovë; • Përdorimi i pajisjeve që gjenerojnë një nivel më të ulët të zhurmës; • Periudha e punës do të definohet me Mavrova PK; • Ulja e shpejtësisë së lëvizjes së makinerive dhe pajisjeve.	Kontraktuesi	E vazhdueshme përgjatë fazës së ndërtimit	Vetë aktiviteti nuk implikon kosto financiare
1. Pastrimi i	Ndikim negativ në biodiverzitetin	• Pastrimi i bimësisë të	Kontraktuesi	E vazhdueshme	Vetë aktiviteti

9 Zona e shkallës I të mbrojtjes së zhurmës është një zonë e destinuar për turizëm dhe rekreacion, një zonë ngjitur me objektet shëndetësore për trajtimin spitalor dhe **zona e parqeve kombëtare ose rezervave natyrore** (ekstrakt nga Rregullorja për nivelet e zhurmës mjedisore (" Gazeta Zyrtare e Rpublikës së Maqedonisë "nr. 147/08)).

10 Periudha ditore: 07:00 deri 19:00; periudha në mbrëmje: 19:00 deri 23:00 si dhe periudha gjatë natës: 23:00 deri 07:00.

Aktiviteti	Ndikimi mjedisor i pritur	Masa e propozuar e mitigimit	Përgjegjësia për zbatimin e masës së mitigimit	Periudha për implementimin e masave të mitigimit	Kostot në lidhje me implementimin e masave të mitigimit
bimësisë dhe heqja e shtresës së humusit përgjatë shtigjeve të biçikletave dhe pistës “Trim track”.		minimizohet dhe kufizohet vetëm në rrugët e çiklizmit .		përgjatë fazës së ndërtimit	nuk implikon kosto financiare
SHËNDETI DHE SIGURIA NË PUNË					
1. Instalim i kabinës së pasagjerëve në ratrakun për borë.	Ndikimi negativ i shëndetit dhe sigurisë së punëtorëve.	• Punëtorët të pajisen me pajisje të përshtatshme mbrojtëse personale; • Të implementohet procedurë për punëtorët të cilët do të instalojnë kabinë për pasagjerë në ratrakun e borës; • Instalimi i kabinës duhet të jetë në përputhje me rekomandimet e prodhuesit ; • Instalimi i kabinës që do të kryhet në një vend të caktuar për atë qëllim; • Punëtorët duhet të kenë trajnim paraprak • Instalimi i kabinës do të duhet të kryhet nga kompani e autorizuar për atë.	Kontraktuesi	E vazhdueshme përgjatë fazës së ndërtimit	Vetë aktiviteti nuk implikon kosto financiare

Aktiviteti	Ndikimi mjedisor i pritur	Masa e propozuar e mitigimit	Përgjegjësia për zbatimin e masës së mitigimit	Periudha për implementimin e masave të mitigimit	Kostot në lidhje me implementimin e masave të mitigimit
FAZA OPERATIVE					
NDIKIMI NË AJRIN E AMBIENTIT					
1. Ngrohja e restorantit dhe përgatitja e zgarës	Ndikim negativ në kualitetin e ajrit	Pastrim i oxhakut dhe grillit.	Aplikuesi	E vazhdueshme përgjatë fazës operative	Në përputhje me marrëveshjen me kompaninë e autorizuar
2. Mbledhja e ujit të mbeturinave nga restoranti dhe tualetet në rezervuarin septik	Ndikimet negative në cilësinë e ajrit dhe gjenerimin e aromës	Pastrimi i rregullt i rezervuarit septik nga një kompani e autorizuar.	Aplikuesi	E vazhdueshme përgjatë fazës operative	Në përputhje me marrëveshjen me kompaninë e autorizuar
IMPACTS ON WATER					
1. Prodhimi i ujërave të zeza sanitare / komunale	Ndikimet negative të tokës dhe cilësia e ujërave nëntokësorë në rast të menaxhimit jo të duhur	• Uji i mbeturinave duhet të grumbullohet në rezervuarin e papërshkueshëm nga uji, për të parandaluar rrjedhjen e ujërave të zeza në tokë dhe në ujërat nëntokësore; • Pastrimi dhe mirëmbajtja e rregullt e rezervuarit septik nga një kompani e autorizuar; • Për të lidhur një kontratë me një kompani të autorizuar për mbledhjen dhe pastrimin e rezervuarit septik.	Aplikuesi	E vazhdueshme përgjatë fazës operative	Në përputhje me marrëveshjen me kompaninë e autorizuar
MENAXHIMI I MBETURINAVE					
1. Restorant,	Gjenerimi i mbeturinave të përziera	Hedhja e mbeturinave të përziera	Aplikuesi	Vazhdimisht	Nuk është e

Aktiviteti	Ndikimi mjedisor i pritur	Masa e propozuar e mitigimit	Përgjegjësia për zbatimin e masës së mitigimit	Periudha për implementimin e masave të mitigimit	Kostot në lidhje me implementimin e masave të mitigimit
vizitorë në shtigje biçikletë dhe zona pushimi	komunale, të cilat mund të ndikojnë në cilësinë e tokës dhe ujit.	komunale në kontejnerë / vende të caktuara të menaxhuara nga Ndërmarrja Publike			aplikueshme
2. Gjenerimi i mbetjeve komunale të përziera nga punonjësit dhe vizitorët	Mbeturinat e grumbulluara dhe të depozituara në mënyrë jo të duhur do të ndikojnë në cilësinë e tokës, ujërave nëntokësore, aspekteve vizuale, biodiversitetin, etj.	• Mbledhja e mbeturinave të përziera komunale në kontejnerë, të cilat do të parandalojnë derdhjen e mbeturinave në mjedis; • Regular collection by the Public Utility Company (established by the municipality of Mavrovo-Rostuse), on the basis of a signed Contract	Aplikuesi	Vazhdimisht gjatë fazës operative	Në përputhje me marrëveshjen me kompaninë e autorizuar
1. Gjenerimi i llojeve të ndryshme të paketimit të mbeturinave (qelqi, plastika, letra dhe kartoni)	Ndikimet negative të peizazhit në rast të menaxhimit jo adekuat	• Përzgjedhja dhe grumbullimi i veçantë i paketimit të mbeturinave nga plastika, letra dhe kartoni në enë të përshtatshme; • Riciklimi i fraksioneve të dobishme dhe zvogëlimi i sasisë së mbeturinave të depozituara; • Përfundimi i një kontrate me një kompani të autorizuar për dorëzimin e këtij lloji të mbeturinave; • Nëse është e mundur, paketimi i qelqit duhet t'i kthehet furnizuesit për ripërdorim për të	Aplikuesi	Vazhdimisht gjatë fazës operative	Në përputhje me marrëveshjen me kompaninë e autorizuar

Aktiviteti	Ndikimi mjedisor i pritur	Masa e propozuar e mitigimit	Përgjegjësia për zbatimin e masës së mitigimit	Periudha për implementimin e masave të mitigimit	Kostot në lidhje me implementimin e masave të mitigimit
		njëjtin qëllim.			
1. Gjenerimi i mbeturinave të paketimit ose llojeve të tjera të mbeturinave që kanë karakteristika të rrezikshme (nga kimikatet për mirëmbajtjen e higjenës)	Ndotja e tokës dhe ujërave nëntokësore në rast të menaxhimit jo adekuat.	• Të mblidhen në koshat e duhur, të cilat do të parandalojnë rrjedhjen në tokë dhe ruajtjen në vendin me sipërfaqe të papërshkueshëm nga uji; • Dorëzohet në një kompani të autorizuar, në bazë të një Kontrate të nënshkruar.	Aplikuesi	Vazhdimisht gjatë fazës operative	Në përputhje me marrëveshjen me kompaninë e autorizuar
1. Gjenerimi i pajisjeve elektrike dhe elektronike të mbeturinave	Ndikimet negative në rast të menaxhimit jo adekuat të mbeturinave.	• Zgjedhja dhe mbledhja e veçantë; • Do të dorëzohet nga një kompani e autorizuar që mban një leje për ruajtje, trajtim dhe / ose përpunim të këtij lloji të mbeturinave	Aplikuesi	Vazhdimisht gjatë fazës operative	Në përputhje me marrëveshjen me kompaninë e autorizuar
1. Gjenerimi i trarëve prej druri dhe goma për mirëmbajtjen e shtigjeve të biçikletave dhe "Trim track" 2.	Negative impacts in case of inadequate waste management.	• Zgjedhja dhe mbledhja e veçantë; • Dorëzohet në një kompani të autorizuar, në bazë të një Kontrate të nënshkruar.	Aplikuesi	Vazhdimisht gjatë fazës operative	Në përputhje me marrëveshjen me kompaninë e autorizuar
1. Gjenerimi i	Ndotja e tokës dhe ujërave nëntokësore	• Të mblidhen në koshat e duhur	Aplikuesi	Vazhdimisht gjatë	Në përputhje me

Aktiviteti	Ndikimi mjedisor i pritur	Masa e propozuar e mitigimit	Përgjegjësia për zbatimin e masës së mitigimit	Periudha për implementimin e masave të mitigimit	Kostot në lidhje me implementimin e masave të mitigimit
vajrave të konsumueshëm dhe yndyrnave nga kuzhina e restorantit	në rast të menaxhimit jo adekuat.	të mbeturinave, të cilat do të parandalojnë rrjedhjen; • Të dorëzohen tek një kompani të autorizuar mbi bazën e një kontrate të nënshkruar.		fazës operative	marrëveshjen me kompaninë e autorizuar
1. Gjenerimi i llumit nga rezervuari septik	Ndikimet negative në rast të menaxhimit jo adekuat të mbeturinave.	• Të mblidhet nga një kompani e autorizuar në bazë të një kontrate të nënshkruar.	Aplikuesi	Vazhdueshëm gjatë fazës operative	Në përputhje me marrëveshjen me kompaninë e autorizuar
Mirëmbajtja e shtigjeve të biçikletave	Gjenerimi i mbetjeve të biodegradueshme nga bimësia e pastruar që do të ndikojë në cilësinë e tokës	• Të shtrihet dhe me karakteristika të favorshme (me marrëveshje me PK Mavrovo); • Të dorëzohet në një kompani të autorizuar që mund të menaxhojë këtë lloj mbeturinash • Ndalohet depozitimi i mbeturinave të tilla në një enë ose deponi.	Marrësi	Vazhdimisht	Vetë aktiviteti nuk implikon kosto financiare
NOISE					
1. Restoranti (muzikë, prania e shumë njerëzve, etj.) dhe lëvizja e automjeteve për transport të materialeve dhe mbeturinave	Ngacmimi i faunës lokale nga zhurma e krijuar	Rekomandohet respektimi i vlerave të zhurmës në kufi për zonat me shkallë të I të mbrojtjes nga zhurma, si më poshtë: • *Periudha ditore*: 50 dBA; • *Periudha gjatë mbrëmjes*: 50 dBA;	Aplikuesi	Vazhdimisht	Nuk është e aplikueshme

Aktiviteti	Ndikimi mjedisor i pritur	Masa e propozuar e mitigimit	Përgjegjësia për zbatimin e masës së mitigimit	Periudha për implementimin e masave të mitigimit	Kostot në lidhje me implementimin e masave të mitigimit
		• *Periudha e natës:* 40 dBA. • Të ndiqen rekomandimet nga PK Mavrovo për gjenerim më të ulët të nivelit të zhurmës gjatë periudhës së përcaktuar të mbarështimit të kafshëve. Në përputhje me Rregulloren për vlerat limit të nivelit të zhurmës në mjedis ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 147/08):			

Masat e mëposhtme janë pjesë e elaboratit të mbrojtjes së mjedisit, ato ende janë pjesë përbërëse e PMSP dhe ekzekutimi i tyre është i detyrueshëm.

Tabela 5 Masat nga Elaborati i Mbrojtjes së Mjedisit

Nr.	Përshkrimi i masës	Objektivi i masës së shprehur përmes zvogëlimit të ndikimeve mjedisore	Afati kohor për zbatimin e planit të përmirësimit brenda 5 viteve				
			Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti
REDUKTIMI I NDIKIMIT NË AJËR							
Construction phase							
1.	- implementimi i praktikës së mirë	Ulja e pluhurit të arratisur dhe emisioneve	Vazhdimisht gjatë fazës operative				

Nr.	Përshkrimi i masës	Objektivi i masës së shprehur përmes zvogëlimit të ndikimeve mjedisore	Afati kohor për zbatimin e planit të përmirësimit brenda 5 viteve				
			Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti
	ndërtimore; - spërkatje e sipërfaqes me ujë (nëse është e nevojshme) për të zvogëluar emetimet e pluhurit të arratisur ; - spërkatje uji (në periudha të thata) në rrugët hyrëse (terrenin) mbi të cilat kryhen aktivitetet e transportit - çdo sipërfaqe nga e cila pluhuri mund të lindë për tu rikuperuar / stabilizuar (me bimësi); - duke mbuluar grumbuj të lëndëve të para të ruajtura, materiale ndihmëse dhe mbeturina nëse ato janë burime të emetimeve të pluhurit të arratisur - duke mbuluar kamionë që transportojnë materiale ose mbeturina që mund të jenë burim pluhuri ; - gjatë ngarkimit të kamionëve, transporti dhe shkarkimi duhet të kenë shpërndarjen më të vogël të materialit, për të mos krijuar një re pluhuri, dhe nëse	të tjera në ajrin e ambientit si dhe mbrojtja e ajrit nga ndotja. Ligji mbi cilësinë e ajrit të ambientit ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 67/04, 92/07, 35/10, 47/11, 59/12, 100/12, 163/13, 10/15 and 146/15)					

Nr.	Përshkrimi i masës	Objektivi i masës së shprehur përmes zvogëlimit të ndikimeve mjedisore	Afati kohor për zbatimin e planit të përmirësimit brenda 5 viteve				
			Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti
	nuk është e mundur të vendoset një sistem lagështimi - optimizimi i lëvizjes dhe përdorimi i automjeteve të rënda dhe ulja e shpejtësisë. - kufizimin e shpejtësisë së lëvizjes së automjeteve dhe mekanizimit dhe mbylljen e motorëve kur nuk kanë nevojë të operohen ; - Makineritë që duhet të shërbehen rregullisht dhe inspektohen rregullisht nga një institucion i autorizuar						
Faza operative							
1.	Përdorimi i automjeteve dhe makinave të në gjendje të mirë siç duhet për mirëmbajtjen e parkut sportiv - rekreativ.	Ulja e pluhurit të arratisur dhe emetimeve tjera me qëllim të mbrojtjes së ambientit të ajrit. Ligji për cilësinë e ajrit të ambientit, Ligji për mbrojtje dhe shpëtim dhe Rregullorja për mirëmbajtjen e oxhaqeve, sistemet për heqjen e tymit, sistemi për ngrohjen e ujit dhe ajrit, kaldaja për ngrohje qendrore në ndërtesa, si dhe në objektet industriale dhe	Vazhdimisht gjatë kryerjes së aktiviteteve të fazës së mirëmbajtjes në fazën operative				
2.	Pastrimi i rregullt i oxhakut dhe grillit në ambient të jashtëm		Një herë në muaj gjatë sezonit të ngrohjes dhe një herë në vit jashtë sezonit të ngrohjes				

Nr.	Përshkrimi i masës	Objektivi i masës së shprehur përmes zvogëlimit të ndikimeve mjedisore	Afati kohor për zbatimin e planit të përmirësimit brenda 5 viteve				
			Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti
		zejtare (Ligji për mbrojtje dhe shpëtim) Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë, Nr.146 / 2010)					
3.	Pastrimi i rregullt i llumit të rezervuarit septik.	Reduktimi i emetimeve të gazrave serë dhe erës. Ligji për cilësinë e ajrit të ambientit ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr . 67/04, 92/07, 35/10, 47/11, 59/12, 100/12, 163/13, 10/15 and 146/15).	Vazhdimisht gjatë fazës operative dhe në varësi të nevojave				
ZVOGLIMI I NDIKIMIT NË UJRA DHE KANALIZIME							
Faza e ndërtimit							
1.	Uji i mbeturinave që duhet të mblidhen në rezervuarin ekzistues septik në restorantin Trifkova Koliba ose të instalohen tualete të lëvizshme nga një kompani e autorizuar	Mbrojtja e ujërave dhe tokave nga ndotja me ujëra të zeza sanitare me menaxhim të duhur. Në përputhje me nenin 77 të Ligjit për Ujërat ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë") No. 87/08, 6/09, 16109, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180 / 14, 146/15 and 52/16)	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				
2.	Respektimi i masave për menaxhimin e	Prevenimi i ndikimeve negative në ujin	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				

Nr.	Përshkrimi i masës	Objektivi i masës së shprehur përmes zvogëlimit të ndikimeve mjedisore	Afati kohor për zbatimin e planit të përmirësimit brenda 5 viteve				
			Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti
	duhur të mbeturinave, emetimet e ajrit, tokën dhe ujërat nëntokësorë						
3.	Ruajtja e duhur e materialeve të papërpunuara dhe ndihmëse, veçanërisht ato që posedojnë karakteristika të rrezikshme	Prevenimi i ndikimeve të mundshme negative në kualitetin e ujit.	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				
Faza operative							
4.	Tanku septik duhet jetë i papershkueshëm nga uji	Parandalimi i shkarkimit të ujërave të zeza në tokë dhe ujërave nëntokësorë me ndikime negative në cilësinë e tyre.	Para fillimit të fazës operative				
5.	Regular cleaning and maintenance of a septic tank by an authorized company.	Mbrojtja e ujërave dhe tokës nga ndotja me ujëra të zeza sanitare me menaxhim të duhur. Në përputhje me nenin 77 të Ligjit për Ujëra ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr . 87/08, 6/09, 16109, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 and 52/16)	Vazhdimisht gjatë fazës operative dhe varësisht nga nevojat				
6.	Contract with an authorized septic tank cleaning company		Dhjetor 2019				
7.	Për të marrë leje për përdorim të ujit nga	Reduktimi i ndikimeve negative në regjimin		Dhjetor			

Nr.	Përshkrimi i masës	Objektivi i masës së shprehur përmes zvogëlimit të ndikimeve mjedisore	Afati kohor për zbatimin e planit të përmirësimit brenda 5 viteve				
			Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti
	burimi (trupi ujor sipërfaqësor) – e drejta e ujit nga Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Fizik, sektori i ujit	e ujit dhe respektimi i detyrimeve ligjore. Në përputhje me Kapitullin II.3 - E Drejta e Ujit mbi Ligjin për Ujëra ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 87/08, 6/09, 16109, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 and 52/16)		2020			
MENAXHIMI I MBETURINAVE							
1.	Përzgjedhja dhe klasifikimi i të gjitha llojeve të mbeturinave	Qasje e duhur për mënyrën e administrimit të të gjitha llojeve të mbeturinave dhe mbrojtjen e mjedisit. Ligji mbi menaxhimin e mbeturinave, Neni 26, neni 43("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 09/11, 51 / 11, 123/12, 163/13, 51/15, 146/15, 156/15, 192/15, 39/16 and 63/16) dhe Rregullore për rregullat e përgjithshme për trajtimin e mbeturinave komunale dhe të tjera jo të rrezikshme (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë Nr. 147/07)	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit dhe operimit				

Nr.	Përshkrimi i masës	Objektivi i masës së shprehur përmes zvogëlimit të ndikimeve mjedisore	Afati kohor për zbatimin e planit të përmirësimit brenda 5 viteve				
			Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti
Construction phase							
2.	Mbeturinat komunale që mblidhen në kontejnerë për mbeturinat komunale, të cilat do të vendosen brenda zonës së projektit	Qasje e duhur për menaxhimin e mbeturinave jo të rrezikshme dhe mbrojtjen e mediave mjedisore Ligji për menaxhimin e mbeturinave, neni 26, neni 43 ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 09/11, 51 / 11, 123/12, 163/13, 51/15, 146/15, 156/15, 192/15, 39/16 and 63/16) and Rulebook on general rules for the treatment of municipal and other non-hazardous waste (Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 147/07)	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				
3.	Mbeturinat e grumbulluara komunale do t'i dorëzohen NP-së Mavrovo në bazë të një kontrate të lidhur		Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit me lidhje të kontratës me ndërmarjen e shërbimeve publike “Mavrovë” paraprakisht fillimit të aktiviteteve të ndërtimit				
4.	Mbetjet biodegradueshme (shtresa, bimësi, etj.) do të mblidhen në një vend të veçantë në zonën e projektit dhe to t'i dorëzohen një kompanie të autorizuar për trajtim të mëtutjeshëm ose depozitimit të tyre në tokë, e cila ka karakteristika të favorshme për dekompozim natyror. Mbetjet e biodegradueshme nuk duhet të hidhen.	Menaxhim i duhur i mbeturinave të biodegradueshme. Ligji mbi menaxhimin e mbeturinave.	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit dhe lidhjes së kontrates me kompani të autorizuar përpara fillimit të aktiviteteve të ndërtimit				

Nr.	Përshkrimi i masës	Objektivi i masës së shprehur përmes zvogëlimit të ndikimeve mjedisore	Afati kohor për zbatimin e planit të përmirësimit brenda 5 viteve				
			Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti
5.	Për të bërë përzgjedhjen dhe mbledhjen e veçantë të ambalazhit të mbeturinave nga plastika, letra dhe kartoni në enët e duhura. Nënshkrimi i kontratës me kompani të autorizuar për të ndërmarrë këtë lloj mbeturinash	Qasja e duhur e menaxhimit të mbeturinave të paketimit dhe mbrojtjes së mediave mjedisore. Ligji për Menaxhimin e Mbeturinave (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë Nr. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 09/11, 51/11, 123/12) , 163/13, 51/15, 146/15, 156/15, 192/15, 39/16 and 63/16 and Ligji për menaxhimin e paketimit dhe mbeturinave të paketimit, neni 30 ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 161/09, 17/11, 47/11, 136/11, 6/12, 39/12, 163 / 13,146 / 15 and 39/16)	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit dhe lidhjes së një kontrate me kompani të autorizuar përpara fillimit të aktiviteteve të ndërtimit				
6.	Mbeturinat e ndërtimit - mbeturina inerte (gurë, qeramikë, tulla, beton, suva, etj) depozitohen rregullisht në vend dhe i dorëzohen një ndërmarrje të autorizuar ose lokacioni të caktuar nga komuna.	Menaxhimi i duhur i mbetjeve inerte dhe parandalimi i ndikimeve negative në mjedis. Neni 54 i Ligjit për menaxhimin e mbeturinave.	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				

Nr.	Përshkrimi i masës	Objektivi i masës së shprehur përmes zvogëlimit të ndikimeve mjedisore	Afati kohor për zbatimin e planit të përmirësimit brenda 5 viteve				
			Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti
7.	Mbeturinat nga qelqi i dritareve, të cilat do të zëvendësohen, mbeturinat e aluminit dhe plastikës që do të riciklohen, d.m.th. do t'i dorëzohen një ndërmarrje të autorizuar për ruajtjen dhe përpunimin e mbeturinave të tilla.	Ripërdorimi i fraksioneve të dobishme të mbetjeve, ulja e vëllimit të mbeturinave të deponisë dhe ruajtja e cilësisë së mjedisit Ligji për menaxhimin e mbeturinave, neni 26,	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				
8.	Kabllot e mbetjeve do të mblidhen veç e veç dhe do t'i dorëzohen një kompanie të autorizuar	Menaxhimi i duhur i mbetjeve inerte dhe parandalimi i ndikimeve negative në mjedisore.	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				
9.	Toka e gërmuar mund të përdoret për rregullimin e shtigjeve të biçikletave për të arritur terrenin për nivelin e pjerrtësisë etj.	Menaxhimi i duhur i mbetjeve inerte dhe parandalimi i ndikimeve negative në mjedisore.	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				

Nr.	Përshkrimi i masës	Objektivi i masës së shprehur përmes zvogëlimit të ndikimeve mjedisore	Afati kohor për zbatimin e planit të përmirësimit brenda 5 viteve				
			Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti
10.	Mbetjet ndërtimore që përmbajnë asbest (pllakat e çatisë së restorantit) duhet t'i dorëzohen një kompanie të autorizuar që mban një leje për deponimin e mbeturinave të tilla dhe mban një Leje Mjedisi të Integruar; Largimi i çatisë së azbestit duhet të bëhet nga persona që do të kenë pajisje adekuate të mbrojtjes. Ngarkimi duhet të bëhet me kujdes, jo për t'u hedhur poshtë, por për t'u shtrirë në mjetin transportues. Këto mbeturina duhet të transportohen në kontejnerë ose çanta të mbyllura, ose në automjete të mbyllura, për të parandaluar emetimin e fibrave të azbestit në mjedis;	Menaxhimi i duhur i mbeturinave që përmbajnë asbest, parandalimi i ndikimit negativ në mjedis dhe shëndetin e njeriut. Në përputhje me nenin 75 të Ligjit për menaxhimin e mbeturinave dhe Rregulloren për mënyrën e trajtimit të mbeturinave të asbestit dhe produkteve të mbeturinave që përmbajnë asbest (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë Nr. . 89/06).	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				

Nr.	Përshkrimi i masës	Objektivi i masës së shprehur përmes zvogëlimit të ndikimeve mjedisore	Afati kohor për zbatimin e planit të përmirësimit brenda 5 viteve				
			Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti
11.	Çdo pjesë e tokës e ndotur me vajra ose yndyrna duhet të mblidhet në një enë të veçantë dhe t'i dorëzohet një ndërmarrje të autorizuar që merret me mbeturina të tilla. Për këtë propozim, operatori do të lidhë një kontratë.	Menaxhimi i duhur i mbeturinave që posedojnë karakteristika të rrezikshme dhe parandalojnë ndikimet negative. Në përputhje me nenin 26 të Ligjit për menaxhimin e mbeturinave ("Gazeta Zyrtare" nr. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 09/11, 51 / 11, 123/12, 163/13, 51/15, 146/15, 156/15, 192/15, 39/16 and 63/16).	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				
12.	Me mbeturinat e paketimit ose llojet e tjera të mbeturinave që kanë një ose më shumë karakteristika të rrezikshme (absorbues dhe materiale filtri), Investitori është i detyruar t'i klasifikojë mbeturinat në kategorinë e mbeturinave të rrezikshme dhe t'i trajtojë ato si mbeturina të rrezikshme, d.m.th. t'i dorëzojë ato tek kompania e autorizuar që trajton mbeturinat e rrezikshme për çka duhet lidhur kontratë me të.	Qasje e duhur ndaj administrimit të mbeturinave të rrezikshme për të mbrojtur mjedisin. Ligji për paketimin dhe menaxhimin e mbetjeve të paketuara, neni 30, paragrafi 2 ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 161/09, 17/11, 47/11, 136/11, 6/12, 39/12, 163 / 13,146 / 15 and 39/16) and Në përputhje me nenin 26 të ligjit mbi menaxhimin e mbeturinave ("Gazeta Zyrtare” nr. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 09/11, 51 / 11, 123/12, 163/13, 51/15, 146/15, 156/15, 192/15, 39/16 dhe 63/16).	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit duke lidhur kontrate me një kompani të autorizuar para fillimit të aktiviteteve të ndërtimit				

Nr.	Përshkrimi i masës	Objektivi i masës së shprehur përmes zvogëlimit të ndikimeve mjedisore	Afati kohor për zbatimin e planit të përmirësimit brenda 5 viteve				
			Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti
13.	Sigurimi i një zone të veçantë për depozitimin e përkohshëm të mbeturinave të rrezikshme, të cilat do të pajisen me sipërfaqe të papërshkueshëm nga uji, e gjitha e mbuluar dhe me sistem të siguruar për të kapur rrjedhje nga rezervuari.	Proper approach to hazardous waste management and prevention on soil and groundwater negative impacts. Law on Waste Management (Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 09/11, 51/11, 123/12), 163/13, 51/15, 146/15, 156/15, 192/15, 39/16 and 63/16).	Para fillimit të fazës së ndërtimit				
14.	Transporti i mbeturinave duhet të bëhet nga kompani të autorizuara që kanë një leje për grumbullimin dhe transportimin e mbeturinave komunale si dhe mbeturinave të tjera jo të rrezikshme dhe / ose një leje për transportin e mbeturinave të rrezikshme.	Parandalimi i ndikimeve negative mjedisore gjatë transportit të mbeturinave. Në përputhje me nenet 45 dhe 65 të Ligjit për menaxhimin e mbeturinave ("Gazeta Zyrtare" nr . 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 09/11, 51/11, 123/12, 163/13, 51/15, 146/15, 156/15, 192/15, 39/16 and 63/16).	Para fillimit të fazës së ndërtimit				

Nr.	Përshkrimi i masës	Objektivi i masës së shprehur përmes zvogëlimit të ndikimeve mjedisore	Afati kohor për zbatimin e planit të përmirësimit brenda 5 viteve				
			Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti
15.	Trajtimi i gomave të përdorura, makinerisë dhe mbeturinave të krijuara nga mirëmbajtja do të jetë përgjegjësi e kontraktuesit sa i përket aktiviteteve të ndërtimit. Kontraktuesi është i detyruar që rregullisht të largojë mbeturinat e krijuara nga siti dhe të respektojë kërkesat ligjore (t'ia dorëzojë kompanive të autorizuara për trajtim të mëtutjeshëm);	Menaxhimi i duhur i mbetjeve të krijuara nga pajisjet, makineritë dhe parandalimi i ndikimeve negative mjedisore	Para fillimit të fazës së ndërtimit				
Faza operative							
16.	Mbeturinat komunale duhet të zgjedhen dhe mblidhen në kontejnerë të duhur për të parandaluar hedhjen e tyre në tokë. Mbeturinat e grumbulluara do t'i dorëzohen JPKD "Mavrovë"	Qasje e duhur për menaxhimin e mbeturinave jo të rrezikshme dhe mbrojtjen e mediave mjedisore. Ligji për menaxhimin e mbeturinave, neni 26, neni 43 ("Gazeta Zyrtare e Republikës së	Vazhdimisht gjatë fazës operative				

Nr.	Përshkrimi i masës	Objektivi i masës së shprehur përmes zvogëlimit të ndikimeve mjedisore	Afati kohor për zbatimin e planit të përmirësimit brenda 5 viteve				
			Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti
17.	Komponentë të dobishme të mbeturinave komunale (paketim plastik, paketim kartoni dhe letre, paketim qelqi, etj.), Si dhe fraksione të grumbulluara veçmas të plastikës dhe letrës dhe kartonit për tu mbledhur veçmas dhe dërguar në vendet e caktuara (qendrat e grumbullimit) për mbledhjen e mbeturinat e zgjedhura.	Maqedonisë" Nr. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 09/11 Rregullore për rregullat e përgjithshme për trajtimin e mbeturinave komunale dhe të tjera jo të rrezikshme (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë Nr. 147/07).	Vazhdimisht gjatë fazës operative				

Nr.	Përshkrimi i masës	Objektivi i masës së shprehur përmes zvogëlimit të ndikimeve mjedisore	Afati kohor për zbatimin e planit të përmirësimit brenda 5 viteve				
			Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti
18.	Paketimi i mbeturinave që ka karakteristika të rrezikshme duhet të mblidhet në kontejnerë për të parandaluar rrjedhjet, hedhjen, shpëlarjen etj. Ky lloj i mbeturinave duhet t'i dorëzohet një kompanie të autorizuar që ka licencë për trajtimin e mbeturinave të rrezikshme në bazë të një kontrate.	Qasje e duhur me menaxhimin e rrezikshëm të mbeturinave për të mbrojtur mjedisin. Ligji për Paketimin dhe Menaxhimin e mbeturinave të paketimit, neni 30, paragrafi 2 ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. . 161/09, 17/11, 47/11, 136/11, 6/12, 39/12, 16/13, 146/15 and 39/16) and Ligji për menaxhimin e mbeturinave neni 26 ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 09/11, 51/11, 123/12, 163/13, 51/15, 146/15, 156/15, 192/15, 39/16 dhe 63/16).	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit duke lidhur kontrate me një kompani të autorizuar para fillimit të aktiviteteve të ndërtimit				
19.	Gomat e dëmtuara të poligonit duhet t'i kthehen një kompanie të autorizuar që ka licencë për të trajtuar këtë lloj mbeturinash.	Qasje e duhur për mënyrën e administrimit të mbeturinave për të mbrojtur mjedisin. Në përputhje me nenin 75-a të Ligjit për Menaxhimin e Mbeturinave.	Vazhdimisht gjatë fazës operative				

Nr.	Përshkrimi i masës	Objektivi i masës së shprehur përmes zvogëlimit të ndikimeve mjedisore	Afati kohor për zbatimin e planit të përmirësimit brenda 5 viteve				
			Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti
20.	Mbledhja e pajisjeve elektrike dhe elektronike veçmas nga llojet e tjera të mbeturinave dhe dorëzimi i tyre tek ndërmarrja e autorizuar me licencë për trajtimin e mbeturinave të tilla	Qasje e duhur për mënyrën e administrimit të mbeturinave për të mbrojtur mjedisin. Në përputhje me Ligjin për menaxhimin e mbeturinave dhe Ligjin për menaxhimin e pajisjeve elektrike dhe elektronike si dhe mbeturinave nga pajisjet elektrike dhe elektronike.	Vazhdimisht gjatë fazës operative				
21.	Mbetjet nga trarët e dëmtuar prej druri që duhet të mblidhen dhe dorëzohen në një kompani të autorizuar që merret me mbeturina të tilla.	Qasje e duhur për mënyrën e administrimit të mbeturinave për të mbrojtur median mjedisore. Në përputhje me Ligjin për menaxhimin e mbeturinave.	Vazhdimisht gjatë fazës operative				
22.	Vaji i gatimit të mbeturinave të grumbullohet në kontejnerë të duhur dhe t'i dorëzohet kompanisë së autorizuar për përpunim të mëtutjeshëm	Qasje e duhur për mënyrën e administrimit të mbeturinave për të mbrojtur median mjedisore. Në përputhje me Ligjin për menaxhimin e mbeturinave.	Vazhdimisht gjatë fazës operative				
23.	Mbeturinat nga pastrimi i oxhakut do të mblidhen dhe dorëzohen tek kompania e autorizuar.		Vazhdimisht gjatë fazës operative				

Nr.	Përshkrimi i masës	Objektivi i masës së shprehur përmes zvogëlimit të ndikimeve mjedisore	Afati kohor për zbatimin e planit të përmirësimit brenda 5 viteve				
			Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti
24.	Pastrimi i llumit të gropës septike të bëhet nga një kompani e autorizuar që ka licencë për trajtimin e mbeturinave të tilla		Vazhdimisht gjatë fazës operative				
REDUKTIMI I NDIKIMEVE NË TOKËN							
Faza e ndërtimit							
1.	Magazinimi i vajrave dhe yndyrave duhet të bëhet në një enë të mbyllur ose në vendet e pajisura me sipërfaqe të papërshkueshëm nga uji dhe të rrokullisje të vendoset në rezervuar.	Mbrojtje ndaj ndotjes së tokës dhe ujërave nëntokësorë. Ligji për mjedisin ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/12, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16, 28/18, 65/18 and 99/18)	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				
2.	Duhet marrur masa për prevenimin e derdhjeve aksidentale të vajrave dhe yndyrnave të ndryshmeSupply of oil.	Mbrojtje ndaj ndotjes së tokës dhe ujërave nëntokësorë. Ligji për mjedisin ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/12, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16, 28/18, 65/18 and 99/18)	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				

Nr.	Përshkrimi i masës	Objektivi i masës së shprehur përmes zvogëlimit të ndikimeve mjedisore	Afati kohor për zbatimin e planit të përmirësimit brenda 5 viteve				
			Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti
3.	Larja dhe servisimi i automjeteve dhe makinerive duhet të kryhet jashtë zonës së projektit në vendet e përshtatshme të përcaktuara për atë qëllim.	Mbrojtje ndaj ndotjes së tokës dhe ujërave nëntokësorë. Ligji për mjedisin ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr . 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/12, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16, 28/18, 65/18 and 99/18)	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				
4.	Makineritë dhe pajisjet duhet të parkohen në vende të përshtatshme, të cilat kanë parakushtet e nevojshme për të mbrojtur tokën nga karburantet dhe ndotjet nga derivatet.	Mbrojtje nga ndotja e tokës. Ligji për mjedisin ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr . 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/12, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16, 28/18, 65/18 and 99/18)	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				
5.	Vendosja dhe përdorimi i materialit absorbues në rast të derdhjeve aksidentale	Mbrojtje nga ndotja e tokës. Ligji për mjedisin ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr . 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/12, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16, 28/18, 65/18 and 99/18)	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				

Nr.	Përshkrimi i masës	Objektivi i masës së shprehur përmes zvogëlimit të ndikimeve mjedisore	Afati kohor për zbatimin e planit të përmirësimit brenda 5 viteve				
			Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti
6.	Kontroll i rregullt i rregullsisë së automjeteve dhe pajisjeve .	Për të zvogëluar në maksimum kërcënimin e rrjedhjes së kimikateve të rrezikshme në tokë .	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				
7.	Menaxhimi i duhur i mbeturinave të ngurta dhe të lëngëta të krijuara dhe ujërave të ndotura	Parandalimi i emetimeve të tokës dhe prishja e cilësisë së tokës dhe ujërave nëntokësorë .	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				
8.	Mbulimi i të gjitha lëndëve të para dhe materialeve ndihmëse që mund të fryhen nga era ose uji	Parandalimi i emetimeve të tokës dhe prishja e cilësisë së tokës dhe ujërave nëntokësorë.	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				
MEASURES TO REDUCE THE NOISE LEVEL AND VIBRATIONS							
Construction phase							
1.	Aktivitetet ndërtimore do të kryhen gjatë ditës (7: 00-19: 00);	Ulja e gjenerimit të niveleve të zhurmës dhe parandalimi i ndikimeve negative në popullatë dhe biodiversitet. Ligji për mbrojtjen nga zhurma ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13, 146/15)	Vazhdimisht gjatë fazës operative				

Nr.	Përshkrimi i masës	Objektivi i masës së shprehur përmes zvogëlimit të ndikimeve mjedisore	Afati kohor për zbatimin e planit të përmirësimit brenda 5 viteve				
			Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti
2.	Kufizimi i shpejtësisë së lëvizjes së mekanizmave dhe mjeteve të transportit.	Ulja e nivelit të zhurmës dhe parandalimi i ndikimeve negative në popullatë dhe biodiversitet. Ligji për mbrojtjen nga zhurma ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr . 79/07, 124/10, 47/11, 163/13, 146/15)	Vazhdimisht gjatë fazës operative				
3.	Gjatë përdorimit të pajisjeve pneumatike, do të zgjedhen kompresorë të përshtatshëm si dhe pajisje hidraulike.	Ulja e nivelit të zhurmës dhe parandalimi i ndikimeve negative në popullatë dhe biodiversitet. Ligji për mbrojtjen nga zhurma ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13, 146/15)	Vazhdimisht gjatë fazës operative				
4.	Puna ndërtimore duhet të kryhet në atë mënyrë që plotëson standardet e mbrojtjes nga zhurma (përfshirja e izolimit të duhur), në mënyrë që niveli i zhurmës i krijuar gjatë fazës operative të ulet në vlerat e kufirit ;	Ulja e nivelit të zhurmës dhe parandalimi i ndikimeve negative në popullatë dhe biodiversitet. Ligji për mbrojtjen nga zhurma ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13, 146/15)	Vazhdimisht gjatë fazës operative				
5.	Përdorimi i automjeteve, makinerive dhe pajisjeve që mirëmbahen dhe servisohen rregullisht	Ulja e nivelit të zhurmës dhe parandalimi i ndikimeve negative në popullatë dhe biodiversitet.	Vazhdimisht gjatë fazës operative				

Nr.	Përshkrimi i masës	Objektivi i masës së shprehur përmes zvogëlimit të ndikimeve mjedisore	Afati kohor për zbatimin e planit të përmirësimit brenda 5 viteve				
			Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti
6.	Fikja e makinave dhe automjeteve kur nuk ka nevojë për punë	Ligji për mbrojtjen nga zhurma ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13, 146/15)	Vazhdimisht gjatë fazës operative				
Faza operative							
7.	Zhurma nga restoranti do të jetë në përputhje me nivelin e lejuar të zhurmës, dmth emisioni i zërit nuk do të kalojë 40 dB gjatë natës.	Ulja e nivelit të zhurmës dhe parandalimi i ndikimeve negative në biodiversitet. Ligji për mbrojtjen nga zhurma ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13, 146/15)	Vazhdimisht gjatë fazës operative				
MASAT PËR TË ZVOGËLUAR NDIKIMIN E BIODIVERZITETIT/PEIZAZHIT							
Faza e ndërtimit							
1.	Pastrimi i bimësisë duhet të bëhet vetëm përgjatë shtigjeve të biçikletave dhe terrenit të hapur.	Zvoglimi i ndikimit negativ në biodiverzitetin Ligji për mbrojtjen e natyrës ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11 and 59/12).	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				

Nr.	Përshkrimi i masës	Objektivi i masës së shprehur përmes zvogëlimit të ndikimeve mjedisore	Afati kohor për zbatimin e planit të përmirësimit brenda 5 viteve				
			Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti
2.	Në periudhat e thata, veçanërisht gjatë verës, spërkatet më intensivisht me ujë në rrugët e transportit, gjë që do të zvogëlonte pluhurin në ajër, i cili mund të ketë ndikim negativ në zhvillimin e bimësisë pyjore.	Ulja e ndikimeve negative në biodiversitet. Ligji për mbrojtjen e natyrës ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11 and 59/12).	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				
3.	Zvoglimi i shpejtësisë së lëvizjes së pajisjeve dhe makinerive	Reduktimi i emetimeve të zhurmës dhe zvogëlimi i ndikimeve negative të faunës. Ligji për mbrojtjen e natyrës ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11 and 59/12).	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				
4.	Përdorimi i rrugëve ekzistuese të hyrjes për të hyrë në sit.	Parandalimi i hapjes së rrugëve të reja, të cilat do të kenë ndikime të mëdha negative në biodiversitet . Ligji për mbrojtjen e natyrës ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11 and 59/12).	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				

Nr.	Përshkrimi i masës	Objektivi i masës së shprehur përmes zvogëlimit të ndikimeve mjedisore	Afati kohor për zbatimin e planit të përmirësimit brenda 5 viteve				
			Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti
5.	Pajtueshmëria me masat për të parandaluar dhe / ose minimizuar ndikimet në ajër, ujë, tokë, mbeturina dhe zhurmë të specifikuara në kapitujt përkatëse.	Reduktimi i ndikimeve në peizazh dhe biodiversitet Ligji për mbrojtjen e natyrës ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. o. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11 and 59/12).	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				
6.	Pas përfundimit të aktiviteteve të ndërtimit, monitorimi një hershëm i biodiversitetit (speciet e identifikuara dhe të rrezikuara, si dhe numri i tyre), e përcaktuar në Studimin e Vlerësimit të Parkut Kombëtar Mavrovo gjatë Qershorit / Korrikut ose Shtator / Tetor.	Regjistrimi i situatës së biodiversitetit dhe zvogëlimi i ndikimeve negative. Ligji për mbrojtjen e natyrës ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11 and 59/12).	Pas përfundimit të fazës së ndërtimit				
RISK MANAGEMENT							
1.	Instalimi dhe përdorimi i materialit absorbues në rast të rrjedhjeve aksidentale të vajrave, yndyrave etj.	Parandalimi i ndikimeve negative mjedisore që mund të ndodhin në rast të një incidenti. Ligji për mbrojtjen dhe shpëtimin ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr . 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14, 129/15).	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				
2.	Instalimi i aparateve për fikjen e zjarrit në	Parandalimi i ndikimeve negative mjedisore	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				

Nr.	Përshkrimi i masës	Objektivi i masës së shprehur përmes zvogëlimit të ndikimeve mjedisore	Afati kohor për zbatimin e planit të përmirësimit brenda 5 viteve				
			Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti
	automjete dhe makineri gjithashtu në vendet e përcaktuara në zonën e projektit.	që mund të ndodhin në rast të një incidenti. Law on Protection and Rescue (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë Nr . 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14, 129/15)					
3.	Shënimi dhe rrethimi i të gjitha vendeve që paraqesin rrezik për shëndetin e punëtorëve dhe vizitorëve.	Mbrojtja nga aksidentet dhe lëndimet Ligji për Sigurinë dhe Shëndetin në Punë (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë Nr. 92/07, 98/10, 93/11, 136/11, 60/12, 23/13, 25/13, 137/13, 164 / 13, 158/14, 15/15, 129/15, 192/15, 30/16 and 27/18)	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				
4.	Mirëmbajtja e duhur e pajisjeve dhe shënimi i saj i fortë me ngjyra të forta për ta bërë atë menjëherë të dukshme.	Mbrojtja nga aksidentet dhe lëndimet Ligji për Sigurinë dhe Shëndetin në Punë (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë Nr. 92/07, 98/10, 93/11, 136/11, 60/12, 23/13, 25/13, 137/13, 164 / 13, 158/14, 15/15, 129/15, 192/15, 30/16 and 27/18)	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				
5.	Shënimi i qartë i rrugëve të lëvizjes së pajisjeve dhe makinerive.	Mbrojtja nga aksidentet dhe lëndimet Ligji për Sigurinë dhe Shëndetin në Punë (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë Nr . 92/07, 98/10, 93/11, 136/11, 60/12,	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit				

Nr.	Përshkrimi i masës	Objektivi i masës së shprehur përmes zvogëlimit të ndikimeve mjedisore	Afati kohor për zbatimin e planit të përmirësimit brenda 5 viteve				
			Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti	Muaji dhe viti
		23/13, 25/13, 137/13, 164 / 13, 158/14, 15/15, 129/15, 192/15, 30/16 and 27/18)					

MONITORIMI I MENAXHIMIT TË MJEDISIT

Monitorimi i menaxhimit të mjedisit është i rëndësishëm sepse jep njohuri për nivelin e zbatimit të masave për zbutjen e mjedisit. Monitorimi duhet të bëhet nga aplikanti, i cili rregullisht do të raportojë[11] PKLR administratorin mbi statusin e zbatimit të masave dhe, nëse është e nevojshme, mund të kryhet nga autoritetet e tjera të brendshme dhe të jashtme. Prandaj, aplikanti, për rrjedhën e ndërtimit dhe funksionimit të projektit, duhet të përcaktojë në një fazë të hershme një person përgjegjës (zyrtar për mjedisin ose mbikëqyrës) i cili do të jetë i detyruar të mbikëqyrë dhe monitorojë situatën me mjedisin dhe i cili do të komunikojë me administratorin e PKLR-së dhe autoritetet e tjera kompetente të brendshme dhe të jashtme. Organ shtetëror kompetent për monitorimin e gjendjes së mjedisit është Inspektoriati Shtetëror i Mjedisit, i cili kryen dinamikën e tij të inspektimit në përputhje me ligjin.

Aplikuesi duhet të përpiqet të krijojë një sistem komunikimi midis kontraktuesit, mbikëqyrësit, menaxhmentit, administratorit të projektit, si dhe palëve të tjera të interesuara. Kontraktuesi, si i përfshirë drejtpërdrejt në zbatimin e punimeve në fazën e ndërtimit, duhet të njoftojë zyrtarin e mjedisit për çdo ndryshim që mund të ndodhë gjatë operacionit.
Sipas shtojcës 4 të Kornizës së Mjedisit, në seksionin e monitorimit të PMM duhet të përcaktohet:

- Përshkrimi specifik dhe detajet teknike të masave të monitorimit, përfshirë parametrat që do të maten, metodat që do të përdoren, vendet e kampionimit, shpeshtësinë e matjeve, kufijtë e zbulimit (kur është e përshtatshme) dhe përcaktimin e pragjeve që sinjalizojnë nevojën për masa korrigjuese; dhe
- Procedurat e monitorimit dhe raportimit për të siguruar zbulimin e hershëm të kushteve që imponojnë masa zbutëse dhe sigurimin e informacionit mbi përparimin dhe rezultatet e zbutjes.

Plani i monitorimit të PMM është përgatitur në përputhje me mënyrën e prezantimit të tij të përfshirë në Shtojcën 4 të Kornizës së Mjedisit.

11 Në përputhje me shtojcën 4 nga korniza mjedisore: Modeli i Planit të Menaxhimit të Mjedisit .

Tabela 6 Plani I monitorimit

Cili Parametër do të monitorohet?	**Ku** Ndodhet parametri që do të monitorohet?	**Si** Është parametri që do të monitorohet (çka do duhet të monitorohet dhe si)	**Kur** Kur do të monitorohet parametri (koha dhe frekuencat)?	**Nga kush** Nga kush do të monitorohet parametri (përgjegjësi)?	**Sa** është kostoja e lidhur me implementimin e monitorimit
PRE - CONSTRUCTION PHASE					
Është lidhur kontrata me një riparues të autorizuar për mirëmbajtjen dhe servisimin e mekanizmit dhe automjeteve	Zyra e projektit	Vëzhgim vizual	Njëherë-gjatë fillimit të punëve të ndërtimit	• Kontraktuesi • Mbikqyrje; • Personi përgjegjës për menaxhim mjedisor.	Kosto që nuk zbatohen
Është lidhur kontrata me një kompani të autorizuar për shkarkimin e rregullt të rezervuarit septik ose vendosjen e tualeteve të lëvizshëm dhe shkarkimin e tyre të rregullt	Zyra e projektit	Vëzhgim vizual	Njëherë-gjatë fillimit të punëve të ndërtimit	• Kontraktuesi • Mbikqyrje; • Personi përgjegjës për menaxhim mjedisor.	Kosto që nuk zbatohen
Tualetet mobil janë vendosur në zonën e projektit ose është ndërtuar rezervuari i padepërtueshëm septik	Zona e projektit	Vëzhgim vizual	Njëherë-gjatë fillimit të punëve të ndërtimit	• Kontraktuesi • Mbikqyrje; • Personi përgjegjës për menaxhim mjedisor.	Kosto që nuk zbatohen
Është lidhur kontrata për çmontimin, transportin dhe heqjen e çatisë së azbestit	Zyra e projektit	Vëzhgim vizual	Njëherë-gjatë fillimit të punëve të ndërtimit	• Kontraktuesi • Mbikqyrje; • Personi përgjegjës për menaxhim mjedisor.	Kosto që nuk zbatohen
Përcaktohet vendndodhja për deponimin e mbeturinave inerte dhe tokës me karakteristika të favorshme për kompostimin natyror të	Zyra e projektit	Vëzhgim vizual or agreement with NP Mavrovo	Njëherë-gjatë fillimit të punëve të ndërtimit	• Kontraktuesi • Mbikqyrje; • Personi përgjegjës për menaxhim mjedisor.	Kosto që nuk zbatohen

Cili Parametër do të monitorohet?	**Ku** Ndodhet parametri që do të monitorohet?	**Si** Është parametri që do të monitorohet (çka do duhet të monitorohet dhe si)	**Kur** Kur do të monitorohet parametri (koha dhe frekuencat)?	**Nga kush** Nga kush do të monitorohet parametri (përgjegjësi)?	**Sa** është kostoja e lidhur me implementimin e monitorimit
mbeturinave organike.					
PK Mavrova është e informuar për fillim të aktiviteteve të ndërtimit	Zyra e projektit	Letter to the NP Mavrovo is submitted	Njëherë-gjatë fillimit të punëve të ndërtimit	• Kontraktuesi • Mbikqyrje; • Personi përgjegjës për menaxhim mjedisor.	Kosto që nuk zbatohen
Ndërtimet realizohen në bashkëpunim me PK Mavrovën;	Zona e projektit	Vëzhgim vizual Në zonën e projektit	Vazhdimisht gjatë fazës paraprake dhe asaj të ndërtimit	• Kontraktuesi • Mbikqyrje; • Personi përgjegjës për menaxhim mjedisor.	Kosto që nuk zbatohen
CONSTRUCTION PHASE					
Sasia e pluhurit në ajrin e ambientit	Në zonën e projektit (përgjatë shtigjeve të biçikletave, trim pista dhe restoranti "Trifkova Koliba")	Vëzhgim vizual	Vazhdimisht	• Kontraktuesi • Mbikqyrje; • Personi përgjegjës për menaxhim mjedisor.	Kosto që nuk zbatohen
		PM10 sasia në sit.	Në bazë mujore (nga një kompani e autorizuar)		
Gjendja e mekanizmit dhe automjeteve	Zyra e projektit	Vëzhgim vizual Regjistrime për riparimin e mekanizmit dhe automjeteve	Në fillim të fazës së ndërtimit dhe vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit	• Kontraktuesi • Mbikqyrje; • Personi përgjegjës për menaxhim mjedisor.	Kosto që nuk zbatohen
Uji i mbeturinave grumbullohet në rezervuarin ekzistues septik ose në tualetet e lëvizshëm	Në zonën e projektit	Vëzhgim vizual	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit	• Kontraktuesi • Mbikqyrje; • Personi përgjegjës për menaxhim mjedisor	Kosto që nuk zbatohen
Kontratat me kompani të autorizuar për	Zyra e projektit	Vëzhgim vizual	At the beginning of the	• Kontraktuesi	Kosto që nuk

Cili Parametër do të monitorohet?	**Ku** Ndodhet parametri që do të monitorohet?	**Si** Është parametri që do të monitorohet (çka do duhet të monitorohet dhe si)	**Kur** Kur do të monitorohet parametri (koha dhe frekuencat)?	**Nga kush** Nga kush do të monitorohet parametri (përgjegjësi)?	**Sa** është kostoja e lidhur me implementimin e monitorimit
mbledhjen e ujërave të zeza është përmbyllur			construction phase	• Mbikqyrje; • Personi përgjegjës për menaxhim mjedisor.	zbatohen
Materiali absorbues vendoset dhe përdoret në vend	Në zonën e projektit	Vëzhgim vizual	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit	• Kontraktuesi • Mbikqyrje; • Personi përgjegjës për mjedisin	Kosto që nuk zbatohen
Eshtë siguruar një substrat hidroizolues për ruajtjen e lëndëve të para (karburant dhe vajra)	Në zonën e projektit	Vëzhgim vizual	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit	• Kontraktuesi • Mbikqyrje; • Personi përgjegjës për mjedisin	Kosto që nuk zbatohen
Janë vendosur rezervuari mobil për mbledhjen e rrjedhjeve të incidenteve	Në zonën e projektit	Vëzhgim vizual	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit	• Kontraktuesi • Mbikqyrje; • Personi përgjegjës për mjedisin	Kosto që nuk zbatohen
Mbeturinat ruhen veçmas në kontejnerë të përshtatshëm, dhe u dorëzohen kompanive të autorizuara	Në zonën e projektit (gjatë shtigjeve të çiklizmit, trim track pistës dhe restoranitit ”Trifkova Koliba”	Vëzhgim vizual	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit	• Kontraktuesi • Mbikqyrje; • Personi përgjegjës për mjedisin	Kosto që nuk zbatohen
Janë lidhur kontrata me kompani të autorizuara për mbledhjen dhe trajtimin e mbeturinave	Zyra e projektit	Vëzhgim vizual	Në fillim të fazës së ndërtimit	• Kontraktuesi • Mbikqyrje; • Personi përgjegjës për mjedisinal management	Kosto që nuk zbatohen

Plani i menaxhimit social dhe mjedisor për nën projektin – “Mavrovo Free Ride”

Cili Parametër do të monitorohet?	**Ku** Ndodhet parametri që do të monitorohet?	**Si** Është parametri që do të monitorohet (çka do duhet të monitorohet dhe si)	**Kur** Kur do të monitorohet parametri (koha dhe frekuencat)?	**Nga kush** Nga kush do të monitorohet parametri (përgjegjësi)?	**Sa** është kostoja e lidhur me implementimin e monitorimit
Largimi i mbeturinave të azbestit kryhet me kujdes, nga persona që kanë pajisje të përshtatshme mbrojtëse personale	Në zonën e projektit -restorantit ”Trifkova Koliba”	Vëzhgim vizual	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit	• Kontraktuesi • Mbikqyrje; • Personi përgjegjës për mjedisinal management	Kosto që nuk zbatohen
Mbeturinat e asbestit transportohen siç duhet (në kontejnerë të mbyllur ose çanta, ose në automjete të mbyllura)	Në zonën e projektit -restorantit ”Trifkova Koliba”	Vëzhgim vizual	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit	• Kontraktuesi • Mbikqyrje; • Personi përgjegjës për mjedisinal management	Kosto që nuk zbatohen
Është nënshkruar kontrata me një kompani të autorizuar për grumbullimin dhe trajtimin e mbeturinave të azbestit (kompani profesionale për zvogëlimin e asbestit)	Zyra e projektit	Vëzhgim vizual	At the beginning of the construction phase	• Kontraktuesi • Mbikqyrje; • Personi përgjegjës për mjedisinal management	Kosto që nuk zbatohen
Detyrimet nga procedura për administrimin e asbestit janë përmbushur.	Në zonën e projektit	Vëzhgim vizual	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit	• Kontraktuesi • Mbikqyrje; • Personi përgjegjës për mjedisinal management	Kosto që nuk zbatohen
Niveli i zhurmës	Në zonën e projektit (përgjatë shtigjeve të çiklizmit, pistës, “Trim trck” the restorantit ”Trifkova Koliba”	Matësi i nivelit të zërit	Gjatë kryerjes së aktiviteteve që përfshijnë mekanizimin dhe lëvizjen e automjeteve Njëherë në muaj	• Kontraktuesi • Mbikqyrje; • Personi përgjegjës për mjedisinal management	Në rastin e matjes së zhurmës: Kostot do të përcaktohen në Kontratë me kompaninë e autorizuar për

Cili Parametër do të monitorohet?	**Ku** Ndodhet parametri që do të monitorohet?	**Si** Është parametri që do të monitorohet (çka do duhet të monitorohet dhe si)	**Kur** Kur do të monitorohet parametri (koha dhe frekuencat)?	**Nga kush** Nga kush do të monitorohet parametri (përgjegjësi)?	**Sa** është kostoja e lidhur me implementimin e monitorimit
					matjen e zhurmës
Periudha e performimit të ndërtimeve (07:00-19:00 h)	Në zonën e projektit	Vëzhgim vizual	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit	• Kontraktuesi • Mbikqyrje; • Personi përgjegjës për mjedisinal management	Kosto që nuk zbatohen
Biodiversiteti - gjuetia e paligjshme dhe vrasja e kafshëve për shkak të intolerancës	Në zonën e projektit and the vicinity (përgjatë shtigjeve të çiklizmir, “Trim track” dhe restorantin ”Trifkova Koliba”	Vëzhgim vizual	Në bazë ditore	Kontraktuesi	Kosto që nuk zbatohen
Punëtorët janë të pajisur me pajisje të përshtatshme mbrojtëse ; Procedura e instalimit të një kasolle është zbatuar punëtorët për instalimin e një kabine në kutinë e dëborës Punëtorët janë të trajnuar ;	Në zonën e projektit	Vëzhgim vizual	Gjatë instalimit të kabinës së pasagjerëve në ratrakun	• Kontraktuesi • Mbikqyrje; Personi përgjegjës për mjedisin	Kosto që nuk zbatohen
FAZA OPERATIVE					
Oxhaku dhe oxhaku nga zgara pastrohet rregullisht nga një kompani e autorizuar	Oxhaku kryesorë dhe oxhaku nga zgara e restorantit	Vëzhgim vizual of the records from the cleaning	Dy herë në vit	• Mbikqyrës Personi përgjegjës për mjedisinal management	Kosto që nuk zbatohen

Plani i menaxhimit social dhe mjedisor për nën projektin – “Mavrovo Free Ride”

Cili Parametër do të monitorohet?	**Ku** Ndodhet parametri që do të monitorohet?	**Si** Është parametri që do të monitorohet (çka do duhet të monitorohet dhe si)	**Kur** Kur do të monitorohet parametri (koha dhe frekuencat)?	**Nga kush** Nga kush do të monitorohet parametri (përgjegjësi)?	**Sa** është kostoja e lidhur me implementimin e monitorimit
Ndërtohet rezervuari septik i papërshkueshëm nga uji për mbledhjen e ujërave të zeza	Në zonën e projektit	Vëzhgim vizual	At the beginning of the operational phase	• Mbikqyrës • Personi përgjegjës për mjedisinal management	Kosto që nuk zbatohen
Pastrimi i rregullt i rezervuarit septik nga një kompani e autorizuar	Zyra e projektit Në zonën e projektit	Records of the regular discharge/cleaning of a septic tank	Dy herë në vit	• Mbikqyrës • Personi përgjegjës për mjedisinal management	Kostot do të përcaktohen në Kontratë që do të lidhet me kompaninë e autorizuar
Është nënshkruar një marrëveshje me një kompani të autorizuar për pastrimin e rezervuarit septik	Zyra e projektit	Vëzhgim vizual	Në fillim të fazës operative Dy herë në vit	• Mbikqyrës • Personi përgjegjës për mjedisinal management	Kosto që nuk zbatohen
Numri i llojeve të gjeneruar të mbetjeve (jo të rrezikshme / të rrezikshme, komunale / inerte, etj.)	Shtigjet e çiklizmit Restorant	Vëzhgim vizual Records of the type, quantity and method of disposal of the different waste types	Në bazë ditore	• Mbikqyrës	Kosto që nuk zbatohen
Niveli zhurmës	Restorant “Trifkova Koliba”	Matës i nivelit të zërit	Një herë në vit	• Mbikqyrës • Personi përgjegjës për mjedisinmanagement • Ndërmarrja e autorizuar e matjes së zhurmës	Kostot do të përcaktohen në Kontratë që do të lidhet me kompaninë e autorizuar

VLERËSIMI DHE MONITORIMI I NDIKIMIT SOCIAL

Zbatimi i projektit nuk do të shkaktojë ndikime negative të konsiderueshme, afatgjata dhe të pakthyeshme në aspektet sociale[12] në fazat e ndërtimit dhe operimit, pasi nuk ka aktivitete që kërkojnë praninë e një numri të madh të punëtorëve, konfiskimin e tokës ose ndërtimin e infrastrukturës së linjës, shtrirja e të cilit do të kalonte nëpër vendbanimet në komunë. Nga ana tjetër, projekti synon të përmirësojë konkurrencën e ofertës turistike të PK "Mavrovo" duke siguruar një mundësi për rekreacion gjatë gjithë vitit. Kjo ka një seri ndikimesh të rëndësishme pozitive në aspektet sociale, d.m.th. hapen mundësi për të :

- Punësimi i popullatës lokale në çdo stinë të vitit;
- Rivendosja e popullsisë nga ky rajon ;
- Rritja e kapaciteteve akomoduese, veçanërisht në vendbanimin Mavrovo;
- Përmirësimi i kushteve ekonomike në komunë; ;
- Tërheqja e një numri më të madh të turistëve vendas dhe ndërkombëtarë
- Përmirësimi i ekzistencës dhe ndërtimi i trafikut të ri dhe infrastrukturës komunale

Shëndeti dhe siguria në komunitet

Vendndodhja e projektit është e vendosur në një zonë që shpesh përdoret për rekreacion, jo vetëm nga vendasit, por edhe nga vizitorë nga zona të tjera. Ndikimet në sigurinë dhe shëndetin e komunitetit janë të mundshme, dhe ato nuk mund të vlerësohen me saktësi. Ndikime të tilla të mundshme janë:

- Lëndime të shkaktuara nga kontakti me mekanizimin dhe automjetet (aksidente trafiku);
  - Ekspozimi ndaj materialeve të rrezikshme (çatia e azbestit nga restoranti);
  - Lëndime të shkaktuara nga përdorimi i shinave të biçikletave gjatë kryerjes së aktiviteteve ndërtimore / peizazhit.

Çelësi për sigurinë dhe shëndetin e komunitetit është informacioni i tij në kohë. Prandaj, marrësi duhet të emërojë në një fazë të hershme një person përgjegjës për komunikim me komunitetin e prekur (zyrtar i ndërlidhjes së komunitetit), i cili do të mbajë një procesverbal për të gjitha aspektet e shëndetit dhe sigurisë së komunitetit.

12 Të tilla si: ndikimet në jetën e përditshme të komunitetit lokal, rrethanat ekonomike në bashki, pronësinë e tokës, etj.

Table 7 Community health and safety management plan

Activity	Expected impacts on social aspects	Proposed mitigation measure	Responsibility for the implementation of the mitigation measure	Period for implementation of the mitigation measure	Cost related to the implementation of the mitigation measure
PRE-CONSTRUCTION/CONSTRUCTION PHASE					
Performimi i aktiviteteve rregullisht.	Rreziku i sigurisë dhe shëndetit të komunitetit	Informimi i banorëve për aktivitetet e planifikuara	Personi përgjegjës i caktuar nga aplikanti	Para fillimit të punëve ndërtimore	Kosto që nuk zbatohen
		Fencing the locations where mechanization works will take place and setting warning signs (bicycle tracks and restaurant)	Kontraktuesi	Para fillimit të punëve ndërtimore	Kostoja do të përcaktohet në kontratën ndërmjet aplikuesit dhe Kontraktuesit
	Rrezik për shëndetin dhe sigurinë e punëtorëve	• Përdorimi i rregullt i pajisjeve për mbrojtjes; • Përgatitja e një plani për sigurinë dhe shëndetin në punë; • Vende të rrezikshme (vrima, hendeqe etj) do të shënohen qartë dhe të rrethuara ose të mbuluara kur nuk janë pjesë e punimeve. • Vendosen procedurat e urgjencës,	Kontraktuesi	Para fillimit të punëve ndërtimore si dhe përgjatë ndërtimit	Kostoja do të përcaktohet në kontratën ndërmjet aplikuesit dhe Kontraktuesit

		• Punëtorët janë të trajnuar dhe certifikuar në mënyrë adekuate për punën që ata po përgatisin.			

Table 8 Community health and safety monitoring plan

What parameter should be monitored?	**Where** this parameter should be monitored	**How** should this parameter be monitored (what should be monitored and how)?	**When** this parameter should be monitored (time and frequency)	**From who** should this parameter be monitored (responsibility)?	**How much** is the cost associated with the implementation of the monitoring
CONSTRUCTION PHASE					
Zona e projektit është e rrethuar dhe vendosen shenjat paralajmëruese dhe sinjalizuese	Shtigjet e çiklimit dhe restoranti	Vëzhgim vizual	At the beginning of the construction phase and during the construction phase	Personi përgjegjës i caktuar nga marrësi	Kosto që nuk zbatohen
Personal protective equipment is provided to workers	Zona e projektit	Vëzhgim vizual	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit	• Kontraktuesi • Mbikqyrës	Kosto që nuk zbatohen
Dangerous locations (holes, ditches, etc.) are marked, fenced or covered	Zona e projektit	Vëzhgim vizual	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit	• Kontraktuesi • Mbikqyrës	Kosto që nuk zbatohen
Activities are performed by trained workers	Zona e projektit	Vëzhgim vizual të regjistrave të trajnimit	Vazhdimisht gjatë fazës së ndërtimit	• Kontraktuesi • Mbikqyrës	Kosto që nuk zbatohen

SHTOJCA

Shtojca 1 – Opinioni nga MMMP në lidhje më letrën e qëllimit

Република Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

МКД СЕРТИФИКАТ
МКС EN ISO 9001:2009

[redacted]

Република Македонија
Министерство за животна средина и просторно планирање

Бул."Гоце Делчев" бр.18,
1000 Скопје,
Република Македонија
Тел. (02) 3251 400
Факс. (02) 3220 165
Е-пошта:
infoeko@moepp.gov.mk
Сајт: www. moepp.gov.mk

Архивски број: 11-4204/2

Дата: 01. 08. 2018

ДО: СКИЈАЧКИ ЦЕНТАР Заре Лазаревски ДОО
с. Маврово 1
Маврови Анови

ПРЕДМЕТ : Доставување на мислење

Почитувани,

Во прилог на овој допис Ви доставуваме Мислење со број 11-4204/2, по Ваше известување за намера за изведување на проектот: Слободен спуст (Free Ride) Маврово (Free-Mav), општина Маврово и Ростуше.

Со почит,

МИНИСТЕР
Sadulla Duraki

Изготвил: Благој Ѓоргиев
Контролирал/Согласен: Александар Петковски
Одобрил:Директор на управа за животна средина
Xhezmi Saliu

Република Македонија
Министерство за животна средина и просторно планирање

МКД СЕРТИФИКАТ
МКС EN ISO 9001:2009

[redacted]

Република Македонија
Министерство за животна средина и просторно планирање

Бул."Гоце Делчев" бр.18,
1000 Скопје,
Република Македонија
Тел. (02) 3251 400
Факс. (02) 3220 165
Е-пошта:
infoeko@moepp.gov.mk
Сајт: www. moepp.gov.mk

Архивски број: 11-4204/2

Дата: 01. 09. 2018

Почитувани,

Во врска со вашето Известување за намера на изведување на проект: Слободен спуст (Free Ride) Маврово (Free-Mav), општина Маврово и Ростуше, Управата за животна средина при Министерството за животна средина и просторно планирање го издава следното

МИСЛЕЊЕ

За изведување на проектот: Слободен спуст (Free Ride) Маврово (Free-Mav), општина Маврово и Ростуше инвеститорот е должен да изготви Елаборат за заштита на животната средина.

Образложение

- Од Ваша страна беше доставено известување за намера за изведување на проектот: Слободен спуст (Free Ride) Маврово (Free-Mav), општина Маврово и Ростуше.Локацијата на која се изведува проектот се наоѓа на територијата на општина Маврово и Ростуше.

- Согласно Законот за животна средина ("Сл.весник на РМ бр."53/2005, 81/2005, 24/2007, 159/08, 83/2009, 48/2010, 124/2010, 51/2011, 123/2012, 93/2013, 42/2014, 44/2015 129/2015 и 39/2016), и Уредбата за определување на проекти и за критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животната средина ("Сл.весник на РМ" бр.74/2005, 109/2009, 164/2012 и 202/2016), инвестициониот објект припаѓа во прилог 2 - Проекти за кои се утврдува потребата за спроведување на постапка за ОВЖС (Генерално определени проекти), Глава 12. Туризам и рекреација, точка (д) Тематски паркови (забавни и спортско-рекреативни паркови).

Според тоа инвеститорот е должен да изготви Елаборат за заштита на животната средина, со што ќе се предвидат сите решенија за заштита на животната средина при процесот на изградба и работа. Истиот треба да биде доставен до Управата за животна средина на негова оценка и издавање на согласност по истиот.

Република Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

МКД СЕРТИФИКАТ
МКС EN ISO 9001:2009

[redacted]

Република Македонија
Министерство за животна средина и просторно планирање

Бул."Тоце Делчев" бр.18,
1000 Скопје,
Република Македонија
Тел. (02) 3251 400
Факс. (02) 3220 165
Е-пошта:
infoeko@moepp.gov.mk
Сајт: www. moepp.gov.mk

Елаборатот за заштита на животната средина потребно е да се изготви согласно Правилникот за формата и содржината на Елаборатот за заштита на животната средина согласно со видовите на дејностите или активностите за кои се изработува елаборат, како и согласно со вршителите на дејноста и обемот на дејностите и активностите кои ги вршат правните и физичките лица, постапката за нивно одобрување како и начинот на водење на регистарот за одобрени Елаборати (Службен весник на Република Македонија бр. 44/2013 и 111/2014).

Врз основа на горенаведеното го издаваме мислењето како во диспозитивот и укажуваме на обврската на инвеститорот за изготвување на Елаборат за заштита на животната средина.

Со почит,

Директор на
Управа за животна средина
Xhezmi Saliu

Изготвил: Благој Ѓоргиев
Контролирал/Согласен:Александар Петковски

Shtojca 2 – Vendimi për miratimin e elaboratit për mbrojtjen e mjedisit

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor

УПРАВА ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
DREJTORIA PËR MJEDIS JETËSOR

Арх.бр.УПИ-11/4 628/2019
Дата. 06.05.2020

ДО: Скијачки центар "Заре Лазаревски" ДОО
с.Маврово
Маврови Анови

ПРЕДМЕТ: Доставување на Решение

Почитувани,

Во прилог на овој допис Ви доставуваме Решение со број УПИ-11/4-628/2019, за одобрување на Елаборатот за заштита на животната средина за проект: Оспособување на тематски спортско - рекреативен парк и реконструкција и проширување на постојниот ресторан т.н. "Трифкова колиба", за потребите на Скијачки центар "Заре Лазаревски" ДОО с.Маврово од Маврови Анови.

Со почит,

МИНИСТЕР
Sadulla Duraki

Изработил: Благој Горгиев
Контролирал: Дејана Тодоровска
Согласен: Александар Петковски
Одобрил: Директор на Управа за животна средина
Xhezmi Saliu

Министерство за животна средина и просторно планирање
на Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица" бр. 3, Скопје
Република Северна Македонија

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit hapësinor
e Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

+389 2 3251 403
www.moepp.gov.mk

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor

УПРАВА ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
DREJTORIA PËR MJEDIS JETËSOR

УП1-11/4- 628/2019 06. 05. 2019

Врз основа на член 24 став 7 од Законот за животна средина (Службен весник на Република Македонија бр.53/2005, 81/2005, 24/2007, 159/2008, 83/2009, 48/2010, 124/2010, 51/2011, 123/2012, 93/2013, 42/2014, 44/2015, 129/2015 и 39/2016), постапувајќи по барањето на Скијачки центар "Заре Лазаревски" ДОО од Маврови Анови, за одобрување на Елаборатот за заштита на животна средина број УП1-11/4 628/2019 од 23.04.2019 година, Директорот на Управата за животна средина при Министерството за животна средина и просторно планирање го издава следното

РЕШЕНИЕ

За одобрување на Елаборат за заштита на животна средина

1. Со ова Решение се одобрува Елаборатот за заштита на животната средина, со тех. број 01-210 од април 2019 година, изготвен од страна на Друштво за еколошки консалтинг "ДЕКОНС-ЕМА" од Скопје, за проект: Оспособување на тематски спортско - рекреативен парк и реконструкција и проширување на постојниот ресторан т.н. "Трифкова колиба", во општина Маврово и Ростуше, за потребите на Скијачки центар "Заре Лазаревски" ДОО с.Маврово од Маврови Анови.

2. Од доставената документација констатирано е дека со изведбата и работата на тематско - рекреативен парк и реконструкција и проширување на постојан ресторан, во општина Маврово и Ростуше, нема да има значителни влијанија врз животната средина.

3. Инвеститорот се задолжува целосно и без исклучоци да се придржува кон пропишаниот режим и мерки за заштита предвидени во Елаборатот за заштита на животна средина, како и кон дополнителни решенија доколку низ изведбата и работењето на проектот се покаже потреба од зголемен обем и вид на превенција.

4. Ова Решение влегува во сила со денот на донесувањето.

Министерство за животна средина и просторно планирање
на Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица" бр. 3, Скопје
Република Северна Македонија

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit hapësinor
e Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

+389 2 3251 403
www.moepp.gov.mk

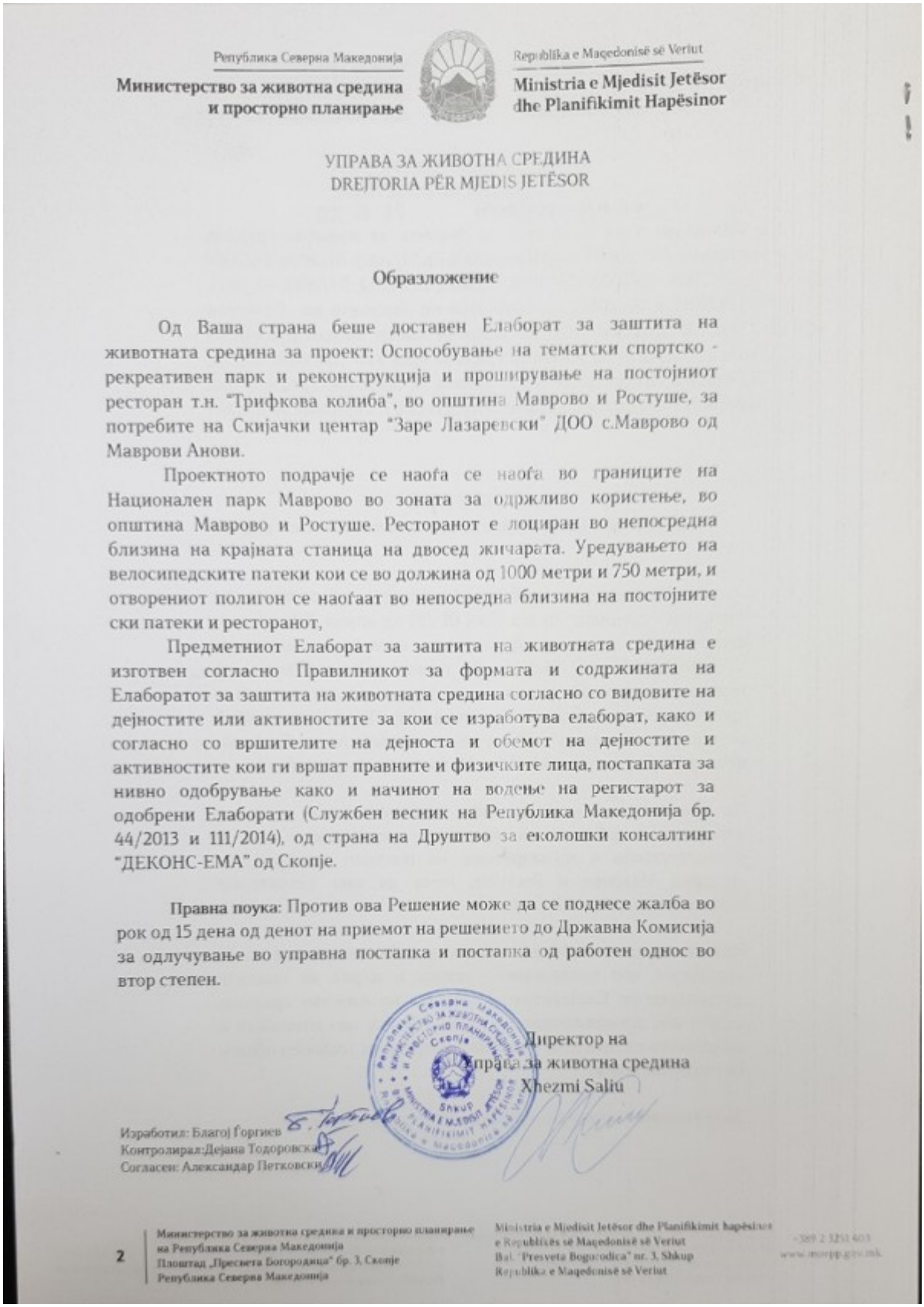

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor

УПРАВА ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
DREJTORIA PËR MJEDIS JETËSOR

Образложение

Од Ваша страна беше доставен Елаборат за заштита на животната средина за проект: Оспособување на тематски спортско - рекреативен парк и реконструкција и проширување на постојниот ресторан т.н. “Трифкова колиба”, во општина Маврово и Ростуше, за потребите на Скијачки центар “Заре Лазаревски” ДОО с.Маврово од Маврови Анови.

Проектното подрачје се наоѓа се наоѓа во границите на Национален парк Маврово во зоната за одржливо користење, во општина Маврово и Ростуше. Ресторанот е лоциран во непосредна близина на крајната станица на двосед жичарата. Уредувањето на велосипедските патеки кои се во должина од 1000 метри и 750 метри, и отворениот полигон се наоѓаат во непосредна близина на постојните ски патеки и ресторанот,

Предметниот Елаборат за заштита на животната средина е изготвен согласно Правилникот за формата и содржината на Елаборатот за заштита на животната средина согласно со видовите на дејностите или активностите за кои се изработува елаборат, како и согласно со вршителите на дејноста и обемот на дејностите и активностите кои ги вршат правните и физичките лица, постапката за нивно одобрување како и начинот на водење на регистарот за одобрени Елаборати (Службен весник на Република Македонија бр. 44/2013 и 111/2014), од страна на Друштво за еколошки консалтинг “ДЕКОНС-ЕМА” од Скопје.

Правна поука: Против ова Решение може да се поднесе жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на решението до Државна Комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Директор на
Управа за животна средина
Xhezmi Saliu

Изработил: Благој Ѓоргиев
Контролирал:Дејана Тодоровска
Согласен: Александар Петковски

2

Министерство за животна средина и просторно планирање
на Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје
Република Северна Македонија

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit hapësinor
e Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. “Presveta Bogorodica” nr. 3, Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

Shtojca 3 – Letër nga institucioni publik – parku kombëtar “Mavrovo”

Shtojca 4 – Procedura për asbestin

1. **Menaxhimi i asbestit**

jatë rindërtimit të restorantit "Trifkova Koliba" sasi të caktuara të mbeturinave të azbestit mund të paraqiten, prandaj në këtë kapitull administrimi i asbestit paraqitet në mënyrë më të detajuar. Para fillimit të punimeve të rindërtimit, Kontraktuesi duhet të përcaktojë nëse ekziston mundësia që materialet që përmbajnë asbest të jenë të pranishëm. Informacionet mbi praninë e materialit që përmban asbest, punëdhënësi duhet të merrë nga pronari i ndërtesës.

1.1. Prezentimi

Asbesti është një material fibroz i cili është i fortë mekanikisht dhe shumë rezistent ndaj nxehtësisë dhe reaksioneve kimike. Shpesh është endur në pëlhura të cilat mund të përdoren për të përforcuar çimenton dhe plastikën.

Asbesti është një material fibroz i cili është i fortë mekanikisht dhe shumë rezistent ndaj nxehtësisë dhe reaksioneve kimike. Shpesh është endur në pëlhura të cilat mund të përdoren për të përforcuar çimenton dhe plastikën.Ekzistojnë disa lloje të asbestit: aktinoliti; amositi; anthofiliti; krizotili (asbest i bardhë); crocidolite (asbest ‘blu’) dhe tremoliti. Crocidolite dhe amosite janë dy format më të rrezikshme të azbestit - ato paraqesin rreziqet më të mëdha për shëndetin nëse fibrat e tyre thithen. Crocidolite është larguar nga viti 1970. Sidoqoftë, mbetet shumë në strukturat më të vjetra.

Azbesti është gjetur akoma në disa ndërtesa si izolim, por përdoret edhe në frena, për tubat dhe kaldajat që mbesin (p.sh. në anijet e bordit). Mund të jetë ende të pranishme në disa ndërtesa të vjetra, por kjo zvogëlohet pasi ato po rinovohen. Në përgjithësi, përdorimi i asbestit tani është shumë minimal, pasi alternativa më pak të rrezikshme bëhen të disponueshme. Mund të jetë ende e pranishme në disa ndërtesa të vjetra. Prandaj, problemi kryesor është ekspozimi ndaj azbestit gjatë aktiviteteve të heqjes, prishjes, servisimit dhe mirëmbajtjes .

Asbesti është i rrezikshëm vetëm nëse copëzohet dhe fibrat bëhen ajër - shembull - pluhuri i azbestit. Nëse këto fibra thithen ato mund të shkaktojnë sëmundje serioze. Sidoqoftë, kjo është shumë e rrallë tek njerëzit që nuk janë të ekspozuar ndaj sasive të larta të asbestit. Ato kryesisht zhvillohen tek njerëz që punojnë, ose kanë punuar, rregullisht me asbest.[13]

1.2 Korniza ligjore

Legjislacioni kombëtar maqedonas kontrollon rreptësisht ekspozimin ndaj asbestit dhe trajtimin e mbeturinave të azbestit duke ndjekur ligje dhe aktet nënligjore:

13 https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/SAMANCTA/EN/Safety/Asbestos_EN.htm

- Ligji për shëndetin dhe sigurinë në punë ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë " No. 92/07, 136/11, 23/13, 25/13, 137/13, 164/13, 158/14, 15/15, 129/15, 192/15 dhe 30/16);
- Rregullore për pajisjet mbrojtëse personale të përdorura nga punonjësit në punë (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë Nr . 116/07);
- Rregullore për kërkesat minimale për sigurinë dhe shëndetin e punëtorëve nga rreziqet që lidhen me ekspozimin ndaj asbestit në punë (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë Nr. 92/07);
- Rregullore për shëndetin dhe sigurinë në punë të pajisjeve të punës ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr . 116/07);
- Rregullore për shëndetin dhe sigurinë në punë ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 127/07);
- Rregullore për kërkesat minimale për sigurinë dhe shëndetin mbi rrezikun e punonjësve në lidhje me ekspozimin e rrezikut ndaj gjeneve të kancerit, mutagjeneve ose substancave toksike për sistemin riprodhues ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 110/10)
- Ligji për Menaxhimin e Mbeturinave ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr.) . 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 134/08, 124/10, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13, 27/14, 51/15, 146/15, 192/15, 39/16 dhe 63/16);
- Urdhëresë për katalogun e mbeturinave ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr.) . 100/05);
- Rregullore për mënyrën e trajtimit të mbeturinave të azbestit dhe mbeturinave nga produktet që përmbajnë asbest ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. . 89/06).
- Rregullore për kushtet e detajuara për trajtimin e mbeturinave të rrezikshme dhe mënyrën e paketimit dhe etiketimit të mbeturinave të rrezikshme ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr.) 15/08).

1.3 Detyrimet e kontraktuesit në lidhje me dokumentacionin dhe licencimin

Për të realizuar punime me materiale që përmbajnë asbest, Kontraktuesi duhet të plotësojë kërkesat në lidhje me licencimin për trajtimin e materialeve të asbestit.

Para fillimit të punimeve Kontraktuesi ka këto detyrime:

- Duhet të vlerësojë rrezikun sipas parashikimeve të përcaktuara në Rregulloren për përgatitjen e vlerësimit të rrezikut (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë "nr. 02/09). Vlerësimi i rrezikut duhet të rishikohet dhe plotësohet rregullisht në përputhje me ndryshimet që mund të ndikojnë në ekspozimin e punëtorëve.
- Për aktivitetet kur punonjësit janë të ekspozuar ose mund të jenë të ekspozuar ndaj pluhurit të azbestit ose materialeve që përmbajnë asbest gjatë punës së tyre, punëdhënësi duhet të njoftojë inspektorin kompetent të punës së paku 15 ditë para fillimit të punës. .
- Punëdhënësit duhet të sigurojnë që punonjësit të mos jenë të ekspozuar ndaj një përqendrimi të azbestit në ajër më të madh se 0,1 fije për cm3 të matur kundrejt një mesatare të ponderuar tetë-orëshe

- Duhet të përgatitet një plan pune përpara se të fillohet me aktivitetet e punës për prishjen ose heqjen e asbestit dhe / ose materialeve që përmbajnë asbest nga ndërtesat, strukturat, pajisjet, ose instalimet. .
- Punëdhënësit duhet të ofrojnë trajnime të përshtatshme për të gjithë punonjësit që janë ose mund të jenë të ekspozuar ndaj pluhurit që përmbajnë asbest .
- Punëdhënësi duhet të sigurojë kontrolle preventive shëndetësore për punonjësit në përputhje me rregulloret specifike,
- në rastin e grumbullimit të mbeturinave, duhet të marrë lejen e administrimit të mbeturinave[14] të lëshuar nga Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Fizik sipas Ligjit për Menaxhimin e Mbeturinave ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 134/08, 124/10, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13, 27/14, 51/15, 146/15, 192/15, 39/16 dhe 63/16),
- Në rastin e transportit të mbeturinave, duhet të regjistrohet në Regjistrin e Transportuesve të Mbeturinave që ruhen në Ministrinë e Mjedisit dhe Planifikimit Fizik sipas Ligjit për Menaxhimin e Mbeturinave ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. . 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 134/08, 124/10, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13, 27/14, 51/15, 146/15, 192/15, 39/16 and 63/16),
- Në rastin e transportit të mbeturinave të rrezikshme, duhet të plotësojnë kërkesat sipas Ligjit për menaxhimin e mbeturinave dhe Rregulloren për kushtet e detajuara për trajtimin e mbeturinave të rrezikshme dhe mënyrën e paketimit dhe etiketimit të mbeturinave të rrezikshme ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 15/08). Gjatë trajtimit të mbeturinave të asbestit (p.sh. rimbushjet), është e nevojshme t'i përmbahen kërkesave të përshkruara të sigurisë në punë. Punëtorët duhet të kenë pajisje të përshtatshme mbrojtëse, maska mbrojtëse dhe duhet të kalojnë trajnime të përshtatshme për trajtimin e mbeturinave të azbestit .

Gjatë bërjes së punëve Kontraktuesi i ka këto obligime:

Kur punëtorët janë të ekspozuar ndaj pluhurit të asbestit ose materialeve që përmbajnë asbest, duhet të merren masa të përshtatshme për të siguruar që:
a) Vendet ku do të zhvillohen aktivitetet:

- të përcaktohet qartë dhe të shënohet me shenja paralajmëruese;

- të mos iu lejohet hyrja, përveç për punonjësit që për shkak të punës së tyre ose detyrave nën ndërhyrje duhet të hyjnë në ta;

- të shënojë vendet ku ndalohet pirja e duhanit;

(b) Do të ketë vende të veçanta ku punonjësit mund të hanë dhe pinë pa rrezikun e ndotjes nga pluhuri i azbestit;

c) Employers should provide for employees:

- Veshje mbrojtëse;

- Tualetë adekuat si dhe vende të pastrimit, duke përfshire dushe për shmangjen e pluhurit të asbesitt;

- Pajisjet mbrojtëse ruhen në një vend të përcaktuar mirë, kontrollohen dhe pastrohen pas çdo përdorimi, dhe

14 Sipas Urdhrit për katalogun e mbeturinave (("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 100/05) dhe Rregullores për mënyrën e trajtimit të mbeturinave të azbestit dhe mbeturinave nga produktet që përmbajnë asbest ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 89/06), mbeturinat e azbestos mund të klasifikohen si mbetje të rrezikshme dhe jo të rrezikshme, të cilat varen nga forma në të cilën shfaqen.

- të marrë masat e duhura për të riparuar ose zëvendësuar pajisjet e prishura para përdorimit të saj të mëtejshëm.

Në rast të ekspozimit të punonjësve ndaj pluhurit të azbestit ose materialeve që përmbajnë asbest, duhet të merren masa të përshtatshme për të siguruar që punonjësit dhe përfaqësuesit e punëdhënësve të tyre të marrin informacionin e duhur në lidhje me:

- rreziqet e mundshme shëndetësore nga ekspozimi ndaj pluhurit të azbestit ose materialeve që përmbajnë asbest ;

- vlerat kufitare ligjore dhe nevoja për të monitoruar atmosferën :

- masa higjienike, përfshirë ndalimin e pirjes së duhanit;

- masat paraprake që duhen marrë në lidhje me veshjen dhe përdorimin e pajisjeve dhe veshjeve mbrojtëse, dhe

- masa të posaçme të marra për të zvogëluar ekspozimin e asbestit .

(2) Përveç masave të mësipërme, masat e mëposhtme duhet të merren gjithashtu për të siguruar:

- punonjësit dhe / ose përfaqësuesit e punëdhënësve të tyre kanë qasje në rezultatet e matjeve të përqendrimeve të azbestit në ajër dhe mund t'u jepen shpjegime për rëndësinë e këtyre rezultateve; dhe
- nëse rezultatet tejkalojnë vlerën kufi 01, fije për cm3, punonjësit dhe përfaqësuesit e punëdhënësit informohen sa më shpejt që të jetë e mundur për arsyet dhe për punonjësit dhe / ose përfaqësuesit e punëdhënësit, do të këshillohen për masat të cilat duhen marrë. Të merrë ose, në raste urgjente, të raporton për masat e marra.

1.4 Kushtet e përgjithshme në lidhje me mbrojtjen e shëndetit të punëtorëve që Kontraktuesi duhet të plotësojë në rastin e ekspozimit të punëtorëve ndaj azbestit

Rregullorja për kërkesat minimale për sigurinë dhe shëndetin e punonjësve nga rrizku në lidhje me eksportimin e asbestit në punë (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë "Nr. 92/07) përcakton disa kushte të përgjithshme në lidhje me mbrojtjen e shëndetit të punëtorëve në rast të ekspozimit ndaj azbestit.

Këto kushte janë dhënë më poshtë:

Kur tejkalohet vlera kufitare, arsyet e tejkalimit të tij duhet të identifikohen dhe të merren masat e duhura sa më shpejt që të jetë e mundur për të korrigjuar situatën.

- Puna mund të mos vazhdojë në vendin në fjalë derisa të merren masat e duhura për të mbrojtur personelin në fjalë .
- Kur ekspozimi nuk mund të zvogëlohet me mjete të tjera dhe kur respektimi i vlerës kufitare kërkon veshjen e pajisjeve mbrojtëse të frymëmarrjes individuale, nuk do të jetë i përhershëm dhe nuk duhet të jetë më i gjatë se dy orë e gjysmë vazhdimisht për secilin punonjës .
- Pushimet e përshtatshme për kushtet fizike dhe klimatike do të sigurohen gjatë periudhave të funksionimit që kërkojnë veshjen e pajisjeve mbrojtëse të frymëmarrjes individuale dhe nuk duhet të jenë më të shkurtër se 20 minuta.

- Periudhat e dekontaminimit do të shtohen në periudhat e pushimeve dhe nuk duhet të jenë më të shkurtër se 20 minuta .
- Punonjësit dhe / ose përfaqësuesit e tyre këshillohen me punëdhënësin për periudha pushimi .

1. Në kryerjen e aktiviteteve të caktuara siç janë prishja, heqja, riparimi dhe mirëmbajtja e ndërtesave që përmbajnë materiale që përmbajnë asbest, pritet që vlera kufi të tejkalohet pavarësisht përdorimit të masave teknike parandaluese. Masat për të kufizuar përqendrimin e asbestit në ajër nga punëdhënësi duhet të përcaktojnë masat për të siguruar mbrojtjen e punonjësve gjatë kryerjes së atyre veprimtarive, në veçanti :
   - t'u sigurojë punonjësve pajisje të përshtatshme për frymëmarrje dhe pajisje të tjera mbrojtëse personale që duhen veshur ,
   - (b) vendosja e shenjave paralajmëruese që vlera kufi pritet të tejkalohet dhe
   - c) parandalohet përhapja e pluhurit të azbestit ose materialeve që përmbajnë asbest jashtë ambienteve ose nga vendi i ndërhyrjes .
   - Kontraktuesi nuk duhet të lejojë që një punëtor të punojë në punë ku ai ose ajo mund të ekspozohet ndaj pluhurit të asbestit ose materialeve të azbestit për sa kohë që punëtori nuk është i trajnuar për punë të sigurt.

Punëdhënësit ofrojnë trajnime të përshtatshme për të gjithë punonjësit që janë ose mund të jenë të ekspozuar ndaj pluhurit që përmbajnë asbest.

- Trajnimi duhet të bëhet në interval të rregullt dhe të jetë falas për punonjësit.
- Trajnimi prej të paktën pesë ditësh do të kryhet për herë të parë që punonjësi të punojë me azbest dhe të rinovohet çdo tre vjet për një periudhë prej tre ditësh.
- Trajnimi duhet t'i mundësojë stafit të marrë njohuritë dhe aftësitë e nevojshme në drejtim të parandalimit dhe sigurisë, veçanërisht për:

- vetitë e asbestit dhe efektet shëndetësore të punonjësve të tij, përfshirë efektet e ndërsjella të pirjes së duhanit dhe ndalimin e ngrënies dhe pirjes në vendin e punës;

- llojet e produkteve ose materialeve që mund të përmbajnë asbest;

- operacione që mund të shkaktojnë ekspozimin e asbestit dhe rëndësinë e kontrolleve parandaluese për të zvogëluar ekspozimin;

- praktikat e sigurta të punës, kontrollet dhe pajisjet mbrojtëse;

- roli i duhur, përzgjedhja, kufizimet dhe përdorimi i duhur i pajisjeve të frymëmarrjes;

- procedurat e urgjencës;

- procedurat e dekontaminimit;

- procedurat e deponimit të mbeturinave dhe

- kërkesat për mbikqyrje mjekësore.

Për aktivitetet kur punonjësit janë të ekspozuar ose mund të jenë të ekspozuar ndaj pluhurit të azbestit ose materialeve që përmbajnë asbest, do të merren masa të përshtatshme për të siguruar që:

a) vendet ku të gjitha aktivitetet e lartëpërmendura do të realizohen:

- të jenë të markuara me shenja paralajmëruese;

- do të refuzohet qasja, përveç për punonjësit për shkak të punës ose detyrave duhet të hyjnë në ato zona ;

- Të shënohen vendet ku pirja e duhanit është e ndaluar

(b) Do duhet të ketë vende speciale ku punonjësit do të hanë dhe pinë pa ndonjë rezik të helmimit nga pluhuri i asbestit;

c) Punëdhënësit duhet të jenë në dispozicion për punëtorët për gjithçka dhe te mbulojnë kërkesat

- veshje të duhur mbrojtëse për punë;

- veshja e punës ose mbrojtja e përmendur në pikën 1 të këtij paragrafi mbetet pranë punëdhënësit .

(2) Rrobat e duhura mbrojtëse mund të lahen në ambiente lavanderi, jashtë ambienteve të punëdhënësit të pajisura për punë të tillë, nëse punëdhënësi nuk e bën pastrimin vetë ku rrobat do duhen transportuar me enë të mbyllura..

- zona të veçanta magazinimi për punë ose veshje mbrojtëse dhe veshje civile ;

- tualete dhe banjë adekuate, përfshirë dushet kur janë të prekur nga pluhuri i azbestit ;

- pajisjet mbrojtëse ruhen në një vend të përcaktuar mirë, kontrollohen dhe pastrohen pas çdo përdorimi, dhe

- të marrë masat e duhura për të riparuar ose zëvendësuar pajisjet e prishura para përdorimit të saj të mëtejshëm .

Në rast të ndonjë aktiviteti që mund të përfshijë rrezikun e ekspozimit ndaj pluhurit të azbestit ose materialeve që përmbajnë asbest, do të merren masat e mëposhtme :

a) vlerësohet gjendja shëndetësore e secilit punonjës përpara se të ekspozohen në pluhur asbesti ose me materiale që përmbajnë asbest në vendin e punës dhe ky vlerësim duhet të përsëritet të paktën një herë në 18 muaj.

b) Një dosje shëndetësore për çdo punonjës do duhet krijuar.

(3) Masat mund të përfshijnë, nëse është e nevojshme, përfundimin e ekspozimit ndaj azbestit, tërheqjen e punonjësit në fjalë nga çdo ekspozim ndaj asbestit .

(4) Një specialist i mjekësisë profesionale duhet t'u sigurojë punonjësve informata dhe këshilla për shëndetin e tyre pas përfundimit të punës në të cilën punonjësi është i ekspozuar ndaj asbestit .

(5) Institucioni Mjekësor i Autorizuar i Shëndetit Profesional mund të deklarojë që mbikqyrja mjekësore e punonjësve duhet të vazhdojë pasi ekspozimi të ketë mbaruar për aq kohë sa e konsideron të nevojshme ruajtjen e shëndetit të personit në fjalë.

(6) Mbikqyrje e vazhdueshme do të kryhet në përputhje me rregulloret në fushën e kujdesit shëndetësor .

(7) Punonjësi ose punëdhënësi mund të kërkojë rishikimin e vlerësimeve të dosjeve shëndetësore të secilit punonjës, në përputhje me ligjet dhe rregulloret në fushën e sigurisë dhe shëndetit në punë.